

glasilo delavcev
sozd
revirski
energetski kombinat
edvarda kardelja

Celje - skladišče

D-Per

539/1980

1119801510,4

COBISS o

OSREDNJA KNJ. CELJE

april 1980

leto XVI

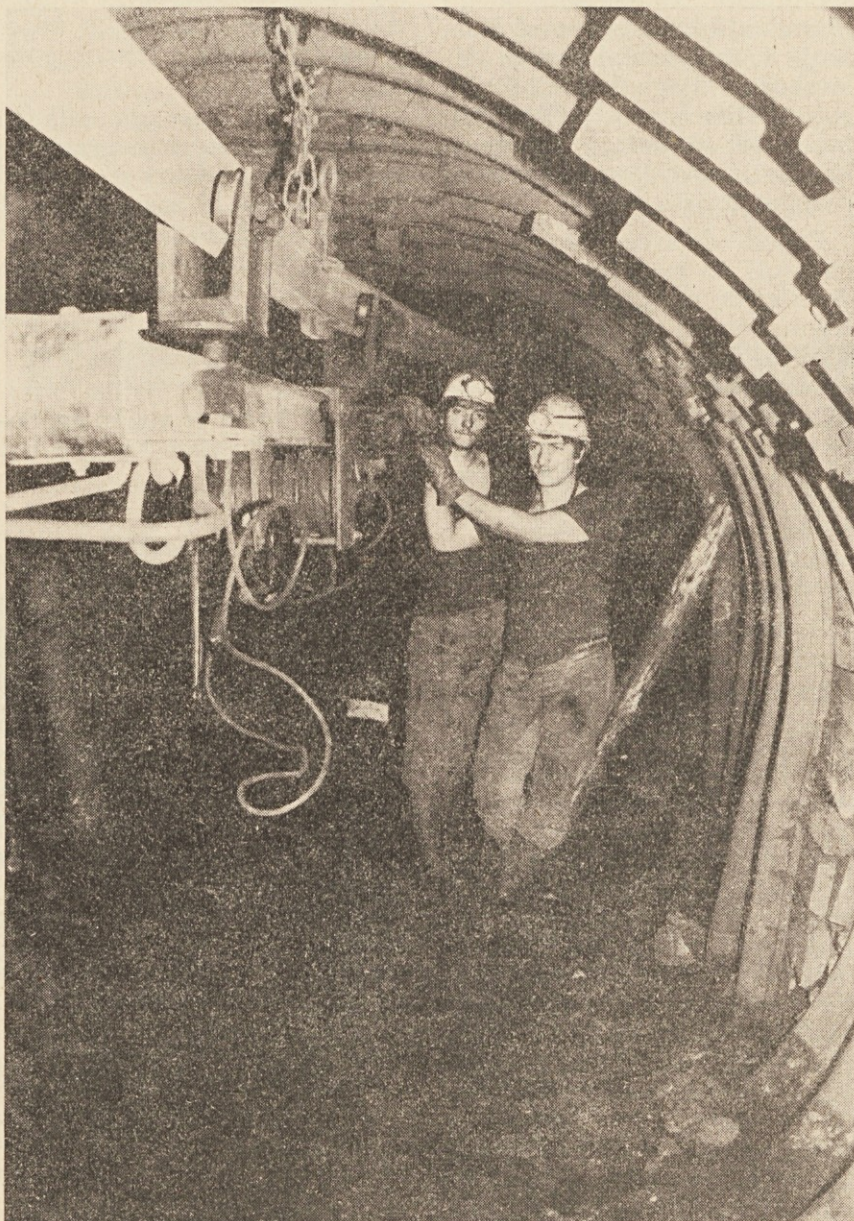
št. 4

srečno

VSEM DELAVCEM, ZDRU-
ŽENIM V TEMELJNIH OR-
GANIZACIJAH ZDRUŽENE-
GA DELA IN DELOVNIH
SKUPNOSTIH ZASAVSKIH
PREMOGOVNIKOV, TER-
MOELEKARARNE TRBOV-
LJE, RUDARSKE GRADBE-
NE DEJAVNOSTI IN INDU-
STRIJSKIH MONTAŽNIH
DELAVNIC SOZD REVIRSKI
ENERGETSKI KOMBINAT
EDVARDA KARDELJA ČE-
STITAMO K PRAZNIKU DE-
LA 1. MAJU IN PRAZNIKU
USTANOVITVE OSVOBO-
DILNE FRONTE SLOVEN-
SKEGA NARODA

27. APRILU!

Samoupravni
in poslovodni organi
ter družbenopolitične
organizacije REK EK

Rudarja Mesud Rabihič in Miloš Točakarič pri spravilu materiala
z visečo žičnico — monorail, na koti 160 v jami Ojstro.

(Foto J. Kirič)

OB 1. MAJU PRAZNIKU DELA

Praznujemo 1. maj — praznik dela. Praznik vseh delavcev in delovnih ljudi nam danes pomeni slavlje nad doseženim ter borben poziv k nadaljnjim naporom za uresničitev boljšega življenja.

Prav je, da se v zanosu zmag spomnimo trnove poti, ki jo je prehodil proletariat od časa, ko je 1. maj postal simbol delavskega boja s kapitalisti za gol obstanek do veličastnih zmag, ki se kažejo v rasti in krepitvi neuvrščene samoupravnega socializma.

Pohod delavcev osvoboditvi nasproti se je začel v zadnjih desetletjih prejšnjega stoletja. Kapitalisti so na izziv štrajkašev v Chicagu odgovorili s krvavimi pokoli delavcev ter sodnim preganjanjem. V spomin na te dogodke je internacionala leta 1989 odredila, da se vsakega 1. maja organizira velika mednarodna demonstracija z zahtevo po uvedbi osem-urnega delavnika.

Z rastjo organiziranega delavskega gibanja se širijo in dopolnjujejo tudi gesla in izzivi pod katerimi so delavci praznovali. Že v naslednjih letih delavstvo v velikanskih množicah po vsem svetu koraka za rdečimi zastavami z zahtevo ne samo za izboljšanje ekonomskih, ampak tudi političnih razmer delavskega razreda. Ko so prevzeli vodstvo delavstva v čvrste avangardne partije organizirani komunisti, je postalo geslo in vodilo praznovanj ob 1. maju utrjevanje volje delavskega razreda, da s socialistično revolucijo izniči razredne razlike tako, da lahko preko mira v vsakem narodu doseže svetovni mir.

Tudi pri nas slavimo 1. maj že od proglasitve naprej in doživlja enake spremembe kot v

svetu. Začetek in zmaga revolucije pa je postavila naš proletariat v popolnoma drugačno vlogo. Postal je graditelj nove države, domovine delavcev in kmetov.

V znamenju največje mobilizacije vseh sil smo slavili 1. maj v času obnove in v znamenju oddiha in veselja po opravljenem delu v času izgradnje.

Kmalu pa smo ugotovili, da dotakratno poznanje pravic in uveljavitve delavcev drugod niso zadostni za nas. Ni dovolj, da smo kapitalistom vzeli tovarne in veleposestnikom zemljo. Odločili smo se, da damo tovarne delavcem in zemljo kmetom v upravljanje.

Z letošnjim 1. majem slavimo tudi 30 let te velike zgodovinske odločitve, ko smo usta-

novljenim delavskim svetom predajali ključne tovarne in rudnikov.

Z zmago samoupravnega socializma pri nas, je ves svetovni proletariat stopil končni osvoboditvi dela nasproti. Z vsako našo zmago se ta misel prebija v svetu in postaja last vse širšega kroga delavcev.

Osnovni pogoj za rast samoupravnega socializma pa je mir. Mir v svetu pa ne zagotavljajo do zob oborožene armade blokovskih držav, ampak večina človeštva v državah, ki jih preveva misel neuvrščenoosti. Neuvrščenoost, boj za samostojnost in nevmešavanje v zadeve drugih, je letošnje naše prvomajsko geslo.

Pod vodstvom državnika z največjim ugledom v svetu, tov. Titom, je delavski razred jugoslovanskih narodov in narodnosti uresničeval v vsej izvirnosti ideje Marxa in Engelsa, ki jih je v naše razmere brezhibno vtkal veliki ideolog samoupravnega socializma tov. Edvard Kardelj.

© "Il Lotta" (L'Espresso) 9/82

Ob vsakokratnem praznovanju mednarodnega delavskega praznika 1. maja, se spominjamo boja naprednih delavcev — naših prednikov za politične in socialne pravice.

Marijan Detoni: delavci v boju, litografija, 1938

V prazničnih dneh se bomo s hvaležnostjo poklonili spominu tov. Kardelja in z željami po ozdravitvi pozdravili tov. Tita.

Najlepšo zahvalo in najlepši pozdrav pa bomo delavci in delovni ljudje jugoslovanskih narodov in narodnosti obema mislecema in borcema samoupravnega neuvrščene socializma prispevali z manifestacijo odločne volje, da zmagamo v boju za gospodarsko stabilizacijo.

Ta boj ni samo poravnavanje ustvarjenih in porabljenih dobrin, ni samo več in boljšega dela, ni samo krotenje investicij in inflacije.

Bije se boj za neuvrščeni samoupravni socializem. Gre za veliko preizkušnjo, kako in

koliko je proletariat na oblasti sposoben sam v lastnih spoznanjih premagati našete nakopičene ovire ter stopiti še korak naprej k nadaljnji osvoboditvi združenega dela brez vsake, tudi državne prisile.

Že dolgo je takšen razvoj med prvimi gesli manifestacij ob 1. maju.

Ta boj bojujejo tudi v REK z različnim uspehom v različnih sredinah.

Položaj v energetiki postavlja delavce REK v središče dogajanj. Kot pred mnogimi leti, tudi sedaj vodijo rudarji najodločilnejšo bitko. Z vsako tono premoga se manjša energetska odvisnost od zunaj in z vsako tono je trdnjša gospodarska osnova naše družbene skupnosti.

Zato je k višji proizvodnji premoga in električne energije ter nato ostali proizvodnji v REK — namenjena naša prva prvomajska naloga.

Od borcev v prvih vrstah se vedno zahteva več kot od drugih. Ko terjamo, da se položaj delavcev v energetiki in predvsem v proizvodnji premoga razreši tako, da bodo lahko samoupravno tudi gospodarili, se zavedamo, da bomo morali istočasno izbojevati tudi boj za boljše gospodarjenje, višjo produktivnost ter dostojen odnos do dela.

V prepričanju, da se zavedamo uspehov ter nujnosti izpolnjevanja nadaljnjih nalog, čestitam delavcem REK za 1. maj 1980 — praznik dela.

Generalni direktor
Mr. Srečko Klenovšek

27. april — dan ustanovitve Osvobodilne fronte

Pred 39 leti so se zbrali predstavniki vseh naprednih strank pod vodstvom KP v Vidmarjevi hiši in ustanovili Osvobodilno fronto slovenskega naroda. Strnila je dotlej politično razcepljeni slovenski narod in ga peljala v osvobodilni boj proti fašističnemu nasilju, v boj za nove družbene odnose, v boj za krepitev medsebojnega spoštovanja, v boj za hitrejši razvoj humanih demokratičnih odnosov, za duhovno rast in popolno osvoboditev človeka. Če hočemo danes opredeliti revolucionarni in vsenarodni značaj Osvobodilne fronte, moramo izhajati predvsem iz nespornega dejstva, da je bil ta boj, boj za nacionalno osvoboditev, za osvoboditev slovenskega naroda in drugih narodov in narodnosti Jugoslavije izpod jarma tujih fašističnih okupatorjev ter istočasno boj za spremembo tedanjih političnih in družbenoekonomskih razmer, ki so pritiskale na naš

narod in hoteenje ljudskih množic, ga ustvarjale in podrejale. Volja in moč za obrambo življenjskih interesov množic je terjala več demokratičnih svoboščin, enakopravnost narodov in svoboden razvoj samobitnosti.

Težka preizkušnja, ki jo je prinesel zlom stare Jugoslavije, je slovenski narod v njegovih spoznanjih približala temeljnemu notranje in zunanje političnim dogodkom pod vodstvom KP, ki je tako ponazorila pravilnost njene politične linije, da je pobuda komunistov za široko mobilizacijo in organizacijo teh množic v boju proti fašizmu, pomenila neposredno uresničljivo možnost, ki se je izrazila prav v Osvobodilni fronti. Ustanovitev Osvobodilne fronte je dejanje, katerega pomen se širi v sedanjost in prihodnost na temelju ustavnih določil o uvedbi dosledne ljudske demokratičnosti, v kateri se izraža vol-

Osvobodilna fronta, ki je po osvoboditvi nadaljevala z realizacijo izročila kot socialistična zveza delovnih ljudi, kot fronta vseh socialističnih sil, na čelu katere stopa delavski razred z zvezo komunistov kot avantgarda in v svoji sedanjosti obliki dela uresničuje naloge Osvobodilne fronte.

Tudi v sedanjem delu socialistične zveze težimo za takšnimi oblikami dela, ki povezujejo interese delovnih ljudi in občanov za uresničevanje skupnih ciljev. Iz programa Osvobodilne fronte je potrebno posebno poudariti zvestobo revolucionarnim izhodiščem, slogi in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in njihovo povezavo z drugimi narodi vsega sveta v duhu svetovnega proletarskega internacionalizma. V tem smislu je tudi naš boj, boj za pravice Slovencev v zamejstvu, ki ga bomo vodili

naprej, prevzeti z zavestjo in prepričanjem tov. Tita in ZKJ, da bomo skupaj z vsemi naprednimi silami sveta, zadali dokončen udarec imperializmu in drugim reakcionarnim silam, ki skušajo s silo in orožjem v roki omejevati razvoj in neodvisnost posameznih narodov in držav.

V vseh teh izhodiščih in dejstvih naših družbenih prizadevanj v osvobajanju človeka in njegove uveljavitve kot temeljnega nosilca družbenega odločanja, se kaže pomen in veličina zamisli Osvobodilne fronte za usmeritev mlajših generacij v sodobno svetovno zgodovino. Da bi v sedanjih praksi

dela socialistične zveze uresničevali cilje in ideje Osvobodilne fronte, se zavzemamo za čimbolj množično vključevanje delovnih ljudi v vse oblike dela, da bi skozi množičnost akcije preprečili, da se leto 1941, nikdar več ne ponovi.

J. O.

Bitka za nafto in premog

Ljubljanski dnevnik objavlja vsako soboto na drugi strani prispevke gospodarstvenikov in politikov o najrazličnejših problemih, ki se nanašajo na naše razvojne možnosti sedaj in v bodoče. Sestavke v tej rubriki bralci zelo prebirajo. V Dnevniku, z dne 5. aprila 1980, je objavil svoj prispevek na izziv generalnega direktorja Litostroja iz Ljubljane, Marka Kržišnika, dipl. inž., generalni direktor Elektrogospodarstva Slovenije Janez Sterniša, dipl. inž.. Na koncu svojega prispevka je predlagal, da dopolnita njegova izvajanja še generalna direktorja obeh rudarsko elektroenergetskih kombinatov, to je REK EK in REK V, mr. Srečko Klenovšek, dipl. inž. rud. in Slavko Janežič, dipl. inž. rud. Njun odgovor je bil objavljen v Dnevniku 12. aprila t.l. Na vprašanje, kaj vse je potrebno ukreniti, da bomo vse vrste porabnikov rjavega premoga in lignita tekoče in dolgoročno oskrbeli z zadostnimi količinami premoga iz domačih premogovnikov ter iz drugih republik in pokrajin, sta oba Srečko Klenovšek in Slavko Janežič odgovor pripravila in ga posredovala uredništvu Dnevnika v objavo.

Njun odgovor povzemamo v celoti, da bi se člani kolektiva našega kombinata lahko podrobneje seznanili s problematiko, ki je bila obravnavana v javnih sredstvih informiranja. Njun odgovor je bil naslednji:

Janez Sterniša, generalni direktor Elektrogospodarstva Slovenije, je v svojem prispev-

ku opisal predviden razvoj elektroobjektov, predvsem glede na vodno energijo, za termoelektrarne pa je osnova gorivo, to je primarna energija.

Oba večja premogovnika v Sloveniji, to je Zasavski premogovniki Trbovlje in Rudnik lignita Velenje, sta povezana z energetiko kot delovni organizaciji v sestavljeni organizaciji združenega dela Elektrogospodarstvo Slovenije in istočasno v energetski kompleks sestavljene organizacije združenega dela Revirski-energetski kombinat Edvarda Kardelja in sestavljeno organizacijo združenega dela Rudarsko-elektroenergetski kombinat Velenje. V okviru rudarsko-elektroenergetskih kombinatov, poleg termoelektrarn in premogovnikov, delujejo še rudarsko-gradbene in elektrostrojne organizacije združenega dela, ki služijo neposredno rudnikom za odpiranje in vzdrževanje letih ter za vzdrževanje mehanizacije in hidravličnega podporja.

Za naslednje plansko obdobje imata oba rudarsko-elektroenergetska kombinata izdelane razvojne programe. Za Velenje je značilna investicija prestavitve objekta šahta Preloge z namenom, da sprostijo blizu 70 milijonov ton premoga, ki je sedaj vezan v varovalnem stebru za te objekte, za Revirski-energetski kombinat Edvarda Kardelja pa je, poleg odpiranja globljih ležišč premo-

ga, osnova razvoja gradnja nove elektrarne-toplarnne.

Za planirani razvoj obeh energetskih kombinatov je dokazanih zalog premoga, pri predvideni proizvodnji 2.000.000 ton rjavega premoga in 4.700.000 ton lignita, več kot dovolj do konca tega tisočletja. Kljub temu lahko trdimo, da so bile raziskave premoga v zadnjih 20 letih močno zanemarjene. Premogovniki so ob poslovanju brez akumulacije in stalnem pomanjkanju denarja raziskovali le toliko, kolikor je bilo nujno za obstanek, ne pa za povečanje proizvodnje.

Z energetske krizo pa je premog dobil popolnoma drugo vrednost, in s tem so se spremenili tudi položaj in naloge premogovnikov v Sloveniji.

Ob vsem tem seveda ne smemo zanemariti dejstva, da samo z deklaracijami ne moremo spremeniti razmer, ki so posledica dolgoletnega mačehovskega odnosa do rudarjenja v Sloveniji. V zadnjih letih smo zaprli več premogovnikov, in sicer Zabukovico, Liboje, Kočevje, Krmelj, Pečovnik, Sečovelje, Ilirsko Bistrico, Orle in Dol pri Hrastniku, kopati pa nameravajo prenehati še v rudnikih Kisovec, Laško in Senovo.

Ugotoviti moramo, da premogovniki niso prenehali z delom zaradi tega, ker so bile zaloge izčrpane, ampak zato, ker je premog izgubil bitko z nafto. Nafta je privedla rudnike do ekonomskega propada in do iztrošenja zalog, ker ni bilo

denarja za raziskave in odpiranje globljih predelov slojišč.

In tako pridemo do vprašanja, kaj storiti, da bomo lahko tekoče in dolgoročno s potrebnimi količinami premoga oskrbeli porabnike premoga.

Odgovor je naslednji: potrebno je povečati zaloge obstoječih rudnikov in jim s tem omogočiti povečanje proizvodnje ter iskati nova ležišča. Istočasno je potrebno rešiti vprašanje rudarjev, ker sedanji položaj ne stimulira zaposlovanja v rudarstvu. Razen osebnega dohodka, ki je pri 42-urnem delavniku le 12 odstotkov nad povprečjem gospodarstva v Sloveniji, je potrebno urediti še stanovanjsko vprašanje in družbeni standard (preventivo, rekreacijo...)

Zavedati se moramo, da bo možno pomanjkanje delovne sile učinkovito rešili le z uvajanjem sodobne mehanizacije, ker le-ta omogoča večjo produktivnost in humanizira naporeno delo pod zemljo.

Vse navedeno je na predlog Združenja premogovnikov Jugoslavije obravnaval Zvezni izvršni svet spomladi leta 1979 in sprejel 16 sklepov za sanacijo premogovništva. Na žalost pa socialistične republike, banke in drugi izvršilni organi, ki bi morali sprejete sklepe izvajati, še do danes, po več kot letu dni, niso izpolnili več kot tri nebitvene.

Torej je ostalo vseh ostalih 13 sklepov le v deklaracijah, obljubah in dogovarjanjih.

Kljub takojšnjemu reševanju problemov in izvajanju sklepov Zveznega izvršnega sveta moramo vedeti, da bo minilo več let, preden se bo to poznalo v proizvodnji premoga. Šele nato lahko mislimo na nadaljnje povečanje proizvodnje premoga v Sloveniji. To bo seveda temeljilo na ocenitvi možnosti obnove zaprtih premogovnikov ter odpiranju novih ležišč.

V naslednjih litih in verjetno tudi kasneje, povečana proizvodnja premoga v Sloveniji ne

Slavko Janežič

Srečko Klenovšek

bo mogla pokriti vseh potreb. Zato bo manjkajoče količine potrebno priskrbeti z dobavo iz ostalih republik pa tudi iz drugih držav. Že v letih 1980—81 predvidevamo uvoz 500.000 ton lignita iz Kolubare in prek 200.000 ton rjavega premoga iz Bosne in Hercegovine. Istočasno pripravljajo tudi sporazume o sovlaganju pri odpiranju in razvoju premogovnikov v SR Bosni in Hercegovini in SR Srbiji in to toliko bolj, ker z izgradnjo toplarne-elektrarne

v Ljubljani in Mariboru računamo na premog iz teh premogovnikov.

Ker današnjemu stanju premogovništva v Sloveniji botruje tudi nesistematično in preskromno raziskovanje ležišč premoga, bi bilo dobro slišati, kako gleda na organizacijo in financiranje geoloških raziskav v bodoče predsednik kolektivnega poslovnega organa Geološkega zavoda Ljubljana, dipl. ing. rud., Peter Grašek.

Izpolnjevanje delovnega načrta v času od 1. I. do 15. IV. 1980

DO Zasavski premogovniki Proizvodnja premoga

Del. organ TOZD	načrt ton	dosež. ton	+— ton	%	ob dela prostih sobotah
P. Hrastnik	88.070	86.838	— 1.232	98,6	9.983
P. Ojstro	75.160	83.786	+ 8.626	111,5	9.633
P. Trbovlje	182.350	161.031	— 21.319	88,3	16.727
P. Kisovec					
P. Kotredež	70.215	79.640	+ 9.425	113,4	6.900
RSC					
jama Trb.	5.717	11.018	+ 5.301	192,7	1.198
Skupaj	321.512	422.313	+ 801	100,2	44.441
sep. pr. Trb.	351.297	342.673	— 8.624	97,6	37.541
Zag.	70.215	79.640	+ 9.425	113,4	6.900

Proizvodnja gradbenega materiala

Hrastnik	letni načrt	doseženo	%
— betonarna (kos)		26.972	—
— kamnolom (m ³)	—	—	—

Zagorje			
— kamnolom (m ³)	135.000	42.557	31,5

Storitve delavnic — 31. III.

RESD			
Hrastnik (din)	62,092.000	17,973.814,35	29,0
RESD			
Trbovlje (din)	44,808.000	16,485.425,45	36,8
RESD			
Zagorje (din)	44,925.000	14,271.826,70	31,8
Pred. jam.			
lesa (din)	29,166.000	7,501.398,65	25,7
Toplotna energija (Gcal.)	16.520		

DO TERMoeLEKTRARNA

	načrt	doseženo	%
Proizvod. el. ener.	MWh	MWh	
— PE 1	30.000	9.529	31,8
— PE 2	185.000	169.799	91,8
Kombi el.	7.000	281	4,0
Skupaj	222.000	179.609	80,9

Ostalo — storitve — 31. III.

Vzdrževanje naprav (din)	26,612.393,15
Transport goriva (din)	68,156.008,50

DO RUDARSKA GRADBENA DEJAVNOST

TOZD	letni načrt	doseženo	%
RIG (din)	256,770.000	72,856.519,15	28,4
ESMD (din)	55,832.000	16,495.846,00	29,6
Avtoprevoz			
Zasavje (t/km)	8,600.000	2,403.795	28,0
GRAMAT			
(kos) opeka	10,000.000	2,359.336	23,6
kamnolom (m ³)	40.000	18.761	46,9

DO INDUSTRIJSKE MONTAŽNE DELAVNICE

— 31. 3.			
SIMD (din)	38,880.000	10,418.679,70	26,8
EIMD (din)	21,829.000	5,267.971,00	24,1
KET (Gcal.)			

Erika Kavčič

procesa. Tako v razvitem svetu kot na vzhodu tudi v rudarstvu prehajajo na razne oblike organiziranosti delovnega procesa v smislu boljšega delovnega časa in vse kompleksnejše jamske mehanizacije.

Tudi pri nas že v nekaterih rudnikih z uspehom obratujejo v štirinizmskem ciklusu ali pa so uvedli druge kvalitetne spremembe v organizaciji delovnega časa.

Po nalogu KOVTOP-a je bila pripravljena analiza o možnosti reorganizacije delovnega časa tudi v TOZD ZPT na proizvodnji premoga, vključno s TOZD RESD. Kot izhodišče za analizo so služila naslednja dejstva:

— Efektivni delovni čas v jamskih TOZD se povprečno giblje od 270 do 330 minut na izmeno, kar je komaj 68 % razpoložljivega časa.

— Vse jame v ZPT, razen Kisovca, so bolj ali manj razprostrane, zato znašajo časi pohodnih poti v povprečju okoli 90 minut.

— Česte okvare na transportni mehanizaciji onemogočajo ciklično delo, ki je pogoj za kontinuiranost proizvodnega procesa.

— Ob koncu izmen večkrat nastopajo konice v proizvodnji, zato prihaja do preobremenitve, dotrajane in neprilagodljive transportne mehanizacije.

— Neenakomernost proizvodnje povzroča težave tudi pri organizaciji skupnega prevoza in zastoja na separaciji.

— Poleg neizkoriščenega delovnega časa med izmenami se manifestira še določena neaktivnost v začetku in ob koncu izmene, zaradi pospravljanja orodja, priprave repromateriala, razdeljevanja dela itd.

— Pri obstoječem delovnem času ima RESD razpoložljiv čas za preventivno vzdrževanje in remonte praktično le med izmeno ali pa ob nedeljah in prostih sobotah.

S primerno organizacijo delovnega časa je možno omenje-

Reorganizacija delovnega procesa v DO ZPT

Že večkrat smo si v naših stabilizacijskih programih zadali nologo povečati efektivni delovni čas, vendar vsi ti ukrepi, ki so bazirali predvsem na večji delovni disciplini, največ-

krat niso dali zaželenih rezultatov. Zato je bilo potrebno poiskati skrite rezerve, ki se nahajajo v neizkoriščenem delovnem času kot posledica obstoječe organizacije delovnega

ne negativnosti zmanjšati, če že ne odpraviti. Najbolj idealna oblika izkoristka delovnega časa je uvedba štiriizmenskega obratovanja, z menjavo delavcev na delovišču ali pa obratovanje s tremi produktivnimi in četrto remontno izmeno. Za takšno obratovanje v ZPT trenutno še nimamo pogojev, saj nam že sedaj primanjkuje rudarjev, poleg tega pa se veliko delavcev vozi na delo iz oddaljenih krajev in so vezani na sredstva javnega prevoza.

V Velenju so ubrali drugo pot s tem, da so rudarji v jami polnih osem ur in se kopanje, slačenje, oblačenje in razporejanje delavcev ne šteje v delovni čas. S takšnim časom so v vsaki izmeni pridobili najmanj šesdeset minut efektivnega delovnega časa. V nekaterih rudnikih, predvsem na dnevnih kopih, obratujejo tudi ob sobotah in celo nedeljah, v okviru 42-urnega delavnika. Na ta način nadurnega dela praktično nimajo, saj za delo v »prostih« sobotah in nedeljah koristijo proste dneve med tednom. So še druge možnosti in kombinacije, ki so seveda odvisne od pogojev v posameznih sredinah.

Tudi pri vzdrževanju elektro-strojne opreme in predvsem

transportne mehanizacije bi morali bolje izkoriščati čas med izmenami, kar bi lahko dosegli z zamikom delovnega časa profesionistov za 60—90 minut. pri že obstoječi organizaciji delovnega procesa. Isto velja za spravilo repromateriala in predvsem večjih elementov v jamo in iz jame, ki bi sicer ovirali redno proizvodnjo in jih sedaj transportiramo največkrat v podaljšanem delovnem času ob sobotah in nedeljah.

Člani KOVTOP-a so dobro pretehtali predložene možne variante za organizacijo delovnega procesa in so se z ozirom na specifičnost rudarjenja v posameznih jamah ter upoštevajoč realne možnosti, odločili za potek reorganizacije v treh fazah.

1. V prvi fazi se neizkoriščeni delovni čas med izmenami izkoristi za remonte TOZD RESD z zamaknitvijo delovnega časa. Istočasno je potrebno ob sprejemu novega pravilnika za stimulatивно nagrajevanje, omejiti nadurno delo na minimum, kar je tudi eden od predpogojev za nadaljnjo reorganizacijo.

2. Ob koncu poletnega obdobja sledi prehod na združitve prve in druge obratovalne

izmene z menjavo rudarjev na delovišču. Čas med popoldansko izmeno je namenjen za preventivno vzdrževanje transportne in odkopne mehanizacije ter rudarske in elektro-strojne remonte.

3. V jesenskem obdobju bo potrebno vključiti v redno obratovanje tudi vse sobote, seveda v okviru rednega 42-urnega delavnika.

Na ta način se bo delovni teden raztegnil od pet na šest dni, s tem se bo povečal efektivni delovni čas ter bistveno zmanjšal vpliv zastojev transportne mehanizacije. Profesionisti RESD bodo redno obratovali tudi ob nedeljah, če se bo izkazalo, da je to potrebno za nemoteno proizvodnjo.

Omenjeni reorganizaciji delovnega procesa bo seveda potrebno podrediti tudi način dežurstev, dopolniti delokroge opravil in nalog organizatorjev proizvodnje ter reorganizirati vse službe, ki so kakorkoli vezane na tehnološki proces. Z uvajanjem moderne in vedno bolj drage hidravlične opreme na odkopih, se bo problem izkoriščanja delovnega časa še stopnjeval, kajti jame se odpirajo v globino, pohodni časi se bodo še povečali in pomanjkanje rudarjev bo, kakor kaže, vedno bolj pereče.

Vsaka, tudi najmanjša organizacijska sprememba zahteva določen napor, tako s strani strokovnih delavcev, kot tudi samoupravnih organov in DPO. Če se bodo naša prizadevanja obrestovala s »tono več«, kar je naš osnovni namen in naloga, potem bo to le korak k nadaljnjemu dograjevanju organizacije tehnološkega procesa.

D. G.

Janko Dornik, Hasan Nuhanović in Andjelko Knežević, pri popravilu železne stojke na koti 180 v jami Ojstro. (Foto J. Kirič)

Dejali so...

Martin Mlinar, izvršni sekretar predsedstva CK ZK Slovenije

»... Temeljno, v bistvu idejnopolično vprašanje je, ali bomo probleme reševali na državno-lastninskih ali na družbeno-lastninskih odnosih. Res je, da nekateri administrativni ukrepi gredo v to smer, kot da želimo nekatere težave razreševati na »državni način«. Bistveno pa je vendarle, da premalo uspešno »naredimo« neki ukrep, ki je v danem trenutku nujen, ob njem pa ne izdelamo poti in načinov, s katerimi bomo potem probleme reševali za daljše obdobje. Zato nam nekateri administrativni ukrepi začenjajo postajati sistem. Administrativni ukrep, ki velja dva, tri mesece, po mojem mnenju ni nevaren nadaljnjemu razvoju samoupravnih odnosov, lahko ga celo spodbuja. Takí ukrepi, ki pa trajajo dalj časa in postajajo sistem, res v nobenem primeru ne morejo spodbujati razvoja medsebojnega sporazumevanja in krepitve odgovornosti ter položaja delavcev.

Vzemimo za primer začasno prepoved razpolaganja sredstev za negospodarske investicije. Tak ukrep lahko velja določen čas, objektivno pa mora prisiliti subjekte, da bodo v svojih planskih dokumentih in v svoji politiki opredelili takšno ravnanje tudi za naprej. Če pa velja za daljši čas, se vedno bolj pozablja na iskanje racionalnih rešitev, prenaša pa se tudi odgovornost od temeljnega subjekta, ki bi problem moral reševati, na državo. Imamo pa še nekaj ukrepov, ki od začasne dobijo trajnejšo veljavo. Predvsem je to področje cen. Tu smo zdaj pravzaprav razpeti med dva sistema — enega, ki odмира, in drugega, ki nastaja počasi, vmes pa je vrsta deformacij, ki jih organizacije, izkoriščajo v raznih oblikah.

Seveda se ob administrativnih ukrepih postavlja še eno, čisto načelno politično vprašanje: ali so sklepi delegatskih skupščin administrativni ukrepi ali so to samoupravno dogovorjene norme obnašanja. Konec koncev so sklepi skupščin družbenopolitičnih skupnosti, če pri tem ne ocenjujemo, kolikšne možnosti so imeli delegati za dogovarjanje o predlogih v svoji bazi — nekaj drugega kot klasična oblika administriranja, kajti to so samoupravno dogovorjeni okviri. Drugo pa je, kadar sprejemajo odločitve izvršni organi, odločitve, ki so administrativne in morajo biti začasne. To je res eno pomembnih vprašanj o odgovornosti našega političnega sistema za nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov...«

Kako napreduje izdelava investicijske dokumentacije za Termoelektrarno toplarno Trbovlje

Z 251. sklepom 17. redne seje DS SOZD EGS, z dne 15. 6. 1978, pooblašča ta samoupravni organ REK EK, Trbovlje za izvajanje pripravljanih del za Termoelektrarno — toplarno Trbovlje (oznaka TE-TO¹).

V skladu s tem sklepom sta ZEPS, n. sub. o. Maribor, Vetrjska ul. 2 in REK EK Trbovlje, n. sol. o., Trg revolucije 12 kot pooblaščenec, sklenila pogodbo o pravicah in obveznostih, ki izhajajo iz pooblastila za opravljanje pripravljanih del za investicijo v elektroenergetski objekt Termoelektrarno — toplarno Trbovlje.

S formulacijo »pripravljalna dela« je v teh aktih zajeta izdelava investicijske dokumentacije, katere obseg definira zakon o investicijski dokumentaciji. Ta obsega pripravljalna dela za investicijo: študije, raziskave in investicijski program.

Navedeni sklep in navedena pogodba nas obvezujeta, da zaupamo izdelavo investicijske dokumentacije TEŠ — TOZD Inženiring. To pogodbo smo podpisali marca 1979, pravno veljavna pa je postala 21. 11. 1979, ko je banka izdala garancijo pogodbenih vrednosti.

TE — TO¹ Trbovlje v samoupravnih planih razvoja elektroenergetike.

Za TE — TO¹ Trbovlje smo izdelali leta 1977 investicijski program, ki ga je z veliko zamudo, šele julija 1979, obravnavala revizijska komisija. Ta je investicijski program zavrnila, ker ni bil izdelan v skladu z Minimalno metodologijo za

izdelavo investicijskih programov, ki je bila objavljena v Uradnem listu SR Slovenije, številka 9/77, po izdelavi tega investicijskega programa. Odobrila pa je, da se podatki, oziroma rezultati v tem investicijskem programu lahko uporabijo za srednjeročno planiranje.

V samoupravni sporazum o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje graditve objektov, po samoupravnem planu razvoja elektroenergetike za obdobje 1976—1980, je vključena nova deponija premoga v Lakonci.

Za termoelektrarno — topolarno Trbovlje in daljnovod Trbovlje — Ljubljana je DO TET predložila Sektorju za razvoj in razširjeno reprodukcijo idejni rešitvi v skladu z Metodologijo za izdelavo srednjeročnega plana za obdobje 1981—1985, z oceno do leta 1990.

V analizi razvojnih možnosti elektrogospodarstva Slovenije za obdobje 1981—1985, z oceno do leta 1990, ki je izšla v prilogi Poročevalca z dne 04. 01. 1980, sta zajeta ta dva objekta. V idejnih rešitvah so predvideni naslednji roki za karakteristične faze in objekte:

	predor	glavni in pogonski objekt	daljnovod
1. Sprejem investicijskega programa	december 1980	marec 1981	januar 1984
2. Pričetek gradbenih del	1981	1983	1985
3. Začetek poizkusnega obratovanja		december 1985	december 1985
4. Začetek rednega obratovanja	prva polovica 1986	prva polovica 1986	

Stanje izdelave investicijske dokumentacije na posameznih objektih. Deponija premoga

Rudis Trbovlje pripravlja strojno tehnološko studijo transporta in deponiranja premoga v Lakonci. Studija obsega izdelavo topografskega načrta v merilu 1 : 1000, izdelavo geološke dokumentacije, geomehanske raziskave in tehnološko rešitev transporta, deponiranja, vzdrževanja deponije in analizo vplivov na okolje. Garancije za pogodbeno vrednost teh del so bile izdane v januarju 1980.

Izdelane so že prve tehnološke rešitve, ki pa zahtevajo razširitev geomehanskih raziskav zaradi velike teže predvidene mehanizacije.

V teku so razgovori in priprava pogodbe za izdelavo idejnega projekta in investicijskega programa.

Predor

Pri ŽG Ljubljana je v revizijskem postopku idejni projekt predstavitev železniške proge, ki je bil sicer že izdelan v okviru investicijskega programa iz leta 1977. V teku pa je tudi izračun vrednosti izgradnje predora na osnovi današnjih cen, kar bo osnova za izdelavo investicijskega programa.

Glavni pogonski objekt

Sklenili smo pogodbo z Inženirskim birojem Elektroprojekt iz Ljubljane za izdelavo idejne zasnove toplotne postaje 150 MW za ogrevanje Zaslavja. Pogodbo so v omenjenem biroju podpisali že 24. 12. 1979, v ZEPS pa šele 29. 1. 1980. Zamudili smo še naslednji mesec zaradi zahteve LB, oddelek poslov po pooblastilu, da se spremeni formulacija pogodbe, ki jo je sestavil Sektor za razvoj in razširjeno re-

produkcijo ZEPS kot vzorec za vse pogodbe.

Pogodba, ki je za potek nadaljnjih del zelo pomembna, še vedno ni veljavna, ker ni izdan instrument zavarovanja plačila za pogodbeno vrednost.

Izdelana je projektna naloga za izdelavo študije o vplivu TE — TO Trbovlje na okolje. Studije bodo izdelali na Meteorološkem zavodu Slovenije. Pričakujemo njihovo ponudbo.

Daljnovod

Pripravljam projektno nalogo in pogodbo za izdelavo študije z Elektroinštitutom Milan Vidmar iz Ljubljane, ki naj obdelava vključitev TE — TO Trbovlje v elektroenergetski sistem.

Lokacijska dokumentacija

V TE Trbovlje je bil 11. 01.

1980 sestanek predstavnikov Republiškega sekretariata za urbanizem, Zavoda za prostorsko planiranje, Občinske skupščine Trbovlje, IB Trbovlje, RUDIS Trbovlje, TEŠ — TOZD Inženiring in investitorja, kjer smo se dogovorili za osnovne smernice za izdelavo lokacijske dokumentacije.

Na osnovi teh razgovorov in še drugih smernic, ki so jih izdale ustrezne institucije, pripravljamo z IBT pogodbo za izdelavo lokacijske dokumentacije za deponijo premoga TE — TOt in vročevode do Hrastnika, Trbovelj in Zagorja.

Ključni problemi

DS ZEPS je sicer določil REK EK, Trbovlje za pooblaščenega investitorja, vendar pa ostaja vsa dejavnost sklepanja in odobravanja pogodb na nivoju SOZD EGS. Vsaka pogodba poteka po naslednji poti: izdelata jo izvajalec in pooblaščen investitor, oziroma TEŠ — TOZD Inženiring. Za investitorja jo podpiše generalni direktor ZEPS po predhodni odobritvi Sektorja za razvoj in

razširjeno reprodukcijo. Ta pošlje nato pogodbo v soglasje LB, oddelek poslov po pooblastilu. Po prejemu tega so-

glasja začnejo v Sektorju za razvoj in razširjeno reprodukcijo postopek za izdajo instrumenta za zavarovanje plačila.

Tako zamotan postopek zavira napredovanje izdelave investicijske dokumentacije.

Anton URANKAR

Kamnolom „Vode“ pripravljamo za večjo proizvodnjo

Potrebe po gramozu so zaradi intenzivne stanovanjske in druge družbeno usmerjene gradnje zelo velike. Ocenjujemo, da bodo potrebe naraščale tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju. To nas obvezuje, da kamnolom pripravimo za bolj varno in učinkovito delo ter s tem za večjo proizvodnjo. Pri tem pa se soočamo z vrsto problemov, katerih delavci TOZD GRAMAT, brez pomoči SOZD REK EK in Sob Trbovlje, nismo v stanju rešiti.

Za bolj varno in rentabilno delo v kamnolomu smo, v skladu s projektom, že v letu 1975 izdelali 400 m ceste po pobočju hriba Ostri vrh do etaže na K. 375, da je bilo možno pripeljati nakladalec na etažo. V letu 1976 smo pričeli z izdelavo etaže na K. 357. Izdelali smo 30 m etaže širine 4,20 m, ki pa se je v letu 1977 zrušila zaradi gladke drsne ploskve v globini 4 m, ki prej ni bila vidna. Na srečo se je etaža zrušila takrat, ko v kamnolomu nismo delali.

V skladu z aneksom k projektu smo pričeli s posnemanjem previsnih robov in grebenov v področju kamnoloma. V letu 1979 nam je uspelo sanirati previsne robove in grebene na desni strani kamnoloma. Takoj nato pa smo pričeli s sekanjem grmovja in čiščenjem pobočja ter zastavljanjem nove etaže na K. 426. To je za 51 m višje od prejšnje etaže, ki se je porušila, da smo prišli v popolnoma trdno in obstojno hribino. Izdelali smo

80 m etaže, širine 12 m, to je približno do polovice širine kamnoloma, da smo lahko istočasno nadaljevali s sanacijo previsnih robov in grebenov na levi strani kamnoloma. Za odziv odstreljenega gramozu iz etaže je nujno potreben buldožer, ki pa ga naša TOZD nima, niti nam ga ni mogla odstopiti TOZD AVTOPREVOZ, ker ima angažiranega na drugih pogodbeno prevzetih delih. Zato smo sklenili pogodbo za delo z buldožerjem z Ljubljanskimi mlekarnami, TOZD Strojni obrat Kozarje, ki opravlja delo z buldožerjem na etaži v kamnolomu že od novembra lanskega leta. V letošnjem letu smo iz etaže na K. 426 izdelali dostopno cesto za buldožer na K. 442 in na tej koti zastavili drugo etažo — 52 m, širine 8 m in iz etaže izdelali dostopno cesto na vrh druge etaže, da bi pripravili vse potrebno za dovoz vrtalne garniture in uvedbo masovnega miniranja. V zvezi z uvedbo masovnega miniranja si je v mesecu marcu letos ogledal zastavljene etaže v kamnolomu strokovnjak Geološkega zavoda Ljubljana, TOZD Vrtalno minerska dela in ugotovil, da je masovno miniranje možno in da so pripravljene prevzeti to delo. Za vrtalna dela in masovno miniranje nam je Geološki zavod Ljubljana, TOZD Vrtalno minerska dela, že poslal predračun, na osnovi katerega so pripravljene opraviti ta dela. Po skrbni proučitvi in tehtni presoji je končno delavski svet

TOZD GRAMAT sprejel predloženi predračun in pooblastil direktorja TOZD za podpis pogodbe z Geološkim zavodom Ljubljana za izvedbo vrtalnih del in masovnega miniranja v kamnolomu.

Obe etaži sta izdelani le do sredine širine kamnoloma zaradi tega, da lahko izvajamo sanacijo previsnih robov in grebenov na levi strani kamnoloma. Zaradi tega bo zaenkrat tudi masovno miniranje samo na desni strani. Ko bomo končali s sanacijskimi deli na levi strani kamnoloma pa bomo zastavili etaže preko cele širine kamnoloma in v končni fazi vse do vrha hriba.

Služba varstva pri delu ZPT je v mesecu marcu letos opravila izredni pregled kamnoloma v zvezi s sanacijskimi deli in pripravljalnimi deli in za redno obratovanje kamnoloma in nam dala tudi konkretne napotke za nadaljnje varno delo.

Po varnostni in tehnični plati je že viden določen uspeh v kamnolomu, medtem ko se finančni rezultat slabša, ker stroški pridobivanja gramozu rastejo hitreje kot prodajne cene gramozu. Cene gramozu so v pristojnosti Zavoda SRS za cene, ki priznava le tisti odstotek povečanja cene, ki je določen v resoluciji, neglede na obstoječe zelo različne cene za iste vrste gramozu med posameznimi proizvajalci. Naše prodajne cene gramozu so med najnižjimi v SRS. Za primer naj navedem, da so poprečne cene gramozu kamnoloma Laško višje od naših za 41 %, kamnoloma Pirešica od Cestnega podjetja Celje pa celo za 69 % višje. Kljub podrobni pisni obrazložitvi našega zahtevka in predloženimi dokazi o upravičenosti do izenačitve

Kamnolom Vode v Trbovljah, ki sodi v sestav DO RGD — TOZD GRAMAT, širijo in pripravljajo za smotrnejše koriščenje.

naših prodajnih cen gramoza s prodajnimi cenami drugih proizvajalcev, podpora Izvršnega sveta Skupščine občine Trbovlje, osebnemu angažiranju načelnika za gospodarstvo in referenta za cene Skupščine občine Trbovlje in končno razgovoru z direktorjem Zavoda ter predstavnikoma Gramat in Sob Trbovlje, nam je zavod SRS za cene zavrnil naš zahtevak za izenačenje naših prodajnih cen s cenami drugih proizvajalcev. Zaradi tega prodajamo gramoz še vedno po isti ceni kot lansko leto, čeprav je bila že lansko leto prodajna cena gramoza nižja od lastne cene in smo zaradi tega, kljub povečani proizvodnji in učinkih, poslovali z izgubo. V letošnjem letu pa se je zopet občutno podražila električna energija in tekoča goriva, porasli pa so tudi ostali stroški, nam pa Zavod SRS za cene ne dovoli povečati cen gramoza. Administrativno določanje cen nam onemogoča pridobivanje dohodka pod enakimi pogoji, kot ga pridobivajo delavci v drugih kamnolomih in zaradi tega poslujejo z izgubo. Zaradi poslovanja z izgubo pa smo izpostavljeni kritiki in vsem zakonskim ukrepom, ki so predpisani za delavce tistih TOZD, ki poslujejo z izgubo, čeprav na oblikovanje cen nimamo nobenega vpliva. Naj

navedem še dejstvo, da je cena 1 m³ odstreljenega gramoza po ponudbi Geološkega Zavoda Ljubljana bistveno višja od naše prodajne cene in da smo to ponudbo sprejeli samo zato, da bi čimprej zagotovili večjo proizvodnjo in zadovoljili kupce našega gramoza.

Z ozirom na velike potrebe po gramozu, ki jih pri sedanji opremljenosti našega kamnoloma nismo zmožni zadovoljiti, je GIP »BETON ZASAVJE«, TOZD OPERATIVA ZASAVJE Trbovlje, prisiljen voziti gramoz iz drugih kamnolomov, kjer imajo višje cene in tudi stroški prevoza so bistveno višji. To pa pomeni, da je vsa gradnja v občini Trbovlje dražja, ker zaradi pre nizkih cen gramoza, ki ne zadošča niti za enostavno reprodukcijo, ne moremo opremiti in usposobiti kamnoloma, da bi lahko zadovoljili vse potrebe po gramozu. Za pomoč pri rešitvi kritičnega stanja ima polno razumevanje TOZD OPERATIVA ZASAVJE Trbovlje, ki je največji odjemalec našega gramoza, s katero smo sklenili pismeni sporazum o dolgoročnem sodelovanju in združevanju sredstev pri modernizaciji pridobivanja vseh potrebnih frakcij gramoza. Po tem sporazumu nam bo TOZD OPERATIVA ZASAVJE Trbovlje, od 16.

4. 1980 dalje, priznavala dodatne stroške za vsak m³ prevzeta gramoza in je poleg tega pripravljena združevati sredstva tudi za modernizacijo kamnoloma. Torej obojestranski interes za pridobivanje gramoza resnično obstoja.

Ivan Slanšek

Najbistvenejše iz novega pravilnika o stimulativnem nagrajevanju

Po prevzemu kolektivne odgovornosti KOVTOP (kolektivni organ vodenja tehnološkega procesa) za vodenje in organiziranje tehnološkega procesa pridobivanja premoga v DO ZPT in z ozirom na sestavljenost delovnega procesa v katerem enotno delujejo tri v tehnologiji ločene skupacije dela (to so rudarska dela, transport in vzdrževanje transportnih naprav ter organizacija celotnega delovnega procesa), je določanje OD v vseh treh skupacijah enotno, le z enim pravilnikom in enim merilom osnovnega proizvoda, to je tone prodajnega premoga na posameznika ali skupino.

Kot osnovno merilo za uvrščanje delavcev, na vseh nivojih in dejavnostih delovnega procesa v stimulativni pravilnik, je pogoj, da delovna opravila vplivajo na povečanje oziroma zmanjšanje skupnega prihodka. Pri vseh strukturah zaposlenih je pri izračunu stimulacije upoštevana planirana količina proizvodnje — »Q«. Različna je z ozirom na stopnjo odgovornosti (le pri zaposlenih na pripravi in vzdržbi ni upoštevana količina proizvodnje, pri njih je predvsem poudarjena storitev in kvaliteta dela) storitev — »N«, kvaliteta — »K« in kot faktor stimulacije na nivoju DO (vsaj v začetni fazi) gospodarnost — »G«.

Teža in stopnja odgovornosti posamezne strukture delavcev je poudarjena s faktorji pri tistem delu stimulacije, na katerem ima največji vpliv. Tako je npr. za zaposlene na odkopu njihov največji vpliv na storitev — »N« in so tudi najbolj stimulirani za storitev. Organizatorji proizvodnje bodo stimulirani glede na njihovo osnovno nalogo, to je organizacijo dela in doseganje proizvodnje, zato torej — »2 Q«.

Za določanje količine opravljenega dela bodo ponovno, v vsakem TOZD, uvedli prevzemne nadzornike, katerih naloga bo dnevno vodenje in prevzemanje opravljenega dela.

Poleg količine dela so za vsako strukturo, zaposlenih v tehnološkem procesu pridobivanja premoga, izdelana in ovrednotena merila za določevanje kvalitete dela. Tudi ta se bo dnevno določevala in se ne bo prepuščala šablonskemu in kampanjskemu vrednotenju na koncu meseca, temveč bo odraz kvalitete dela tekom celega meseca. S tem bo dana možnost za stimuliranje posameznih tudi v skupini in bo vzpodbujala k vestnejšemu delu in izvrševanju zadanih nalog in opravil.

Ivan Škafar, Nande Mejač, Franci Mešetar, Srečko Klenovšek, Albin Pikl, Erik Poljšak in Milan Pungaršek pri novih ventilatorjih (izdelava Klima, Celje). Pri B jašku v Hrastniku bomo zamenjali dosedanje z novimi močnejšimi ventilatorji, stare pa vgradili na ventilatrosko postajo na Pleskem.

(Foto: Anton Bregant)

Ker so vse strukture zaposlenih delavcev vezane s stimulacijo na doseganje planirane proizvodnje in preko nje na ustvarjanje prihodka, bodo OD in stimulacija odraz dela in doseganje prevzetih planskih nalog. To je ena najbistvenejših novitet novega predloga pravilnika o stimulativnem nagrajevanju.

Jasno je, da je to šele začetek in da je predlog nedograjen, daje pa osnovo, na kateri se bo dalo dograjevati. Stimulativno nagrajevanje bomo morali pripeljati do take oblike oziroma stopnje, da bo vsak posameznik nagrajen in stimuliran po svojem prizadevanju in vloženem delu.

Jože Herman

Dohodkovno povezovanje v DO ZPT

Še pred izdajo zakona o združenem delu beležimo v kombinatu uvajanje nekaterih zasnov samoupravnega urejevanja in dogovarjanja na področju dohodkovnih odnosov.

To, lahko rečemo pionirsko delo, se je odražalo v solidarnem odstopanju samoupravno dogovorjenih deležev celotnega prihodka, ki so ga s prodajo premoga ustvarile temeljne organizacije proizvodnje premoga. Takšen pristop v bistvu že pomeni določeno stopnjo urejevanja medsebojnih odno-

sov pri pridobivanju in razporejanju prihodka.

Vsebina začetnega medsebojnega dohodkovnega sistema je temeljila na naslednjih načelih:

— kot merilo za vrednotenje vrednosti proizvodnje posameznih premogovnikov je upoštevana vrednost potrebne skupnega dela in kapitalna opremljenost ter drugi delovni pogoji;

— priznana interna cena proizvodnje pomeni enakopravnost vseh delavcev pri

vrednotenju njihovega dela ne glede na različne delovne pogoje;

— skupno nastopanje na trgu po enotnih prodajnih cenah in prodajnih pogojih.

Ta sistem je imel več ali manj samo solidarnostno obelje in ni spodbujal posamezne temeljne organizacije k boljši proizvodni in dohodkovni učinkovitosti.

Po sprejetju zakona o združenem delu, to je že v začetku leta 1977, je bil tudi sklenjen samoupravni sporazum o ure-

jevanju medsebojnih dohodkovnih odnosov, h kateremu so pristopile vse TOZD proizvodnje premoga. Ta sporazum je pomenil bistveni napredek urejevanja odnosov na tem področju, ker je v končnem zagotavljal stimulacijo posameznikom za boljše poslovne učinke. Vendar je imel določene hibe, ki so za današnje pojme nesprejemljive. Te hibe so bile odraz takratnih pojmovanj in so po svoji vsebini predstavljale:

— da so neposredni proizvajalci izključno premogovniki, separacije pa imajo status storitvene dejavnosti;

— da velja načelo urejevanja dohodkovnih odnosov za posameznike v sporazumu le do meje sprejetih planskih obveznosti;

— nadplanski rezultati in temu pripadajoči prihodek pripada izključno tistemu, ki ga je ustvaril in realiziral na trgu po enotnih tržnih cenah, neodvisno od vrednosti vloženega dela.

V letu 1978 so bile pomembne vsebinske spremembe pri urejevanju medsebojnih odnosov na proizvodnji premoga. V dohodkovne odnose vstopajo enakopravno temeljne organizacije, ki sodelujejo v tehnološkem procesu, to je od premogovnikov do separacije. Z novim samoupravnim sporazumom je povsem na drugih osnovah opredeljen skupni prihodek, njegova delitev pa je usklajena v skladu z vloženim deležem posameznih temeljnih organizacij. Dohodkovni odnosi, ki so se urejevali s tem sporazumom, so vsebinsko pomenili prehodno obliko, ker v tem obdobju še ni bilo izvedenih aktov, ki naj bi tehniko izvajanja sporazuma prilagodile njegovi vsebini, razen tega pa ni bil tudi sistem poslovanja prilagojen novi samoupravni organizaciji premogovništva.

V začetku leta 1979 je izšlo prečiščeno besedilo samoupravnega sporazuma o udeležbi na skupnem prihodku proiz-

vodnje premoga, hkrati pa je na ravni REK odprt prehodni račun za razporejanje skupnega prihodka, ki je zamenjal do takratne žiro račune nekaterih temeljnih organizacij.

S prečiščenim besedilom je sporazum po svoji vsebini in izvajanju prilagojen in usklajen z določili zakona o združenem delu ter zakona o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka. Da bi dohodkovni odnosi v praksi dejansko zaživel in po svoji vsebini stimulirali posamezne udeležence v sporazumu za boljše gospodarske učinke, morajo biti izpolnjeni osnovni pogoji. Med te pa v prvi vrsti štejemo realne osnove za pridobivanje prihodka in pa merila za njegovo razporejanje, ki morajo temeljiti na dolgoročnih osnovah. Za preteklo leto lahko ugotovimo, da predvsem prvi pogoj ni bil izpolnjen, saj tekoče razporejeni prihodek ni bil zadosten, da bi zagotavljal normalno poslovanje in uspešen zaključek poslovnega leta. Zato je bila potrebna intervencija pristojnih organov v obliki dotacije za pravočasno odpravo ocenjenih izgub v poslovanju. Drugi pogoj so merila za razporejanje doseženega

skupnega prihodka, ki so do sedaj temeljila zgolj na planskih osnovah in letnih gospodarskih načrtih. Dolgoročno gledano je takšen sistem nestimulativen, ker ne zagotavlja posameznim udeležencem sporazuma sorazmerni delež prihodka za gospodarske prihranke in racionalne poslovne odločitve v preteklih obdobjih. Doslej smo si na področju urejevanja dohodkovnih odnosov pri proizvodnji premoga nabrali že dovolj izkušenj in lahko, če ne prej, pa že v naslednjem srednjeročnem obdobju, pristopimo k dograjevanju dohodkovnega sistema, ki bi v večji meri pripomogel k boljšim poslovnim uspehom posameznih temeljnih organizacij. V tem času, ko poteka razprava o oblikovanju elementov za samoupravne sporazume o temeljih planov za naslednje srednjeročno obdobje, bo treba zajeti predloge in idejne rešitve na vseh nivojih odločanja, da bomo v planskih dokumentih jasno opredelili to dohodkovno področje z namenom, da zagotovimo enakopravnost vseh udeležencev v skupnem prihodku in tudi boljše poslovne efekte v perspektivi.

Janko Lapornik

Pričeli smo z montažo nove osrednje telefonske centrale

Zaradi dotrajanosti sedanje avtomatske telefonske centrale na REK EK v Trbovljah, je vodstvo SOZD menilo, da je potrebno nabaviti novo avtomatsko telefonsko centralo skupno z induktorskim delom.

Navezali smo stike z ISKRO Kranj, kot proizvajalcem telefonskih central, ki nam je takoj poslala svoje zastopnike. Odločeno je bilo, da se nabavi nova telefonska centrala ISKRA PABX-300 c za 36/300 priključ-

kov v povezavi z induktorsko telefonsko centralo LB 40-c.

Telefonsko centralo omenjenega tipa smo takoj nabavili in jo prejeli že v lanskem letu. Zaradi objektivnih vzrokov pa smo z montažo pričeli šele v mesecu aprilu 1980. Vsa pripravljala dela je izvršila TOZD EIMD, montažo pa bo izvedla Montažno servisna organizacija ISKRA.

Sedanjo telefonsko centralo nam je prav tako dobavila in

namestila ISKRA Kranj in obratuje že od leta 1959. Ta centrala je zaradi starosti, kot tudi pomanjkanja nujno potrebnih rezervnih delov, že povsem izrabljena. Telefonski razgovori so v mnogih primerih že zelo moteni, skoraj onemogočeni, kar predstavlja pri poslovanju našega kombinata velike težave.

S postavitvijo nove centrale pa bodo omogočeni dobri telefonski razgovori v podjetju samem kot tudi nujno potrebne povezave preko pošte. Tehnični podatki nove telefonske centrale:

Naročniška telefonska centrala:

tip: ISKRA PABX — 300 c

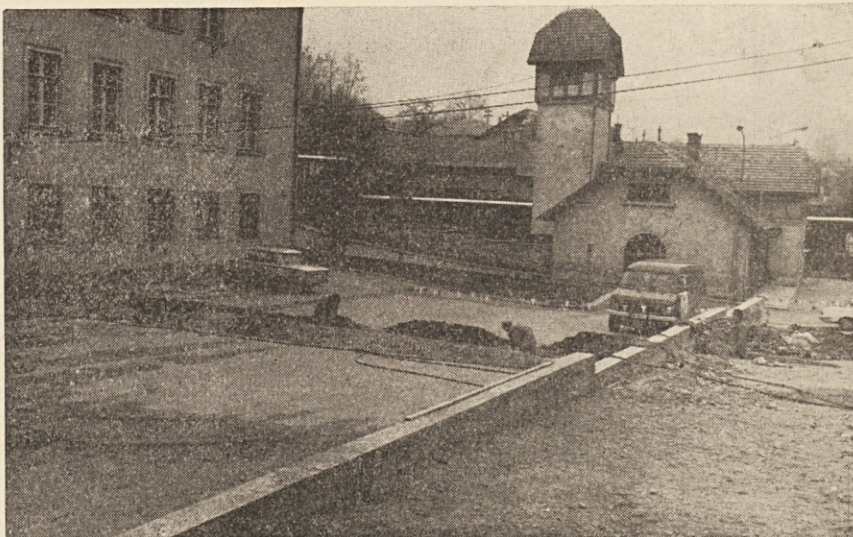
kapaciteta: 36/300/27 priključkov, od tega 36 javnih vodov in 300 lokalnih priključkov.

Induktorska centrala:

tip: LB-40 c

kapaciteta: 40/9/9/6, od tega 40 PLB priklj., 9 istočasnih zvez LB-ATC, 9 istočasnih zvez ATC-LB, ter 6 istoč. zvez LB-LB.

Prednosti nove telefonske centrale v primerjavi z dosedanjjo so predvsem: velika pro-

Jarek za telefonski kabel iz rudniške centrale na upravi v Trbovljah. Položitev kabla sodi k postavitvi nove telefonske centrale v zgradbi Trg revolucije 12. Zadaj rudniški gasilski dom.

(Foto: Anton Bregant)

metna zmogljivost, enostavna uporaba, minimalni stroški vzdrževanja, popolna signalizacija, enostavna razširitev kot tudi estetski videz centralne in posredovalnih mest.

Skupni stroški nove avtomatske telefonske centrale bodo, brez induktorskega dela, znašali 2.500.000,00 din. Cena

induktorske telefonske centrale pa še ni znana, ker bo dobavljena in montirana v drugi polovici leta 1980.

Prepričani smo, da bo postavitve nove telefonske centrale omogočila nemotene telefonske razgovore, kar je za kombinat neobhodno potrebno.

Vanjo Fantin

Usmerjeno izobraževanje za potrebe rudarstva in geologije

Preobrazba sedanjega vzgojno-izobraževalnega sistema in obstoječe mreže šol v usmerjeno izobraževanje ni stvar samo izvajalcev vzgojno-izobraževalnih storitev, ampak predvsem koristnikov, to je združenega dela. Zato mora biti združeno delo nosilec in usmerjevalec potrebne preobrazbe, saj morajo biti programi izobraževanja in njihove organizacijske oblike prilagojene potrebam združenega dela, ker se morajo v njih odražati samoupravni in družbenoekonomski odnosi naše družbe.

V zvezi s preobrazbo sedanjega vzgojno-izobraževalnega sistema in obstoječega šolstva že dalj časa razpravljamo o predlogu zakona o usmerjenem izobraževanju, ki zajema medsebojne obveznosti in pravice delavcev v združenem delu pri uresničevanju usmerjenega izobra-

ževanja ter vzgojno-izobraževalni programi in organizacija vzgojno-izobraževalnega dela.

Na seji skupščine izobraževalne skupnosti za rudarstvo in geologijo (dne 21. 12. 1979) je bila sprejeta programska zasnova za oblikovanje vzgojno-izobraževalnih programov za pridobitev izobrazbe v teh dveh panogah, ki zajemata v SRS predvsem področje primarne energetike. Po tej programski zasnovi so za rudarstvo sprejeti naslednji vzgojno-izobraževalni programi in nazivi oziroma smeri in poklici, dela in naloge, ki se združujejo v posamezni smeri in njihova razvrstitev po zahtevnosti.

Programska zasnova za oblikovanje vzgojno-izobraževalnih programov v rudarstvu in geologiji se od nomenklature, navedene v šifrantu

poklicev, ki sta ga leta 1974 izdala zvezni biro za zaposlovanje in republiški zavod za zaposlovanje, bistveno razlikuje. Bivši poklic svetilkar v programski zasnovi ni predviden, prav tako tudi ne izobraževanje rudarskega nadzornika. V rudarski usmeritvi pa so predvideni trije interdisciplinarno zasnovani programi, in sicer: rudar za rudarske gradnje, rudar električar in rudar strojnik.

Ker je večini kolegov znano, da sem član komisije za izdelavo mreže šol v PIS za rudarstvo in geologijo, v katero me je izvršilni odbor imenoval 28. 5. 1979, so me pogosto spraševali, kakšne so nove programske zasnove za rudarstvo in geologijo, zato te v naslednji tabeli podrobno navajam, ločeno za rudarstvo in za geologijo.

1. Usmeritev izobraževanja — rudarstvo

Vzgojnoizobraževalni programi naziv	Smeri vrsta	Poklici, dela oz. naloge, ki se združujejo v posamezni smeri in njihova razvrstitev po zahtevnosti	I. Opredelitev položaja VIP glede na a) prehodni program (smer) b) zahtevnejši program (smer) c) morebitno interdisciplinarno zasnovanost
za pomočnika rudarja	SKR	— pomočnik rudarja	II. a) izpolnjena OŠ obveznost b) VIP za rudarja
za rudarja in rudarskega tehnika	SR	— rudar za površinsko pridobivanje — rudar za podzemno pridobivanje	IV. a) končana OŠ ali VIP za pomočnika rudarja b) VIP za rud. inženirja ali inženirja geologije
		— rudarski tehnik — rudarski tehnik za pridobivanje mineralnih surovin — bogatenje mineralnih surovin — jamomerstvo	V.
za specialna rudarska dela	SR	— rudar za rudarske gradnje — rudar elektrik. — rudar strojnik	IV. a) končana OŠ ali VIP za pomočnika rudarja b) VIP za rudarskega inženirja c) strojništvo in elektrotehnika
za bogatilce mineralnih surovin	SR	— bogatilec mineralnih surovin	III. a) končana OŠ ali VIP za pomočnika rudarja b) VIP za rudarskega inženirja ali inženirja geolog.
za pomočnika vrtalca	SKR	— pomočnik vrtalca	II. a) končana OŠ obvez. b) VIP za vrtalca
za vrtalca in vrtalnega tehnika	SR	— vrtalec — nafter — vrtalni tehnik	IV. a) končana OŠ ali VIP za pomočnika vrtalca V. a) VIP za rudarskega inženirja ali inženirja geolog.
za rudarskega inženirja	VŠ	— rudarski inženir	VI. a) VIP za rudarskega tehnika ali VIP za vrtalnega tehnika b) VIP za dipl. rud. inženirja
za dipl. rudar. inženirja	VIS	— dipl. rud. inženir	VII. a) VIP za rud. inž. b) VIP za magistra rud. znanosti
za magis. rudar. inženirja	VIS	— dipl. rud. inženir	VII. a) VIP za rud. inž. b) VIP za magistra rud. znanosti
za magis. rudar. znanosti	MAG	— magister rudarskih znanosti	VIII. a) VIP za dipl. rud. inženirja b) VIP za doktorja rud. znanosti
za doktorja rudar. znanosti	DR	— doktor rud. znanosti	VIII. a) VIP za magistra rud. znanosti

2. Usmeritev izobraževanja — geologija

za pomočnika geološkega delavca	SKR	— pomočnik geološkega delavca	II. a) končana OŠ. obvez. b) VIP za geološkega strokovnega
za geološkega delavca in tehnika	SR	— geološki delavec — geološki tehnik	IV. a) končana OŠ ali VIP za pomočnika geološkega delavca V. b) VIP za inženirja geologije
za inženirja geologije	VŠ	— inženir geologije	VI. a) VIP za geol. teh., VIP za rud. teh., VIP za vrtal. teh. b) VIP za dipl. inž. geologije

za dipl. inž. geologije	VIS	— dipl. inž. geologije	VII. a) VIP za inženirja geologije b) VIP za mag. geoloških znanosti
za inženirja geoloških znanosti	MAG	— mag. geološ. znanosti	VIII. a) VIP za dipl. ing. geologije b) VIP za doktorja geološ. znanosti
za doktorja geoloških znanosti	DR	— dr. geološ. znanosti	VIII. a) VIP za magistra geološ. znanosti

Posamezne oznake pomenijo:

VIP = vzgojnoizobraževalni program
 SKR = skrajšani program
 SR = program srednjega izobraževanja
 VŠ = program višje izobrazbe
 VIS = program visokega izobraževanja
 MAG = program magisterija
 DR = program doktorata
 OŠ = osnovnošolska obveznost

Za prehod tehnika v nadaljnje izobraževanje bo potrebno opraviti NAD to je nadaljevalni program.

Na področju Zasavja je predvideno usmerjeno izobraževanje za potrebe rudarstva od druge do pete stopnje z naslednjimi usmeritvami oziroma interdisciplinarnimi programi:

- pomočnik rudarja
- rudar za podzemno pridobivanje
- rudar za rudarske gradnje
- rudar elektrikar
- rudar strojnik
- rudarski tehnik za pridobivanje mineralnih surovin
- rudarski tehnik za bogatenje mineralnih surovin
- rudarski tehnik jamomerec

Za potrebe vrtanja in geologije bodo ustanovljeni oddelki v okviru geološkega zavoda v Ljubljani. Program VŠ in VIS izobraževanja bo še vedno v okviru VTO Montanistika v Ljubljani s tem, da se po potrebi organizira VŠ tudi v dislociranih oddelkih pri porabnikih.

Adolf Jermol

Polde Boriš, Jernej Brvar in Janez Zupanc v lamparni Trbovlje — vztrajno skrbje, da so svetilke za rudarje vedno v redu pripravljene. (Foto: Anton Bregant)

Počasnost pri izvajanju ukrepov in priporočil ZIS

Pred letom dni smo poročali v našem glasilu, da je zvezni izvršni svet sprejel spomladi 1979 16 ukrepov in priporočil, katerih izvedba bi omogočila občutnoboljšanje položaja premogovnikov oziroma proizvodnje premoga. Računali smo, da bodo sklepi in priporočila našli hitro pot do reali-

zacije s strani vseh pooblaščenih organov, vendar lahko po letu dni ugotavljamo, da gre sprejemanje in izvajanje priporočil zveznega izvršnega sveta naprej le s težkimi koraki.

O tej zadevi pogosto razpravljajo na raznih ravneh. Gre namreč za hitrejšo in trajnejšo izboljšanje položaja pre-

mogovnikov, tako v naši republiki, kakor tudi v drugih pokrajinah in republikah.

Splošno združeneje energetske Slovenije je pred kratkim ugotovilo, da premogovniki nimajo iz svojega poslovanja v preteklem letu pokritega skupnega prihodka iz sklada skupne porabe. Zavlačevanje odob-

ritve novih cen se vleče v nedogled, zato bo izpad dohodka tudi v letošnjem letu večji kot so sprva pričakovali. Po drugi strani pa razpravljamo o sprejetju energetske bilance za letošnje leto. V tej bilanci sta dve temeljni postavki in to zmanjšanje dosedanjega obsega porabe nafte in njenih derivatov, po drugi strani pa povečanje proizvodnje in porabe premoga. Prav pri slednjem pa nastopajo iz doslej neizpeljanih ukrepov in priporočil določene posledice. Jugoslovanski premogovniki namreč v prvem trimesečju t.l. niso dosegli svojega načrta predvidenega za letošnje prvo trimesečje, kar bo imelo seveda določene posledice.

Prav je, da se bralci našega glasila, ki so v glavnem člani kolektiva kombinata, seznanijo s tem, kako so bili predvideni ukrepi in priporočila, sprejeta s strani zveznega izvršnega sveta, dejansko tudi doslej uresničena oziroma izpeljana. Podatke objavljamo na temelju ugotovitev Splošnega združenja energetike Slovenije.

Iz pristojnosti republik in avtonomnih pokrajin so bili ukrepi in priporočila uresničena takole:

— delno je bilo doseženo boljše izkoriščanje rudniških zmogljivosti;

— delno so bila na razpolago večja sredstva za razvoj rudnikov;

— sredstva inozemskih kreditov za razvoj rudnikov niso bila usmerjena;

— del sredstev za razvoj manj razvitih republik in pokrajinah v republike doslej ni bilo usmerjenih;

— napredka ni bilo tudi v pogledu zmanjšanja ali ukinitve davka na osebni dohodek rudarjev.

Iz pristojnosti Gospodarske zbornice Jugoslavije in bank:

— združene banke niso preko poslovnih bank dale pobude za sklenitev samoupravnega

ga sporazuma glede boljšega ekonomskega položaja premogovnikov;

— združene banke niso dale pobude za odlaganje in reprogramiranje obveznosti po dospelih kreditih in niso omogočile večjih kreditnih potencialov za porabo premoga z namenom, da bi nadomestili naftne derivate;

— GZJ ni izdelala meril za postopno preusmeritev kurišč na mazut v kurišča na premog

— le delno je bila dana pobuda za postopno vključevanje domače strojegradnje v izdelavo rudarske opreme.

Iz pristojnosti zveznih organov in bank:

— v postopku je osnutek dogovora federacije, republik in pokrajin o usmeritvi dela prometnega davka od naftnih derivatov za razvoj premogovnikov;

— NB Jugoslavije, zvezni sekretariat za finance, zvezni komite za energetiko in industrijo, zavod SFRJ za družbeno planiranje, zvezni sekretariat za gospodarstvo in Gospodarska zbornica Jugoslavije, bi morali zagotoviti del primarne emisije kot delež za 45-dnevno zalogo TE in za pripravljala dela za zagotovitev ustreznih količin premoga. To še ni bilo izpeljano;

— zvezni sekretariat za finance in zvezni komite za energetiko in industrijo, bi morala predvideti možnost znižanja carine za 5 % vključno s stopnjo carine »SL« za opremo, ki je ne izdelujejo v naši državi. To še ni bilo izvedeno;

— zvezni zavod za cene je prenesel pristojnost družbenega nadzora nad cenami premoga, ki ga ne dobavljajo TE, s federacije na republike in pokrajine;

— v postopku je predlog zveznih organov, da morajo pristojni republiški organi pripraviti osnutek dogovora republik in pokrajin o kompenzaciji dela cene premoga iz

jamske proizvodnje. Naša republika ima do tega osnutka oziroma dogovora ločeno stališče;

— zvezni organi so pripravili predlog glede obveznih zalog premoga;

— zvezni organi so skupno s SIS Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino predlagali sprejetje predpisa, po katerem so premogovniki pri uvozu nujno potrebne opreme oproščeni obveznosti povezovanja z ekonomsko najsmotnejšim uvozom. Pri tem moramo opozoriti na dolgotrajni postopek;

Vodja TOZD Premogovnik Ojst-ro Jože Vidmar, dipl. inž., se je toplo zahvalil oddelčnemu nadzorniku Alojzu Povšetju, ob njegovem odhodu v pokoj.

Foto J. Kirič

— zvezni komite za delo, zdravstveno in socialno varstvo je, skupno s pristojnimi republiški organi, pripravil predlog za razširitev priznavanja benificiranega staža rudarjev.

Iz skupno 16 ukrepov in priporočil lahko ugotovimo, da je bilo le del teh izpeljanih, del teh je še v postopku, del pa jih še čaka na izpeljavo. Zavo-

ljo takšnega stanja se že pojavljajo, še bolj pa se bodo pojavljale, posledice v razvoju gospodarstva. 8 % vseh deviznih sredstev gre namreč za uvoz nafte v letošnjem letu. Pri tem pa naj poudarimo, da se

z vsako tono proizvedenega premoga zmanjšuje uvoz nafte za 1/3 tone, kar pomeni zmanjšanje deviznega primanjkljaja za 70 dolarjev za vsako tono doma izkopanega premoga.

Z vso upravičenostjo upamo, da se bodo zadeve okrog izvajanja sprejetih predlogov in priporočil v naslednjem obdobju premaknile z mesta in da jih bo možno tudi hitreje izvajati. (lt)

30 let samoupravljanja

V prejšnji številki našega glasila smo objavili uvodni prispevek na temo — 30 let samoupravljanja. Danes pa nadaljujemo s tem prispevkom, s katerim želimo zabeležiti situacijo in vzroke, ki so privedli do postopnega uvajanja samoupravljanja v takratnih podjetjih in gospodarskih združenjih. Iz tez, ki jih je pripravila komisija RS ZSS za tradicije delavskega gibanja za obeležitev jubileja delavskega samoupravljanja, povzemamo nekaj misli.

KPJ je leta 1950 sprejela zgodovinsko odločitev o predaji državnih gospodarskih podjetij v upravljanje delovnim kolektivom. Ta revolucionarni akt je bil sprejet v situaciji, ko je v svetovnem komunističnem gibanju prevladovala dogma, da lahko v socializmu le država upravlja in vodi gospodarstvo in ostale družbene dejavnosti. Tudi v Jugoslaviji smo tedaj imeli državno-centralistični sistem: državno-partijski aparat je zajel in prekril vse pore družbenega življenja. Na drugi strani je bila naša država takrat v totalni politični izolaciji in ekonomski blokadi. Vrh tega je bila izpostavljena neposredni vojni nevarnosti. Mednarodne in notranje okoliščine so bolj zahtevale krepitev države kot pa predajo tovarn delavcem. Toda kljub temu se to ni zgodilo.

Misel o delavskem upravljanju se je pojavila v zgodovini pogosto, rodila se je hkrati z rojstvom delavskega razreda in delavskega gibanja. Bila je

namreč neločljivo povezana z željo delavskega razreda, da se osvobodi jarma. Nekatere zasnove o delavskem upravljanju smo lahko zasledili že pri Pariški komuni leta 1871, pri delih Marksa in Engelsa, še prej pa pri utopičnih socialistih. Ta boj delavcev za sodelovanje pri upravljanju podjetij pa je bil sestavni del programa naprednih delavskih strank in gibanj že v predvojnem času. Te zahteve so bile močne predvsem v času prve svetovne vojne in kmalu po njej. Tudi v Sovjetski zvezi se je porodila ideja o delavskem upravljanju. Uveljavila se je predvsem v obliki delavske kontrole, ki je obsegala celotno ekonomsko življenje podjetja. Ideja, da bi delavce vključevali v upravljanje preko države, je hitro zamrla. Pri nas zasledimo leta 1941 v Srbiji, drugod pa nekoliko pozneje, prve resnične možnosti za uveljavitev delavskega razreda, to je povsod tam, kjer so obstajala podjetja na osvobojenem ozemlju. Delovanje prvih samoupravnih organov je bilo tesno povezano z dejavnostjo narodnoosvobodilnih odborov in vojaških organov.

S končano vojno in zmago narodne revolucije v letu 1945 je nastala nova — socialistična Jugoslavija, z novimi družbeno-ekonomskimi odnosi. Značilno za povojno obdobje je to, da je imela država veliko moč, prav tako tudi njen aparat, direktorji in predstavniki državnih organov. Prvi zametki samoupravnih organov pa so bili v

tem povojnem obdobju delavski zaupniki in sindikati. Imeli so, na temelju zakonskih določil, določene pravice pri urejanju gospodarskih vprašanj, vprašanj s področja proizvodnje, ipd. Nadaljnja oblika sodelovanja delavcev s takratnim obdobjem so bila proizvodna posvetovanja. Šlo je za čim širše približevanje delavcev k upravljanju z državnimi gospodarskimi podjetji, vendar pa takrat ni bilo na voljo nikakršnih zakonskih podlag. To obdobje je bilo izhodiščna točka za nadaljnje razvijanje posredne in neposredne oblike vplivanja delavcev na podjetja. Vemo tudi s kakimi težavami smo se v tem času borili zaradi posledic Informbiroja. Prav v tem obdobju, to je v letu 1949, pa se je začelo osnovno raziskovalno delo, da bi razložili bistvo spora in ugotovili vzroke napadov na našo državo. V tem okviru so se začela teoretična proučevanja in analize del klasikov marksizma, analiza družbeno-ekonomskih pogojev ter vloge in mesta vodilnih družbenih sil, ki so poklicane graditi socialistični in družbeni sistem.

Nadaljnja oblika sodelovanja delavcev pri delu državnih gospodarskih podjetij in združenj so bili sveti direktorjev. To je bilo že nekoliko bližje samoupravljanju, v bistvu pa je predstavljal zadnji korak pred uvedbo delavskega samoupravljanja. Ti sveti so že razpravljali o direktorskem skladu, iz katerega je lahko direktor nagrajeval najboljše delavce. Razpravljali so o takratnih plačah, ipd. Ti sveti pa seveda takrat še niso mogli samostojno spreminjati sklepov višjih organov upravljanja ali direktorjev. Takrat, kot vemo, smo imeli orga-

nizirane generalne direkcije (za rudarstvo, in drugo). Koncem leta 1949 je tovariš Boris Kidrič organiziral sestanek s predstavniki sindikata. Udeležili so se ga Djuro Salaj in drugi. Pogovarjali so se o predlogu takratne zvezne vlade, da bi začeli ustanavljati delavske svete. Sklenili so, da je treba prakso delavskih svetov skrbno proučiti. Na temelju tega predloga in razgovora je bilo 23. decembra 1949 izdano navodilo o ustanavljanju in delu delavskih svetov v državnih gospodarskih podjetjih. Navodila sta podpisala Boris Kidrič, kot predsednik gospodarskega sveta zvezne vlade in Djuro Salaj, kot predsednik centralnega odbora zveze sindikatov Jugoslavije. Na podlagi teh navodil so izbrali v vseh republikah 215 državnih podjetij, v katerih naj bi izvolili prve organe samoupravljanja. Že pred tem pa so nekatere podjetja in sindikalne podružnice prosile centralni odbor sindikatov, da bi tudi pri njih dovolili ustanoviti delavske svete. Še pred izdajo zakona je bilo tako v Jugoslaviji ustanovljenih okoli 800 delavskih svetov. Interes med delavci je bil izredno velik, tako da je bilo treba proces celo nekoliko zadrževati. Šlo je namreč za zbiranje prvih izkušenj in preverjanje praktičnega dela, kako je treba razvijati delo delavskih svetov. Ker so kmalu ugotovili, da je delavsko samoupravljanje tisti oblika, po kateri bo lahko delavski razred prevzel neposredno upravljanje gospodarstva, so državni organi sklenili pripraviti osnutek zakona o delavskem upravljanju. Pri izdelavi osnutka so sodelovali takratni najpomembnejši družbenopolitični delavci in gospodarstveniki iz vse države. Dne 27. junija 1950 je ljudska skupščina Jugoslavije sprejela temeljni zakon o upravljanju z državnimi gospodarskimi podjetji in višjimi gospodarskimi združenji po delovnih kolektivih. To je bil najbolj revolucionaren akt po sprejetju zakona o nacionalizaciji sredstev za proizvodnjo. Prvič po oktobrski revoluciji je neka komunistična partija obnovila najbolj radikal-

Delavski svet TOZD GRAMAT pred upravno zgradbo TOZD.

(Foto: Anton Bregant)

na stališča klasikov marksizma o državi. Zakon je vnesel velike spremembe v družbenoekonomsko ureditev določeno z ustavo v letu 1946. Terjal pa je tudi spremembe državno-centralističnih odnosov s samoupravnimi — demokratičnimi odnosi. Z uvedbo delavskih svetov smo delavci začeli upravljati tovarne v imenu družbe in s tem je bil ustvarjeni temelj, da tisti, ki dela, tudi žanje sadove svojega dela. Uvedba delavskih svetov ima v razvoju socialističnega samoupravljanja velik zgodovinski pomen.

Od že omenjenih 215 podjetij v vsej državi, v katerih naj bi ustanovili prve delavske svete, je bilo sprva izbranih 39, kasneje pa 47 državnih podjetij. Glavni odbor zveze sindikatov Slovenije je 7. januarja 1950 sklical konferenco, na kateri so sodelovali direktorji, predsedniki sindikalnih podružnic in

partijski sekretarji podjetij, v katerih naj bi bili izvoljeni delavski sveti. Rok za izvolitev prvih delavskih svetov je bil določen od 7. januarja do 11. februarja 1950. Kmalu je bilo izvoljenih 1918 članov delavskih svetov, od skupnih 63.477 delavcev iz teh 47 podjetij. Glavni odbor ZSS je 22. januarja poročal, da so nekateri delavski sveti že pričeli z delom. Že v prejšnji številki našega glasila smo objavili podatek, da so bili štirje naši kolektivi, to je Elektrarna Trbovlje, Rudnik Trbovlje, Rudnik Zagorje in Rudnik Hrastnik, med temi 47 kolektivih, ki so izvolili svoje prve posvetovalne delavske svete. Včaskih jih imenujemo tudi »sindikalne« delavske svete, ker so bili le ti izvoljeni na podlagi sindikalnih navodil in akcije sindikatov, ne pa še na temelju zakona, ki je bil nato sprejet 27. 6. 1950. (lt)

Beseda delegata

Osamosvojenost ženska in močna osebnost.

Tovarišica Desanka Kreča, izvajalka laboratorijskih analiz v TOZD Separacija Zagorje. V

Slovenijo je prišla iz Novega Sada.

Najprej se je zaposlila v Keramiki na Izlakah, nato pa v Zagorju od ustanovitve labora-

torija, kjer opravlja vse potrebne analize za TOZD Separacijo Zagorje.

Laboratorij je lepo urejen, pozna se, da ga je urejala ženska, ki ima veliko veselja, zanimanja, skratka ljubezni do dela. Ljubezni do dela, volje, topline, optimizma, saj skrbi tudi za dom, hčerko in sodeluje pri raznih družbenopolitičnih organizacijah, ji nikoli ne zmanjka.

Ste delegat SIS družbenih dejavnosti za zdravstvo in socialno varnost za TOZD Separacijo premoga Zagorje. Delegatski sistem nudi delavcu vse prednosti.

Kaj mislite v zvezi s tem?

Najprej smo se ubadali z ne-sklepčnostjo, zato smo organizirali v začetku lanskega leta skupni sestanek, ki so se ga udeležili vsi vodje TOZD, predstavniki družbenopolitičnih organizacij in predstavniki delegacij. Delegati so po tem sestanku postali aktivnejši pri opravljanju svojih nalog. Kljub temu pa me zelo moti, da na sestankih srečujem vedno iste obraze, nekateri delegati pa se sestankov sploh ne udeležujejo. Razen delegatov našega TOZD, ki jih moram s tem v zvezi, pohvaliti. Ne morem razumeti, da sem na sestankih na občinski skupščini edina delegatka ženska. TO me ne ovira, da ne bi povedala svojega mnenja ali pripomb ostalih delegatov. Pred sejo na občinski skupščini delegati vedno predelamo gradivo. Nikoli ne odide delegat nepripravljen na sejo občinske skupščine.

Omenili ste gradivo, ki ga delegati skupno predelate. Ste z njim zadovoljni?

Vsi delegati gradiva ne razumejo. Preobširno je, biti bi moralo napisano bolj preprosto. Ker gradivo skupaj predelamo, ni nujno, da ga dobi vsak delegat, pač pa le tisti, ki je določen za udeležbo na skupščini. S tem bi privarčevali precej papirja in časa, če bi bilo gradivo napisano skraćeno in pregladno.

Upoštevajo na skupščini vaša stališča?

Vedno zastopam skupna stališča. Događa se, da pred sejo formuliramo razna vprašanja, na katera nam pisno odgovore, če nanje ni moč takoj odgovoriti. Spominjam se, da smo se borili za izgradnjo vrtca, ki bi bil na Izlakah nujno potreben. Na žalost nismo uspeli zaradi denarnih sredstev. Na referendumu se ljudje za samoprisevek niso odločili.

Imate tudi delegate, ki iz kakršnegakoli vzroka ne upajo z besedo na dan?

Imamo, tem pomagamo na ta način, da napišemo svoje mnenje oziroma pripombo k določeni točki, delegat pa na skupščini predsedniku odda napisano besedilo.

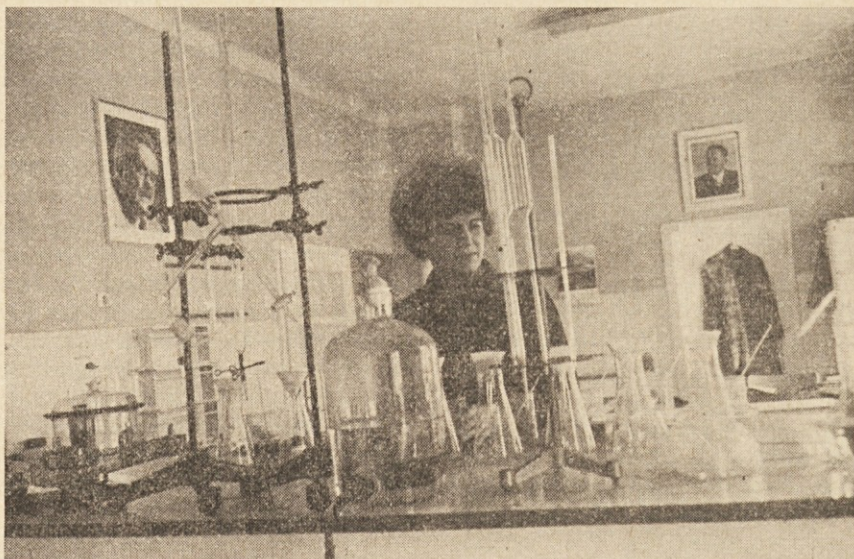
Najdete vsaj malo časa zase ob vseh funkcijah, ki jih opravljate?

(Tovarišica Desanka je namreč predsednica komisije za delovna razmerja že drugo mandatno obdobje, v nadzor-

nem odboru sindikata, članica delavskega sveta TOZD, v odboru za kadrovsko politiko in socialno varnost za DO ZPT in sodnik-porotnik).

Najdem si čas za sprostitev, saj je človeku nujno potrebna. Če drugega ne, se na hitro odpravim na sprehod v naravo, imam jo rada, zato sem vesela, da živim na Izlakah, odmaknjena od mestnega vrveža. Razstavila sem že nekaj svojih slik. Leta 1972 so me povabili v Izlaško kolonijo. Bila sem tako ponosna in vesela, saj sem preživela deset dni med samimi akademiki: Mihom Malešem, Francijem Kopitarjem... Delam s tempero, akvareli in s svinčnikom. Najraje bi se ukvarjala s keramiko, vendar zaenkrat za to ni pogojev. Veliko tudi fotografiram.

Tovarišica Desanka te očara, med ostalim, z izredno lepo, čisto, pravilno govorico, na katero bi bil lahko ponosen vsak Slovenec. Srečen si, kadar srečaš človeka s tako bogato duševnostjo.

Desanka Kreča v laboratoriju Separacije Zagorje.

(Foto: Dragica Bregant)

Janez Juvan: — nadzornik v premogovniku Kotredež, se je takole predstavil:

Po končani rudarski šoli sem se leta 1971 zaposlil pri rudniku. Osebnostno sem zadovoljen. Naši problemi so večini znani,

ne najdemo pa prave perspektivne rešitve. Starejši rudarji odhajajo v pokoj, mlajših pa v ta poklic ne znamo pritegniti. Domačini se zaposlujejo v ostalih panogah, ker so rudarji, ki delajo v jami, še vedno premalo plačani. Za mlade, ki pri-

hajajo iz ostalih republik pa bi se morali bolj zavzeti in jim več nuditi, saj se iz slabega počutja rodijo najrazličnejše težave; neopravičeno izostajanje z dela, bolniški dopusti, pri mnogih tudi slab odnos do dela.

Kakšno delegatsko mesto zastopate?

Že dve leti sem vodja delegacije SIS družbenih dejavnosti za izobraževanje TOZD Kotredež.

Ker delegati, nas je sedem, delamo v različnih izmenah, se težko ob istem času sestajamo. Obravnavamo gradivo, ki je dovolj razumljivo in določimo delegata za sestanek na skupščini. Delegat, ki je odšel na sestanek na skupščino nas vedno povratno informira, tako da poznamo probleme in možnosti za razvoj naše občine.

O čem ste razpravljali na sestankih v skupščini?

Predvsem o problemih šolstva. Zaradi dotrajane šole v Senožetih so nameravali pouk ukiniti, otroke pa voziti v Osnovno šolo Heroja Rajka v Zagorju. Krajan in delegati se s tem niso strinjali. Šolo so adaptirali, tako da štiri razre-

Janez Juvan, nadzornik v Premogovniku Kotredež, med intervjujem za Srečno.
(Foto: Dragica Bregant)

de otroci lahko obiskujejo v vasi, da se ni treba že prvošolčkom voziti v dolino. Največ govorimo o celodnevni šoli, ki so jo medtem časom organizirali v Podkumu in o adaptaciji glasbene šole. Veliko je potreb, marsikaj bi radi izvedli, pa se vedno zatakne pri pomanjkanju sredstev.

Veste kdaj bodo ti problemi rešeni?

V glasbeni šoli ste omenili, da nimajo niti primernih instrumentov za igranje. Ja, to pa ne bi vedel povedati. Marsikaj bi se dalo rešiti, kot sem že omenil, če bi bilo več denarnih sredstev.

Pregled novoizvoljenih sekretarjev ZK, predsednikov OOZS in OOZSMS

Ena od osrednjih nalog, ki smo si jih postavili v pripravah na volilne konference OOZK in OOZS ter OOZSMS je bila kadrovska krepitev vodstev. To pa zato, ker smo v razpravah in oceni delovanja družbenopolitičnih organizacij ugotavljali, da je v veliki meri odvisna od ustreznih kadrovske vodstev uspešnost in učinkovitost dela ter organizacij.

Po razpoložljivih informacijah sodimo, da ima večina čla-

nov novih vodstev že izkušnje v družbenopolitičnem in samoupravnem delovanju ter da pozna tudi potrebne teoretične in programske osnove delovanja družbenopolitičnih organizacij. To zlasti velja za sekretarje ZK in predsednike OOZS, med katerimi je 90 % končalo vsaj eno od oblik usposabljanja, ki jih v zadnjih letih pospešeno uveljavlja marksistično izobraževanje pri Občinskem komiteju ZK Trbovlje.

Nasledja pomembna ugotovitev je, da se starostna struktura vodstev OOZK in OOZS izboljšuje v prid mlajšim v primerjavi s članstvom ZK in ZS. V povprečju vse bolj prevzema večji del nalog in odgovornosti mlajša generacija. Tudi podatek, da je v vodstvih več članov starih do 30 let, potrjuje sestav najbolj perspektivne generacije.

Če pogledamo socialnopolitni sestav novoizvoljenih vodstev, ki je tudi pomemben,

lahko zaključimo, da so zastopane v večji meri vse strukture.

Po šolski izobrazbi najbolj izstopa, tako med člani vodstva ZK in OOZS, skupina kva-

lificiranih delavcev in članov s srednješolsko izobrazbo.

P R E G L E D

novi izvoljeni predsedniki oz. sekretarji DPO, ki so bili izvoljeni na zadnjih občnih zborih, konferencah itd. za to mandatno dobo:

DO, TOZD, DS	osnovna organizacija zveze sindikatov — predsednik izvršnega odбора	osnovna organizacija zveze komunistov — sekretar	osnovna organizacija ZSMS — predsednik
DO Rudarska gradbena dejavnost			
DS SS RGD	Potekev Vika	Ramšak Ernest	Koncilja Dragi
TOZD ESMD	Šuntajs Bojan	Ivanc Boris	Kreča Miroslav
TOZD Avtoprevoz	Petaver Sašo	Cestnik Jože	Jagodič Lado
TOZD GRAMAT	Cizej Drago	Kreže Jože	Pucelj Alfonz
TOZD RIG	Lapuh Viktor	Slokan Roman	še ni ustanovljen
TOZD RIG gradb. Velenje	Butala Janko		
TOZD RIG gradb. Zagorje	Omahen Ivan		
TOZD RIG gradb. Hrastnik	Vnuk Mirko		
TOZD RIG gradb. Trbovlje	Subašič Hasan		
DO Termoelektrarna			
DS SS TET	Karamarkovič Jana	Vengust Miloš	Prošt Pavla
TOZD PEE PP	Pistotnik Jože	Leskovar Ivo	Štrtak Marjan
TOZD PEE NOVA	Prašnikar Boris	Detela Milan	Logar Jože
Transport goriva	Delpin Ivan	Kamnikar Janez	Delpin Ivan
Vzdrževanje naprav	Bauman Oto	Matko Ludvik	Izgoršek Roman
DO Industrijske montažne delavnice			
TOZD SIMD	Hren Janez	Vran Ivan	Jurečič Milan
TOZD EIMD	Pavelšek Stane	Zepič Stane	Ocepek Branko
DS SS IMD	Zupan Marjan	Kolander Jože	Perdih Vera

Delo mladine v skupnih službah DO ZPT, ASO in TSO in nova organiziranost

V začetku aprila tega leta je bila organizirana v sklopu OO ZSMS DS SS DO ZPT, ASO in TSO programska volilna konferenca. Prisotnost mladih sicer ni bila 50-odstotna, vendar so kljub temu navzoči soglasno sklenili, da sestanek nadaljujejo. Verjetno udeležba ne bi bila boljša, čeprav bi bil sestanek organiziran v dopoldanskem času. To ugotovitev je potrdilo tudi poročilo sekretarja. Po analizi sestankov v preteklem mandatnem obdobju je ugotovil, da

je bila udeležba na konferencah mladih komaj 50-odstotna, čeprav so bile organizirane več ali manj v dopoldanskem delovnem času. Zakaj je takšna nezainteresiranost? Ali nismo mladi sami krivi? To vprašanje bi si moral zastaviti vsak mlad delavec in verjetno bi se takoj izboljšalo vsaj število udeležencev mladinskih konferenc. Res pa je, da so tudi določeni činitelji posredno udeleženi pri vzroku neaktivnosti mladih delavcev.

Prvič: že sama struktura zaposlitve v skupnih službah kaže, da je več ali manj zaposlena ženska delovna sila, ki ima poleg obveznosti na delovnem mestu še znatno večje obveznosti in dolžnosti tudi doma v novo nastajajoči družini.

Drugič: same OO ZSMS ne podpirajo ostalih družbenopolitičnih organizacij. Šele v zadnjem času samoupravni organi vabijo na svoje sestanke tudi predstavnike OO ZSMS.

Eden vzrokov neaktivnosti pa je tudi v tem, da so mladi po službeni dolžnosti že angažirani v samoupravnih organih in drugih družbenopolitičnih organizacijah, zato zanemarljivo delo v OO ZSMS. Tovariš

Krautberger, predstavnik ZK DS SS DO ZPT je samoiniciativno zagotovil, da se bo zavzel za družbenopolitično izobraževanje mladih na takšen način, da bodo mladi vedno povabljeni na seminarje iz družbenopolitičnega izobraževanja.

Verjetno bi bilo zanimivo tudi za ostale člane kolektiva, da se seznaniijo z delom mladih v OO ZSMS DS SS DO ZPT, ASO in TSO. Programa sicer res nismo v celoti izvedli, vendar upamo, da bo prihodnje mandatno obdobje tudi v okviru mladinske dejavnosti bolj plodno.

Mladina v naši osnovni organizaciji je precej časa porabila za organiziranje in konstituiranje same osnovne organizacije. Spričo tega je bila aktivnost mladih omejena in v določenih pogledih zavrta. Kljub temu pa smo uspeli opraviti v preteklem mandatnem obdobju naslednje naloge:

— udeležili smo se odhoda Titove štafete iz Raven na Koroškem in njenega svečanega sprejema v Trbovljah;

— sodelovali smo v javni razpravi o uresničevanju delegatskega sistema in odnosov v družbi in znotraj ZSMS;

— obravnavali smo osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje mladinskega prostovoljnega dela v občini Trbovlje za leto 1980 in pripomogli k njegovemu sprejetju v vseh treh delovnih skupnostih;

— izvajali smo družbeno samozaščito v akciji NNNP;

— sodelovali smo pri zbiralnih in ostalih akcijah ter pri pripravi raznih proslav, skupaj z OOS;

— sodelovali smo pri organiziranosti mladine v DO ZPT in SOZD;

— reševali smo tekočo problematiko;

— organizirali izlet na Partizanski vrh in Čebine z obi-

»...Sprejetje tega zakona bo dejanje ljudske skupščine, odkar je bil sprejet zakon o nacionalizaciji proizvajalnih sredstev. S prevzemom proizvajalnih sredstev v državne roke še ni bila uresničena akcijska parola delavskega gibanja »Tovarne delavcem«, kajti parola »Tovarne delavcem, zemljo kmetom«, ni nikaka abstraktna propagandistična parola, temveč parola, ki ima v sebi globok vsebinski smisel, saj vsebuje cel program socialističnih odnosov v proizvodnji: glede družbene lastnine, glede pravic in dolžnosti delovnih ljudi in — potemtakem ga moramo in moremo uresničiti, če hočemo resnično zgraditi socializem.

Kakor sem že prej omenil, je zakonski načrt, ki bi ga morali sprejeti, izredno važen za nadaljnji pravilni razvoj naše socialistične države, čeprav tega vprašanja še ne rešuje popolnoma, ker pomeni samo korak dalje h komunizmu. Pri upravljanju gospodarstva državne funkcije še ne bodo popolnoma prenehale, toda niso več izključene. Slabele bodo zaradi tega, ker bomo k upravljanju pritegnili delovne ljudi. Ti bodo svoje pravice, da bi kot proizvajalci tudi upravljali proizvodnjo, dobili postopoma, ne naenkrat v celoti...

Danes bodo pri nas upravljali te tovarne, rudnike in drugo samo delavci. Oni sami bodo odločali, kako in koliko bodo delali. Oni bodo vedeli, čemu delajo in zakaj bodo uporabljali uspehe svojega dela, da bi to dosegli povsod v naši državi, tudi v najbolj zaostalih krajih, moramo vztrajno premagovati zaostalost, moramo dvigniti polkmeta na stopnjo zavednih industrijskih delavcev, ki bodo razumeli svoje dolžnosti in svoje pravice graditeljev socializma...«

Josip Broz Tito — O DELAVSKEM UPRAVLJANJU V GOSPODARSKIH PODJETJIH 26. julija 1950 leta v ljudski skupščini.

skom spominskih obeležij revolucije in NOB;

Če smo tudi samokritični pa lahko povemo naslednje:

— veliko smo se ukvarjali (in se še ukvarjamo) z lastno organiziranostjo in nam je moč tako zmanjkalo časa za še večjo aktivnost in izvršitev številnejših konkretnih nalog;

— premalo smo bili aktivni na področju razvoja družbeno-ekonomskih in samoupravnih odnosov ter pri razvoju idejno-političnega dela in marksističnega izobraževanja mladih;

— nismo se udeleževali mladinskega prostovoljnega dela;

— premalo smo bili aktivni na kulturnem področju;

— nismo izkoristili vseh možnosti v športno-rekreativni dejavnosti.

Poročilo o delu v preteklem mandatnem obdobju je na mladinski volilni konferenci podal dosedanji predsednik Danilo Špilar. Hkrati je poudaril tudi to, da kljub temu, da so OO ZSMS DS SS DO ZPT, ASO in TSO združene v eno osnovno organizacijo šele od 19. julija 1978, pa bo ponovno potrebno preiti v reorganizacijo in konstituiranje dveh osnovnih organizacij, in sicer OO ZSMS DS SS DO ZPT in OO ZSMS DS ASO — DS TSO, Zakaj je to potrebno, je kaj lahko ugotoviti! Kljub temu, da so po naravi dela in poslovni organiziranosti vse tri delovne skupnosti fizično zelo povezane, pa je potrebno, da se mladi v vsaki OO ZSMS ukvarjajo konkretnije s problematiko v matični delovni skupnosti. Z dosedanjo organiziranostjo je moteno tudi povezovanje v koordinacijske organe DO ZPT in SOZD. Zato je potrebno, da mladina, prav tako kot ostale družbenopolitične organizacije, deluje v okviru lastne delovne skupnosti. Mladi iz delovnih skupnosti ASO in TSO so se odločili, da še nadalje zaradi številčnosti ostanejo povezani. Vendar pa so člani predsedstva delegirani iz

obeh delovnih skupnosti in določeno specifično problematiko rešujejo zase. Prav tako se tudi udeležujeta sestankov predstavnik — član predsedstva za DS TSO in član predsedstva iz ASO za DS ASO.

Upamo, da bo nova oblika organiziranosti bolj pozitivno vplivala na delo mladih v okviru OO ZSMS in navzven.

Ivi Leskovar

Z novimi metodami dela v OO ZSMS

OK ZSMS Zagorje ob Savi je v letošnjem letu začela uresničevati dolgoletno željo celotne ZSM, to je množično aktivnost in delovanje mladih po krajevnih skupnostih kakor tudi po organizacijah združenega dela. Poudariti velja, da so mladi Zagorjani začeli s povsem konkretno obliko dela s celotnim članstvom ZSMS v bazi in niso ostali le pri besedah želja akcijske usmeritve. Že v začetku je potrebno omeniti, da je to ena izmed oblik uresničevanja delegatskega sistema in odnosov znotraj ZSMS in pobude tovariša Tita o poglobljanju kolektivnega dela in odgovornosti v osnovnih sredinah ZSMS.

Kaj je mlade vodilo do tega spoznanja in kako se kaže aktivnost uresničevanja teh ciljev v praksi?

V posameznih sredinah (OO ZSMS) so se dosedaj srečevali in ubadali z že vsem poznano problematiko nedelavnosti, ki so jo najčesče povezovali (predvsem posamezni predstavniki OO ZSMS) z nezeinteresirano mladih za delo v OO ZSMS. Pozabljali pa so se vprašati ali so mladini nudili tudi vse, kar sami resnično od nje želijo in hočejo? Odgovori

bi bili v večini OO ZSMS negativni, zato si jih tudi zastavljali niso. Čemu pa bi si še s tem belili glavo (mislim na predsednika in člane predsedstev OO ZSMS), ko pa je že drugih problemov dovolj? V bistvu pa gre tu v prvi vrsti za iskanje odgovora na osnovno vprašanje nedelavnosti in kjer le-tega niso v osnovi rešili so bili rezultati dela tudi temu primerni. Razumljivo pa je tudi dejstvo, da ne more deset-člansko predsedstvo zastopati, usklajevati, prisluhniti ali kakor koli že tristočlanski OO ZSMS. Želje, potrebe in hoteanja mladih so različna, čeravno jih usklajujemo v skupne cilje in akcijsko poenoteno delovanje. Znani so nam primeri iz vsakdanje prakse, ko se najbolj »vročekrvne« (sproščene) debate razvijajo v krogu manjših skupin, dočim v večjih že prevladuje interes večine in ne pride do izraza misel ali želja posameznika. Ravno to ne-napisano pravilo je vodilo mlade, da so začeli z delovanjem pouličnih in blokovnih aktivnih. Nekateri posamezniki so si na samem začetku razlagali ali bolje rečeno predstavljali novo organiziranost kot na novo ustanavljanje nekih dodatnih, povsem novih organov ZSMS. Toda v tem primeru ne gre za nobeno ustanavljanje nečesa novega, nasprotno, gre le za razrešitev oziroma poglobitev aktivnosti in metod delovanja, skratka za obliko »podružbljanja« mladinskega dela.

S poskusom takšnega delovanja so že uspešno začeli v OO ZSMS Selo. Kot primer dejavnosti vaških aktivov pa je nedvomno OO ZSMS KS Ravenska vas s svojimi vaški-mi hribovskimi zaselki. Prizadevanja vseh (od predsedstva OK ZSMS do področnih konferenc, še zlasti KMD in KMKS in predsedstev OO ZSMS) so usmerjene v to, da s takšno metodo delovanja mladinske organizacije pričnejo tudi v vseh ostalih OO ZSMS v krajevnih skupnostih. Priprave so sicer že stekle v OO ZSMS Za-

gorje center, Polje in Toplice. Verjetno pa mladi v KS Izlake, ne bodo zaostajali za omenjenimi dosežki in uspehi OO ZSMS Selo.

Kot povezovalno metodo in obliko dela pa so v petih večjih KS (Izlake, Kisovec-Loke, Rudnik-Toplice, Jože Marn in Selo) formirali krajevne svete ZSMS. Le-ti predstavljajo koordinacijsko telo povezovanja akcijskega delovanja OO ZSMS v posameznih KS. Torej gre za povsem konkretno povezovanje dejavnosti mladih v krajevni skupnosti, združenem delu in šoli.

Z uveljavljanjem množične aktivnosti in delovanja mladih so pričeli tudi po OO ZSMS v združenem delu. Tudi v teh osnovnih sredinah so se pojavili podobni problemi, kot v krajevnih skupnostih, čeravno imajo mladi v TOZD več možnosti grupiranja. Seveda pa so se prav na tej omenjeni osnovi pozitivnosti pojavljali problemi številčnosti OO ZSMS, ki so predstavljali veliko oviro delovanja. Koordinacijski sveti ZSMS, ki povezujejo več OO ZSMS v večjih delovnih organizacijah po TOZD, niso zadovoljili. Mladi so tudi tu iskali primerno obliko delovanja, to je po oddelkih ali skupinah. Lep primer za takšno delovanje je DO TKANINA CELJE TOZD Potrošnja Zagorje, kjer zaradi razdrobljenosti (širinske) poslovalnic in trgovin ter glede na samo naravo dela (deljen delovni čas), ni bilo in ni moč sklicati celotnega članstva OO ZSMS. Problem so rešili tako, da so vodje skupin zadolžili, da seznanjajo in delajo s svojo skupino ter hkrati prenašajo ideje, želje in pobude svoje sredine na OO ZSMS.

Rezultati še vedno niso takšni kot si jih želijo, vendar pa prav vsi strmijo za skupnim ciljem akcije, to je, da bodo te metode delovanja končno zaživele in našle svoje mesto v vseh osnovnih organizacijah ZSMS. Torej besede zapisane v

statutu ZSMS, izražene na 9. kongresu ZSMS v Novi Gorici in še posebej pred kratkim na 6. seji RK ZSMS, so naletele na plodna tla, kar vse govori o pozitivnem sprejemanju novih

pobud in metod dela v ZSMS, hkrati pa predstavlja revolucionarno preobrazbo in napredek mladega rodu.

Drago JAMNIK

Priprave na akcije v letu 1980

Center za mladinske delovne akcije, ki deluje pri Občinski konferenci zveze socialistične mladine Zagorje ob Savi, je ob Dnevu brigadirjev pripravil razstavo o mladinskem prostovoljnem delu. Brigadirsko življenje smo predstavili v brigadnih biltenih, stenskem časopisu in s fotografijami, ki so nastajale na mladinskih delovnih akcijah na katerih je mladinska delovna brigada Franc Farčnik sodelovala v zadnjih letih.

Ob otvoritvi so brigadirji, skupaj s člani komisije za kulturo prikazali razvoj mladinskega prostovoljnega dela v kratkem kulturnem programu.

Razstavo smo pripravili z namenom, da čimveč občanov še bolje spozna življenje v akcijah. Pomagala naj bi tudi vsem tistim, ki se še niso dokončno odločili udeležiti mladinskih delovnih akcijah. Doslej je v zagorski občini evidentiranih

okrog 80 brigadirjev, ki bodo sodelovali na zveznih mladinskih delovnih akcijah Deliblatska peščara 80 in Kozjansko 80, pionirji pa bodo lahko v pionirski delovni brigadi Rdeči revirji sodelovali na republiški mladinski delovni akciji Goričko 80. Poleg tega pa bomo tudi letos izmenjali brigadirje s pobrateni iz Aleksinca, prvič pa bodo naši mladinci lahko sodelovali v brigadi Đuro Pucar-Stari, ki jo bodo sestavljali brigadirji iz Omiša, Aleksinca in Zagorja.

Brigadirji se bodo na zvezne in republiške akcije pripravljali na lokalnih in regijskih mladinskih delovnih akcijah, pred odhodom na akcijo pa bo tudi organiziran regijski seminar za vodstva mladinskih delovnih brigad, kajti zavedamo se, da je uspeh brigade v veliki meri odvisen tudi od priprav na akcije.

Nena Ranzinger

vzemanju stališč in iskanju skupnih rešitev v še nerešenih vprašanjih. Nadalje se to odraža v pripravljenosti članstva, da še v bodoče aktivno posega v vsa družbena dogajanja in pomaga pri razvoju in utrjevanju delegatskega sistema, tovariškem urejanju medsebojnih odnosov, izboljšanju gospodarstva in pravilni delitvi dela, uvajanju kolektivnega dela, vodenja in odgovornosti pri delu, podružbljanju splošne ljudske obrambe (SLO) in pri reševanju še vseh drugih družbeno pomembnih vprašanjih.

V Trbovljah se pogosto sestajata tudi Predsedstvo občinskega odbora in konferenca ZZB NOV. Razširjenim sejam predstava prisostvujejo tudi predstavniki vseh desetih krajevnih združenj in njihovi poverjeniki. Tako so najhitreje in najneposredneje informirani o vseh tekočih zadevah in o aktualni problematiki, hkrati pa tako pridejo najbolj do izraza, vpliv, mnenja in stališča osnovnih organizacij, ki aktivno posegajo v vsa področja družbenih dejavnosti.

Po končanih zborih bo v kratkem sledila še skupščina, oz. konferenca ZZB NOV na ravni občine. V vseh združenjih je bila udeležba na konferencah polnoštevila in nadpovprečna, kar tudi kaže na zainteresiranost delegatov in članstva pri izvajanju nalog te pomembne družbenopolitične organizacije, ki ima velik vpliv na spoštovanje med občani in krajani te revirske občine.

Rudi Matko

Borčevska združenja Trbovelj te dni o svojem delu

Marca in aprila letos je v Trbovljah čutiti razvejano dejavnost borčevskih združenj. To je čas izvajanja občnih zborov in rednih letnih konferenc. Vsa vodstva se trudijo, da čimbolj slikovito in na preprost način prikažejo rezultate svojega dela in si opredelijo naloge za pri-

hodnje. Problematika je skoraj povsod več ali manj ista in naloge skupne — indentične. Če bi povzeli skupek vseh značilnosti in ugotovitev, ob le-teh, bi zlahka zasledili tole: skromnost v prikazovanju rezultatov dela, vztrajnost in doslednost pri izvajanju nalog, enotnost pri za-

Člani združenja ZB NOV Ivana Kešeta o svojem delu!

Članstvo lani ustanovljenega borčevskega združenja ZB NOV Ivana KEŠETA iz Trbovelj se bodo v petek 28. marca 1980, vnovič sestali na svoji drugi volilni konferenci in razpravljali o svojem delu ter o zastavljenih nalogah na področjih družbenih dejavnosti.

Čeprav je njihovo obdobje obstoja in delovanja časovno relativno kratko, so bili zelo aktivni in so v delu že dosegli pomembne uspehe. Najpomembnejši so tile:

— V sklopu prejšnjega združenja ZB NOV Vladimira I. LENINA so lani razvili svoj prapor in ob tej priliki (ob sodelovanju z drugimi) pripravili krajšo slovesnost s pestrim kulturnim sporedom.

— Skupaj z vodstvi družbenopolitičnih organizacij na terenu in vodstvom krajevnih skupnosti s katerimi so ves čas uspešno sodelovali, so si lepo uredili družbene prostore, v katerih se po potrebi sestajajo.

— Sestavili so svoj lasten program dela (le-ta je bil usklajen z občinskim) in ga v celoti tudi izvršili.

— Za stik s svojim članstvom so po ulicah in v naseljih določili poverjenike, ki so dobera opravili svoje naloge.

— Med drugim so se vključili v lanske uspešno izvedene akcije NNNP in v obrambne priprave na območju njihove krajevnih skupnosti, ob tem pa niso prezrli skrbi za svoje člane. Za mnoge izmed njih jim je s pomočjo občin. odbora ZZB NOV, uspelo rešiti stanovanjska in nekatera socialna vprašanja (priznavalinine, družbeno pomoč, priznanje posebne dobe), najbolj potrebni pa so koristili preventivno zdravljenje v klimatskih zdraviliščih.

Člani so zadovoljni, da je zanje urejena posebna borčevska ambulanta, v kateri je bilo de-

ležno zdravstvene pomoči kar lepo število članov.

Ob delu so člani tega združenja (kot tudi drugih) ugotavljali, da je izvršena reorganizacija, ki teritorialno pokriva področja SZDL bila potrebna in koristna, saj se tako (v manjšem številu) lažje dogovarjajo in urejajo svojo aktualno problematiko. Treba se bo le še bolj organizirati, organizacijsko utrditi in se posluževati vseh oblik dela ter pridobljenih izkušenj v dosedanjem delu in vodenju organizacije.

Precej je bilo storjenega na področju spomeniškega varstva, predvsem pa je delo bilo usmerjeno na negovanje in razvijanje tradicij NOB ter na čuva-

nje pridobitev naše socialistične revolucije, k čemer so pripomogle lanske številne prireditve in akcije prirejene ob jubilejih naše Partije (ZKJ), revolucionarnih sindikatov in SKOJ.

Eno od pomembnih vprašanj, ki bo prisotno in obravnavano na tej konferenci bo pobuda tov. TITA o kolektivnem vodenju, delu in odgovornosti, saj bodo v tem smislu in na tem principu (upoštevajoč delegatski sistem) opravljene tudi volitve.

Nedvomno je, da bo to, kot vsa druga združenja tudi v prihodnje imelo odločujoč vpliv na utrjevanje krajevnih samouprav in velika opora pri delu pravkar ustanovljenih Komitejev za SLO pri uresničevanju in nadaljnji realizaciji vojno obrambnih načrtov in priprav v KS in v OZD, pri čemer jim želimo veliko uspehov.

Rudi Matko

Clani združenj ZZB NOV in ZVVI, pozorno spremljajo delo in potek konference in razpravljajo o svojem delu, problematiki in o tekočih nalogah.

(Foto: Milan Carinšek)

**Lep primer
medsebojnega
sodelovanja v Trbovljah**

V petek, 11. aprila, so se v kino dvorani Delavskega doma v Trbovljah, zbrali člani društva upokojencev (DU) na svojem rednem občnem zboru. Ob 692 udeležencih v dvorano niso mogli vsi tisti, ki so želeli

poslušati poročila o delu odbora in društva ter poseči v razpravo, saj v njej ni bilo več prostora-niti enega praznega sedeža.

Društvo, v katerem je med drugimi včlanjeno vseh 227 članov združenja ZVVI in več kot 500 borcev ter skoraj ena tretjina RVS (rezervnih vojaških starešin), je v minulem štiriletnem mandatnem obdobju doseglo pomembne uspehe. Še posebej je bilo poudarjeno tesno sodelovanje z ZZB NOV pri skupnem reševanju stanovanjske in socialne problematike, na področjih zdravstvene in invalidsko pokojninskega zavarovanja, rekreativne, športne, kulturne, izletniške in drugih dejavnosti. V preurejenih družbenih prostorih DU imajo borci eno sobo v kateri so njihove komisije za zgodovino-pisje.

Upokojenci imajo, skupaj z borci, bogato razvejano spomeniško dejavnost in skupne akcije za negovanje, širjenje in razvijanje revolucionarnih tradicij iz časov delavskega revolucionarnega gibanja in NOB v Revirjih.

Velika pridobitev za upokojence in za borce je novozgrajeni solidarnostni (socialni) dom Franca SALAMONA, v katerem je dobilo prostor 164 ostarelih občanov. Odprli so ga 3. aprila lani. Stanovalce tega doma eni in drugi redno obiskujejo in imajo z njimi stalne stike. Že sedaj pa so se znova dogovorili za skupno akcijo gradnje novega stanovanjskega bloka v neposredni bližini že obstoječih domov, kar bo še izboljšalo stanje sedanjega stanovanjskega fonda in rešitev vlog prosičcem za nova skupno ogrevana stanovanja, s priključki na toplarno termoelektrarne v Zasavju.

S svojimi 3.068 člani ima to društvo pomembno in priznano vlogo pri skupnem razreševanju vseh aktualnih vprašanj in problematike v občini, v prizadevanjih za njen nadaljnji razvoj.

Ta občni zbor so po opravljenih volitvah, poleg predstavnikov DPO občine, pozdravili in čestitali k doseženim uspehom tudi predstavniki DU iz Hrastnika, Jesenic (z njimi so pobrateni), Velenja, Zagorja in Žalca ter zastopnik republiškega

odbora Zveze DU Slovenije.

Najbolj zaslužnim članom odbora so podelili republiška priznanja, tovarišu TITU pa so poslali pozdravno pismo z željami za njegovo ozdravitev in okrevanje.

Rudi MATKO

Partizanski napad na rudnik Trbovlje

(prvo nadaljevanje)

V revirskem muzeju revolucije v Trbovljah sta dve žepni knjižici, v kateri je komandant I. štajerskega bataljona Rudi Knez-Silas zapisoval dnevne dogodke, akcije, premike in doživetja od svojega odhoda v partizane, 29. julija 1941 do oktobra 1943. V začetku januarja 1942 je zapisal: »Časi so resni prišli, zima, sneg, to so vprašanja, ki mi dajo misliti, kajti odgovoren sem za četo in ljudi, za orožje itd... Žene me osveta nad izdajalci Vrharja in Prašnikarja«. Že 17. februarja je zapisal, da je bil ubit izdajalec Prašnikar. To je razbrati tudi iz poročila orožniškega okrožja v Trbovljah, z dne 23. 2. 1942: »Trije partizani so 17. februarja 1942 pričakali Prašnikarja, ko je odhajal na delo v Zagorje s svojim bratom Ivanom in rudarjem Klančičarjem in ga pri Drnovškovi hiši v Potoški vasi ustrelili.« Izdajalec je prejel zaslužno kazen. Silas pa si je v dnevnik 18. 2. zapisal: »Vsi vsemi, da je ubit izdajalec.«

II.

V začetku marca so se v bližini Zagorja sestali vodilni štajerski komunisti na posvet. Vodila sta ga sekretar Sergej Kraigher in Tone Žnidaršič, ki je bil odgovoren za vojsko. Silas je 9. marca zapisal, da so govorili o delu na Štajerskem. Prisotni naj bi, po Silaso-

vih beležkah, še bili: Letonja-Kmet, sekretar Okrožnega komiteja za Savinjsko dolino, Tone Grčar, sekretar celjskega in kasneje mariborskega okrožja, Fric Keršič, Lojze Hohkraut in kurirka PK KPS Štefka Praprotnik iz Ptuja.

Po tem sestanku je Pokrajinski komite poslal štajerskim partizanom poseben poziv. Slovenski izvirnik tega dokumenta ni ohranjen. Besedilo sem našel med fotokopijami nemških dokumentov, ki mi jih je posredoval tovariš Kramar Vinko iz Zagorja. Originalni nemški prevodi so v Institutu za zgodovino delavskega gibanja. Partizanski dokument, ki vsebuje to besedilo je zaplenil oddelek redarstvene policije, 14. avgusta 1942 obenem z dnevnikom 4. (Veličkove) čete. Komandant varnostne policije in varnostne službe na Štajerskem ga je 1. septembra 1942 razposlal podrejenim policijskim ustanovam skupaj z lastno oceno delovanja in organizacije I. štajerskega bataljona. Ker gre v pozivu Pokrajinskega komiteja za pomembno oceno in napotilo za aktivnost partizanov v naslednjem obdobju, ga navajam v celoti, tako kot sem ga prevedel:

»Dragi tovariši partizani! Nemška oborožena sila nemškega fašizma doživlja vedno hujše udarce junaške Rdeče

armade. Iz dneva v dan se bolj razplamteva boj tlačениh narodov Evrope proti fašističnim okupatorjem, široka fronta vsega naprednega sveta prehaja v ofenzivo proti fašističnim barbarom. Bliža se dan zmage Rdeče armade in osvoboditeljev podjarmljenih narodov, nenehno stopajo nove armade v boj.

Fašizem izgublja bitko s partizani«, nadaljuje poziv, »kar zgovorno priča primer ruskih partizanov, partizanov v Srbiji, Črni gori do slovenskega naroda, ki vsem podjarmljenim narodom kažejo pot, kako izbojevati svobodo. Prvič v svoji zgodovini je slovenski narod sam aktivno stopil v boj, partizani na Dolenjskem so tudi zgled štajerskim partizanom, kako je treba premagati težavne zime in kako je treba voditi boj proti sovražniku kljub njegovi številčni premoči in vsej ostrini zime. Sovražniku so zadali, ob razmeroma majhnih lastnih, občutne izgube.

Partizani na Štajerskem imajo še posebej pomembne naloge. Hitler hoče izgnati Slovence s Štajerske in jo popolnoma ponemčiti. Z izselitvami hoče Spodnjo Štajersko (prevod K. F.) gospodarsko popolnoma izropati in narodnostno uničiti. Z mobilizacijo namerava Slovence fizično izkoristiti in jih uporabiti kot orožje za uničenje Sovjetske Zveze, edine zaščitnice malih držav in delovnih ljudi. Prav to pa zahteva od partizanov na Štajerskem samopožrtvovalnost in popolno predanost osvobodilni stvari slovenskega naroda. To zahteva jasno opredelitev za vlogo pri osvoboditvi Slovencev, prav tako pa še posebej veliko vojaško in politično iznajdljivost, spretnost in čuječnost.

Po bojih, ki so jih imeli štajerski partizani, lahko vidimo, da so se borci zavedali svojih nalog (uničenje denunciantov v okolici Savinjske doline, napad na Šoštanj, boj na Klop-

nem vrhu, pri Ribnici na Pohorju, na Čreti, napad pri Brengu — Brežice). Tako so si pridobili simpatije in zaupanje velikega dela prebivalstva. V teh bojih, posebno še v zadnjih mesecih, pa so se pokazale nevarne pomanjkljivosti, ki bi utegnile, ne samo zmanjšati partizansko udarno moč, ampak bi se lahko tudi zgodilo, da pri sedanjem razvoju osvobodilnega boja partizani ne bi zmogli več mobilizirati prebivalstva na Štajerskem proti Hitlerju.

Glavne pomanjkljivosti, ki zavirajo razmah partizanstva, so naslednje:

Defenziva, ki po eni strani omogoča sovražniku priprave za napad, nas presenečati in nam prizadevati težke izgube, po drugi strani pa hromi partizansko bojno spretnost in gibljivost, kar vse vpliva na našo moralo. Izkušnje štajerskih partizanov, izkušnja revirske čete, posebno pa še težke izgube januarja, nam to dovolj jasno dokazujejo.

Daljša časovna obdobja med akcijami zmanjšujejo partizansko borbenost, zavirajo mobilizacijo prebivalstva na terenu, sovražniku pa olajšujejo orientacijo v zasledovanju naše žive sile. To vse vodi spet k težkim izgubam. Tako npr. od novembra do januarja ni bilo nobenih akcij, škodljive posledice pa so se pokazale, kot npr. v akciji na Hrastnik, ob udarcu na Litsche (verjetno Čeče, op. prev.) in pod Sv. Planino.

Nepravilno manevriranje pri akcijah, ki so se npr. v Savinjski dolini razvijale samo na enem sektorju, je pripomoglo sovražniku do lažje koncentracije njegovih sil na enem mestu in vodilo do odkritja partizanov. Eden od vzrokov, da na pohodu proti Brežicam nismo dosegli zastavljenega cilja, je v krčeviti navezanosti borcev na domači teren. Po drugi strani pa je prav akcija na Brežice osvobodilnemu gibanju politično zelo koristila, pa

čeprav je samo za kratek čas dvignila upor proti izseljevanju med prebivalstvom od Savinje do hrvaške meje.

Eden glavnih vzrokov za počasen razvoj partizanskega gibanja na Štajerskem je velika neodločnost pri zatiranju izdajalcev. V Savinjski dolini, kjer so partizani uničili najvišje število denunciantov, imajo zato tudi največjo podporo prebivalstva, v Revirjih pa, kjer so uničili samo enega, je veliko težje napredovati.

Slaba vojaška disciplina in površno opravljanje stražarske službe (Rajhlen, partizani v Čečah in pri Prašnikarju). Opuščanje parol in nedosledna izvedba bojnih nalog (v Hrastniku). Nasprotno pa je bila na Čreti dobro organizirana stražarska služba in patroliranje osnova za velik uspeh. V brežiškem pohodu pa je prav nediscipliniranost v celotnem poteku zelo motila.

Nedovoljna budnost pri partizanih razbija zaledje njim samim. Mnogo kmetov, ki so skrbeli za partizane, je propadlo zaradi izdajalskih elementov, ki so bili vrinjeni v partizanske vrste.

Zanemarjanje vojaške vzgoje in premajhno izkoriščanje že pridobljenih izkušenj. Posamezniki so se na brežiškem pohodu navzeli le negativnih strani, pri tem pa zanemarili pozitivne. Niti enkrat pa niso teh izkušenj uporabili v samem boju.

(nadaljevanje sledi)

Karel Forte-Marko

Partizanski kulturniki v boju za svobodo

(šesto nadaljevanje)

Dne 29. oktobra smo se popoldne zapeljali v Mozirje in domačinom pripravili najprej kulturni, potem pa še zabavni spored. Mozirčani so nas lepo pogostili, tudi močnih tekočin ni manjkalo. Nekateri naši fantje so si privoščili preveč teh tekočin, to pa je Vera krepko ujezilo in je že v Mozirju napovedala oster obračun z vsemi, ki niso znali presoditi, koliko alkohola lahko brez škode prenesejo.

Iz Mozirja so nas poslali v bližnjo vasico Prihova, da smo tam zapeli in zaigrali manjšemu številu borcev Sercerjeve brigade in domačinom, zvečer pa smo se na željo štaba brigade še enkrat vrnili v Mozirje in tam izvedli miting za vso Sercerjevo brigado. Z Radovanom sva ugotovila, da imajo kulturniki brigade harmoniko, ki je bila neprimerno boljša od tiste, ki sem jo uporabljal jaz. Toliko časa sva moledovala zanj, da sva jo končno res dobila. Tako sem imel sedaj dva instrumenta, vendar je bila »nova« harmonika velika in tako težka, da sem jo uporabljal samo na prireditvah v Gornjem gradu.

Prvega novembra smo sodelovali na komemorativnih slovesnostih, ki jih je pripravila gornjegrajska cerkev z župnikom Šlandrom na čelu. Na pokopališču smo z žalostinkami počastili spomin na pokojne domačine in peli ob še svežih grobovih, v katerih so našli svoj zadnji dom naši borci. Istega dne nas je obiskala najprej nemška »štorklja«, kmalu za njo pa še trije bombniki »štuke«. Blizu mesta je bila večja kmetija, na kateri je bila najprej komanda mesta, za njo pa krojaška delavnica. Dan pred letalskim napadom so se s kmetije slučajno vsi umaknili, doma je ostala le družina s petimi otroki. Štuke so vso kmetijo, to se

pravi hišo, hlev in vsa druga gospodarska poslopja, porušile do tal. V ruševinah je za vedno ostala mati in njenih pet otrok. Gospodar je bil v času napada na polju. Ko se je vrnil domov, je obstal pred dimom in ruševinami, s pogledom objel razmesarjena trupla žene in otrok in ves skrušen zavzdihnil: »Le kako bom vse to spet napravil?« Po končani vojni mu je ljudska oblast pomagala, da je na ruševinah postavil novo kmetijo, za vedno pa je ostal brez svojih najdražjih. Tej nesrečni družini je Janez Perovšek-Pelko posvetil pretresljivo »Pravljico o osvobodilni fronti.« V naslednjih dneh nas je štorklja še večkrat obiskala. Ob neki priliki smo njeno brnenje zaslišali, ko smo bili pri kosilu. Brž smo pohiteli po stopnicah navzdol kar s skledami polnimi fižola in kuhanih jabolk v rokah. Tako zelo se nam je mudilo, da smo se na ozkem stopnišču zagostili, izpraznili našo menažo po stopnicah, do kleti pa smo prišli šele potem, ko je štorklja že odfrčala.

Vsi ti obiski nemških letal so nam postali sumljivi. Tako kot mi, so tudi Nemci vedeli, da se bliža konec, pa jim je postalo osvobojeno ozemlje trn v peti, ker bi jim brigade, zbrane na tem ozemlju lahko prekrizale račune pri umiku z okupiranega ozemlja. Še bolj smo bili o naši domnevi prepričani, ko smo zvedeli, da nas bo Vera zapustila in odšla na Dolenjsko. Že pred časom je tja odšel z drugimi dr. Aleš Bebler, s katerim je bila Vera v prijateljskih odnosih, po vojni je postala njegova žena.

Čeprav smo odhod Vere pričakovali, pa nas je vendarle neprijetno prizadelo, ko smo izvedeli za dan in uro njenega odhoda. Veliko smo živeli in delali skupaj z njo, nemalo svojih sil in sposobnosti je

vložila v oblikovanje kulturniške skupine, na katero smo bili vsi, z Vero in drugimi v con, ponosni. Ponosni na naše izvajalske sposobnosti, ponosni pa tudi na nove storitve, ki so se nam nabrale v našem arhivu v razmeroma zelo kratkem času. Za slovo je Vera želela, da izvedemo, še ne popolnoma pripravljeni, Kajuhov večer. Zvečer, 10. novembra, smo se zbrali v spodnjem prostoru našega konzervatorija. Obiskali so nas nekateri oficirji in borci cone, ki so bili z našim zadnjim nastopom, na katerem je še sodelovala tudi Vera, izredno zadovoljni. Vera je skupaj s Pelkom recitirala Kajuhove pesmi tako, kot jih kasneje nisem več slišal. Jože Petek nas je vse, izvajalce in poslušalce, fotografiral. Vsem, ki smo to skupinsko sliko uspeli dobiti, je ostala za vse življenje najlepši spomin.

Drugega dne smo v četni formaciji poslednjič korakali pod Verino komando iz Gornjega grada proti Bočni. Z Vero je potoval na Dolenjsko tudi Stane Škrabar-Braškar, ki je vso pot s strelji revolverja oznanjal domačinom, da se z Vero poslavlja od osvobojene Savinjske doline.

Ustavili smo se pri neki večji hiši ob mostu, malo pred Bočno. Tu je Vera popolnoma vojaško predala četo kulturnikov svojemu namestniku Janezu Perovšku-Pelku. Slovo smo zalili s sadjevcem, potem pa se je Vera poslovila še od vsakega posebej. Oči vseh so bile solzne. Kar smešno je bilo videti četo v angleške uniforme oblečenih vojakov, ki so kot otroci pretakali solze. Posebno basista Goljufa Franca - Gandija (bil mu je malo podoben, posebno po zobovju), ki je bil bil ves moker okoli oči in nosa, nisem smel pogledati, ker bi se, kljub resnosti dogodka, lahko od srca nasmejal. Gan-

dija je Vera kot najstarejšega med nami, še posebno nežno pobožala po licu, potem pa sta z Braškarjem krenila v Menino planino, ves čas pa se je ozirala nazaj in nam dirigirala himno »XIV. divizije«, ki smo jo prepevali še potem, ko se je Vera skrila za gozdom.

Ta dan, ko smo se poslovili od Vere, je prišel z Dolenjske nov član orkestra Edi Jamšek, ki je pred vojno v našem zabavnem orkestru igral tolkala. Tudi zanj smo kaj hitro našli instrumente. Veliki in mali boben sta bila zapuščina nekdanje domače pihalne godbe, činele in ves potrebni mehanizem pa je Edi ustvaril kar sam. Po poklicu je bil mizar in je imel takoj veliko dela. Poleg raznih popravil po hiši je postal tudi odrski mojster v gornjegrajski dvorani. Zelo spreten je bil tudi v rezanju tobaka, ki so nam ga dajali kmetje iz Ljubnega.

Dne 12. novembra je bila proslava Rdečega križa, na kateri je govorila Mica Šlander. Žal se ne spominjam več, kaj je govorila, vem pa, da je gnila tudi mlade poslušalce, ki so napolnili dvorano.

Ko smo se s proslave vračali v svoj dom, so nas že na cesti čakali novi poslušalci — bataljon Kokrškega odreda, ki je prišel z gorenjskih terenov v Savinjsko dolino po orožje in strelivo. Želeli so, da jim zapojemo in zaigramo. Prav radi smo jim ustregli.

Naslednji dan, 13. novembra smo s primernim sporedom sodelovali na komemoraciji v čast ponesrečenega komandanta slovenske vojske Staneta Rozmana. Žalne slovesnosti sta se udeležili tudi ruska in angleška delegacija s polkovnikom Bogomolovom in majorjem Lyndsay-jem na čelu.

V naslednjih dneh so pričeli prihajati iz vseh partizanskih enot in s terenov propagandisti na skupno zborovanje. Ker ni bilo več Vere, so morali vloga za »Kajuhov večer«, ki je bil že od vsega začetka načrto-

van prav za to zborovanje, sprejeti drugi. Recitacije, ki so bile prej zaupane Veri, so prevzeli Pelko, Polde Odlazek in Marička Tretjak, ki je bila v propagandnem odseku cone.

Zborovanje je bilo 20. novembra. Odprli smo ga mi, igrali tudi v odmorih, po zborovanju pa smo izvedli še spored »Kajuhovega večera«. Čeprav so bili med zborovalci tudi poklicni kulturni delavci, smo bili deležni najboljših ocen.

Dne 22. novembra je bilo v naši hiši javno sojenje ujete-mu mozirskemu županu — Nemcu. Sodilo mu je, po vseh zakonih, sodišče cone. Imel je zagovornika, vendar se je zagovarjal večinoma kar sam. Spominjam se, da je naduto grozil, koliko talcev bodo Nemci pobili, če ga bodo usmrtili. Obsojen je bil na smrt z ustrelitvijo.

S trboveljskega terena smo dobili 23. novembra zajeten paket, ki nam ga je poslala Cerinškova Kati. V paketu je bil notni material, večji del za pihalno godbo, odbrali pa smo nekaj tudi za nas, n.pr. skladbo »Duhovi z Volge«, ker je bilo takrat sila imenitno vse, ki je vsaj malo dišalo po ruski kulturi. Drugega dne so nam s komande cone poslali nalog, da pošljemo na Koroško skupino pevcev, ki naj bi bili osnova za pričetek kulturnega življenja na ozemlju onkraj jugoslovansko — avstrijske državne meje. Izbira je bila težavna, končno sva se z Radovanom odločila za kvartet, ki so ga sestavljali: prvi tenorist Juršič, drugi tenorist Rodič, prvi basist Tržan-Grič in drugi basist Bačnik. Še istega dne so odšli in jih potem v času NOB nismo več videli. Le Grič se je po nekaj dneh še oglasil, bil je vodja kvarteta in je potreboval nekaj notnega materiala. 26. novembra smo bili povabljeni v Ljubno. Ker pa je bila tam štirinajsta divizija, smo se dogovorili, da popoldne odigramo propagandno nogomet-

no tekmo. V Ljubnem je bilo na razpolago manjše nogometno igrišče, toda za nas je bilo kar primerno. Naše šivilije so obema moštvoma sešila iz padal enotne drese in je bila tekma tudi na pogled dopadljiva. V obeh moštvi je bilo nekaj nogometašev, prednjačila pa sta v conskem moštvu Slamič in v moštvu štirinajste Vodišek Franci, Trboveljčan, oba sta igrala pri ljubljanskem Primorju. Tekmo smo dobili conaši z rezultatom 2 : 1. Jaz sem na tekmi sodeloval le krajši čas, ker me je kmalu po začetku nekdo krepko brcnil po golenici, da sem dobil rano.

Zvečer smo domačinom in borcem štirinajste priredili Kajuhov večer z nekoliko spremenjenim sporedom. Prvič smo zaigrali koračnico Jožeta Suše »Hrabri partizan«, moj »Venček ruskih« in potem še spored Kajuhovega večera, za zaključek pa še Radovanovo kantato »Hej partizan«.

Naslednjega dne, 27. novembra, je dopoldne nekaj neznanško počilo. Večina kulturnikov je takoj panično zbežala v kletne prostore in v strahu pričakovala, kdaj se bo nanje porušila hiša. Rems je bil ves nesrečen, ker je na postelji pozabil titovko. Pa ni bilo potem neobenega pokanja več. Kasneje smo zvedeli, da so borci preizkušali v ruševinah gornjegrajskega gradu neko novo protitankovsko orožje.

Do sedaj nisem omenjal nobenih bolezni v našem kolektivu. Čeprav življenjske razmere niso bile ugodne, bolezni ni bilo vse do 28. novembra, ko nam je obolel violinist Binelli. Čez noč mu je glava neverjetno močno otekla, da smo ga komaj spoznali. Poklical sem komando mesta, poslali so zdravnika, vendar se je ta pri pregledu tako sumljivo obnašal, da smo takoj podvomili, če se ta mož res kaj spozna na zdravniško vedo. Kasneje so mi na komandi mesta povedali, da možakar ni imel pojma o zdravstvu in je že zastrupil

nekaj naših ljudi. Baje so ga potem zaprli. Binelli pa je moral v bolnišnico in ga nekaj dni ni bilo.

Zvečer nas je Pelko sklical na politično uro o zunanje-političnem položaju in o novi Jugoslaviji. Spominjam se, da je bil teritorial sila širok in je napovedoval, da bomo po vojni skupaj z Bolgarijo in Grčijo v Balkansko slovenski državi. Govoriti je znal kot malokdo in nas je vse navdušil, ne kot Matevž Hace, ki je vedno govoril le o težkih dneh, ki nas še čakajo.

V naslednjih dneh so po Gornjem gradu sušljali razne vznemirljive vesti. Govorili so, da se Nemci pripravljajo na napad na osvobojeno ozemlje.

Uradno so bile te vesti zanikane, toda strah pred nevihto je ostal.

Še dvakrat smo zapeli in zaigrali. Drugega decembra v Gornjem gradu za SKOJ in petega decembra na mitingu v Novi Štiti. Potem pa je prišel sedmi december. Iz Ljubnega je bila poklicana Delavska godba, ves naš konzervatorij je bil poln nervoznih ljudi. Vse kar je bilo prenosljivega, smo odnašali v grobnico katedrale. Instrumente in notni material smo v kotu grobnice prekrili s črnimi padali. Zalaznik Janez temu skrivališču ni zaupal. Zato je naredil pločevinasto škatlo, vanjo naložil note za pevski zbor in jo zakopal na dvorišču za našo hišo. Res so Nemci

skrivališče v katedrali našli, škatlo z notami pa je Zalaznik po vojni odkril čeprav s težavo, ker so Nemci nad skrivališčem postavili poljsko stranišče.

Pelko je imel nalogo razporediti kulturnike v nove enote. Starejše in bolehnne — Hudarina, Remsa, Odlazka — je odredil v pokretno bolnišnico, vsi zdravi so bili razporejeni v Kamniško zasavski odred, Radovan, Robi, Oto in jaz pa v posebni bataljon cone. Točno opolnoči, 8. decembra, so posamezne skupine krenile iz Gornjega grada na vse strani. Kulturno-prosvetna sekcija propagandnega oddelka IV. operativne cone je bila razpuščena za vselej. Jože Skrinar

TOZD Revirska delavska univerza ima pomembno vlogo v izobraževanju

Organizacija:

Revirska delavska univerza Trbovlje se je v obdobju 1976—1979 vključila v Šolski center Trbovlje skupaj z Ekonomsko šolo, Gimnazijo in Tehnično šolo za strojno in elektro stroko. Delavci RDU so se zavestno odločili za vstop v Šolski center, da bi si skupaj z delavci v centru delili delo, načrtovali in izvajali svoj del izobraževanja.

Programska usmeritev

Revirska delavska univerza je v omenjenem obdobju delovala na naslednjih področjih:

- Družbenopolitično usposabljanje
- Strokovno izobraževanje
- Splošno izobraževanje
- Oddelki poklicnih in srednjih šol ter centri za izredni študij na višjih in visokih šolah.

Čeprav smo se delavci zavestno odločili, da damo izobraževanju na političnem in strokovnem področju prvo mesto, je sam materialni položaj RDU narekoval, da organiziramo tudi šolske oblike, čeprav ne vedno v skladu s potrebami združenega dela. Kljub temu so v zadnjih dveh letih naši naporili v smer postopnega zmanjševanja šolskih oblik, zlasti tistih, ki niso bile odraz potreb. Tako nismo vpisovali kandidatov v šolo za prometne tehnike, šolo za poklicne voznike motornih vozil, komercialno srednjo šolo, ekonomsko šolo in druge.

Obseg družbenopolitičnega izobraževanja se je iz leta v leto širil, saj smo uvajali poleg že ustaljenih oblik tudi nove. Posebno pozornost smo dajali usposabljanju članstva ZK, delegatov ter usposabljanju članov drugih družbenopolitičnih organizacij.

V vsem obdobju nismo uspeli, vsaj ne v večji meri, z organizacijo usposabljanja članov organov samoupravljanja.

Čeprav je obseg družbenopolitičnega usposabljanja naraščal, pa do danes še nismo uspeli rešiti vprašanja financiranja tovrstnega izobraževanja. Naročniki RDU ne priznavajo ekonomske cene, s katero bi pokrili OD delavca in del za ostale stroške, amkak gre za priznano ceno, ki pa je pre-nizka.

Na področju strokovnega izobraževanja gre predvsem za izvenšolsko obliko dopolnilnega izobraževanja na delovnem mestu. V obdobju, ki ga obravnavamo, smo dajali poudarek širjenju tega izobraževanja po kvalitetni rasti izobraževalnih oblik. Zlasti se je uveljavilo izobraževanje s področja varstva pri delu, kjer nam je uspelo pobrati velik del v Zasavju. S področja

izobraževanja, ki je po zakonu obvezno, so tudi tečaji iz higienskega minimuma.

Permanentno so se javljale potrebe po izobraževanju voznikov viličarjev (nakladalcev), skladiščnikov, upravljalcev naprav za centralno ogrevanje in druge. Z razvojem gradbene dejavnosti v Zasavju in dejstvom da prihajajo delavci iz drugih republik, se je gradbenim podjetjem v Zasavju pojavila potreba po izobraževanju svojih delavcev za naslednje poklice: zidar, tesar in železo-krivec. V sodelovanju z Zveznim centrom za gradbeništvo iz Ljubljane smo uspeli izvesti vrsto tečajev za omenjeno stroko.

V sodelovanju s strokovno službo naše Zveze delavskih univerz Slovenije smo verificirali šolo za upravljalce naprav za centralno ogrevanje.

Na področju splošnega izobraževanja smo v obdobju 1976—1979 uspešno izvajali osnovnošolsko izobraževanje za odrasle v vseh občinskih središčih. Od stalnih oblik je stalni interes za tečaje tujih jezikov. S pomočjo Zveze delavskih univerz Slovenije smo verificirali šolo za tuje jezike (nemški, angleški, francoski jezik) in slovenski jezik za delavce iz drugih republik. Zlasti je bilo zanimanje za tečaje angleškega in nemškega jezika za učence osnovnih šol.

Dokaj uspešno so potekala predavanja za starše (šola za starše) čeprav ni bilo nikogar, ki bi dejavnost financiral (z izjemo OIS Trbovlje v šolskem letu 1978/79). Stalno se pojavlja potreba po usposabljanju za strojepisje, šivanje in krojenje, kuhanje, prometno vzgojo itd.

Pri organizaciji poklicnih in srednjih šol ter centrov za izredni študij bo naša usmeritev organizacija tistih izobraževalnih oblik, za katere se bo pokazala potreba združenega dela v Zasavju.

Pisarniški kontejner skupnega prevoza TOZD Separacija Trbovlje na manipulacijskem prostoru TOZD Premogovnika Trbovlje.

(Foto: Anton Bregant)

Prostorski problemi:

Revirska delavska univerza Trbovlje je prva leta po združitvi z DU Hrastnik in DU Zagorje delovala v nemogočih razmerah. S pridobitvijo poslovnih prostorov v Delavskem domu v Trbovljah se je stanje izboljšalo. Velik problem je v dejstvu, da RDU nima lastnih učilnic. Kljub prizadevanju v preteklih letih nam ni uspelo dobiti vsaj dveh učilnic, ki bi jih lahko opremili v skladu z namenom. Zato smo še vedno odvisni od pripravljenosti in uvidevnosti šolskih kolektivov (s katerimi sklepamo pogodbe o uporabi njihovih učilnic).

Kadri

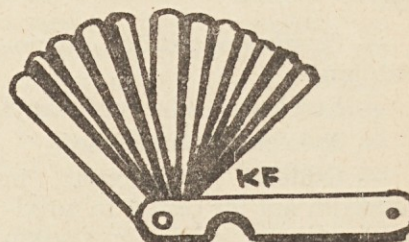
Svoj obsežen program dejavnosti je RDU Trbovlje izvajala s tremi strokovnimi sodelavci, direktorjem in drugimi delavci, ob sodelovanju več kot 180 zunanjih sodelavcev za razna področja dejavnosti. Lahko rečemo, da je bilo vso raznovrstno dejavnost možno izvajati le z izredno delovno vmeno in prizadevanjem in trudom celotnega kolektiva RDU, to je 8 članov. Za obseg dela, ki ga je RDU izvrševala v preteklih letih, bi bilo potrebno sprejeti v delovno razmerje še najmanj

3 delavce, kar pa je bilo zaradi neurejenega financiranja nemogoče.

Perspektiva razvoja

Delavci RDU Trbovlje z optimizmom načrtujemo svojo dejavnost na obdobje 1980—1985. V skladu z obstoječimi zakoni s področja izobraževanja, svobodne menjave dela in planiranja načrtujemo za razdobje pred nami, nadaljnje kvantiteno in kvaliteto razširitev družbenopolitičnega usposabljanja, obrambne vzgoje, strokovnega, zlasti izvenšolskega izobraževanja ter tistih šolskih dejavnosti, ki bodo dejansko odraz potreb združenega dela v Zasavju. Urediti pa bo potrebno materialno osnovo RDU, kajti le tako bo mogoče usmeritev izobraževanja iz potreb dosledno upoštevati.

Jože Malovrh

Zakonska svetovalnica v Hrastniku začela z delom

Po ustavi uživa družina posebno družbeno varstvo. Družbene spremembe, ki izvirajo iz načela o odpravi vsakršnega razlikovanja ljudi po spolu, ob pospešenem družbenoekonomskem razvoju, v katerem v visokem odstotku sodelujejo ženske, so povzročile globalne spremembe tudi v družinskih odnosih ter v pogledih na odgovornost do otroka kot skupno ter v pogledih na odgovornost staršev in družbene skupnosti.

Spreminjanje družbenih odnosov, posebno še transformacija družine in njenega položaja v naši samoupravni družbi, so našli odraz v ustavi in zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih. Ta nalaga družbi in skupnosti, da z izobrazbo, zdravstveno vzgojo, s pomočjo strokovnih služb in zakonskih svetovalnic omogoči bodočim zakoncem, da se pripravijo na zdravo in harmonično življenje v skupnosti staršev in otrok.

Tako je v zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih določeno, da morata osebi pred sklenitvijo zakonske zveze obiskati zakonsko svetovalnico. Občinske skupnosti socialnega skrbstva pa morajo najkasneje v treh letih od uveljavitve tega zakona — t.j. 1/1-1980 ustanoviti zakonske svetovalnice.

Zakonssa svetovalnica ne pomeni ustanove, ki bi bila popolnoma nova, doslej neznan v našem vzgojnoizobraževalnem sistemu in nekaj povsem novega v mnogih oblikah in vsebinah, vzgoje, izobraževanja in svetovanja, ki so potrebne in koristne za življenje v zakonski skupnosti.

Obisk svetovalnice pred

sklenitvijo zakonske zveze naj postane le nov, dodatni člen v spletu izobraževalnega procesa, ki se razteza vse od predšolske vzgoje, prek rednega šolanja, izobraževanja ob delu do nikoli zaključenega samoizobraževanja s pomočjo knjig, radia, televizije, filmov, gledališča...

V Hrastniku so bile do 1/1-1980 zaključene vse priprave za delo zakonske svetovalnice in tako svetovanje poteka po predpisanem programu.

Program predzakonskega svetovanja obsega razgovor s socialnim delavcem, ob prvem stiku zakonske svetovalnice in širše svetovanje z razloga psiholoških, socialnih, medicinskih, socioloških, pravnih in pedagoških vidikov zakonskega in družinskega življenja.

Zakonska svetovalnica dela vsak tretji teden v mesecu, in sicer v torek in sredo, od 17. do 19. ure v prostorih Centra skupnih služb SIS občine Hrastnik na Glasbeni šoli Cesta 1. maja 61 v Hrastniku.

Prvi stik z bodočimi zakonci pa se izvaja vsak torek in sredo v popoldanskem času in v skladu s predhodnim dogovorom z bodočimi zakonci, v istih prostorih.

Pri izvajanju programa širšega predzakonskega svetovanja sodelujemo z Občinskim skupnostima socialnega skrbstva Trbovlje in Zagorje, in sicer zato, da to svetovanje za bodoče zakonce ne predstavlja ovire pri načrtovanju dneva poroke in tudi zaradi pomankanja kadrov, v sami občini.

Obisk zakonske svetovalnice je za vse brezplačen. Stroške krije Občinska skupnost socialnega skrbstva Hrastnik.

Iz te kratke informacije izhaja, da ni cilj predzakonskega svetovanja dejanje receptov za srečno življenje v dvoje ali odločati o tem, če sta bodoča zakonca primerna za sklenitev zakonske zveze, pač

nuditi kandidatom nujno potrebne osnovne informacije o medsebojnih pravicah in dolžnostih, njunih obveznostih do otrok, razmerje družine do družbene skupnosti in družbene skupnosti do družine.

Zakonsko svetovalnico morajo obiskati tudi bodoči zakonci, ki so že bili poročeni, pa je zakonska zveza zaradi kakršnegakoli razloga izpadla (razveza ali smrt zasonca).

Strokovna služba
Občinske skupnosti socialnega
skrbstva Hrastnik

Izgube in motnje v slovenskih premogovnikih

Iz zaključnih računov za leto 1979 so ustrezne republiške službe ugotovile, da so vsi slovenski premogovniki v letu 1979 poslovali deloma z izgubo, deloma pa z motnjami. TOZD proizvodnje premoga Laško, ki deluje v sestavi TIM Laško, je lansko poslovno leto končala s primanjkljajem v višini 3,6 milijonov dinarjev. Vzrok iščejo v majhni storilnosti, majhnih zmogljivostih in v pomanjkanju rudarjev. Rudnik rjavega premoga Kanižarica je končal lansko poslovno leto z izpadom pri celotnem prihodku v znesku 19,3 milijona dinarjev. Kažejo se še vedno posledice svoječasne vdora vode in blata v jamo. Rudnik rjavega premoga Senovo je posloval lansko leto z izgubo v višini 3,1 milijona din, poleg tega pa mu manjka še 9,2 milijona din in sredstva za kritje toplega obroka hrane v višini 1,9 milijona dinarjev. V rudniku lignita Velenje so, v TOZD proizvodnje premoga oziroma energetike, poslovali lansko leto z motnjami. Ustvarili so le del rezervnega sklada, niso pa dosegli sklada skupne

porabe v višini 66,7 milijona din, zmanjkalo pa je tudi sredstev za kritje stroškov regresa za prehrano med delom, ki znaša 19,5 milijona din. TOZD proizvodnje premoga v Zasavskih premogovnikih so končale lansko leto s poslovnimi motnjami. Zmanjkalo je namreč 73,2 milijona din za pokritje skladov in za druge namene.

Lanskoletno poslovanje vseh slovenskih premogovnikov se je končalo torej slabše kot smo pričakovali glede na sprejete ukrepe in priporočila zveznih organov. V teku so razprave in dogovarjanja z namenom, da bi našli rešitev za kritje potrebnih sredstev, saj vemo, da so letni dopusti in regresi pred vrati, da je treba pokriti stroške za topli obrok, da je treba izplačati nagrade jubilarantom dela, itd. Upajmo na najboljše. (It)

Perspektive premoga

V dneh od 22. do 24. aprila t.l. je potekala v Dubrovniku seja udeležencev — direktorjev nacionalnih raziskovalnih rudarskih institutov. Razgovor je organiziral komite za premog ekonomske komisije za Evropo pri organizaciji Združenih narodov. Udeležili so se ga tudi predstavniki energetskih kombinatov iz Slovenije, rudarskega inštituta Ljubljana pa tudi predstavniki podobnih institucij iz drugih republik. Razpravljali so o aktivnosti nacionalnih rudarskih raziskovalnih institutov, o izmenjavi znanstvenih, tehničnih in ekonomskih podatkov, ki se nanašajo na industrijo premoga. Nadalje so govorili še o uplinjevanju in utekočinjanju premoga, mednarodni klasifikaciji trdih goriv, izdelavi prog, razvoju in podgrajevanju prog in odkopov v rud-

nikih z globino okoli 1000 m ter s tem v zvezi o težjih eksploatacijskih, geoloških in atmosferskih pogojih. Na koncu pa so razpravljali tudi o sedanjí situaciji in perspektivah glede pridobivanja premoga s sistemi, ki ne terjajo stalne navzočnosti ljudi oziroma rudarjev. Šlo je torej za avtomatizacijo procesa pridobivanja premoga predvsem v rudnikih s površinskim kopom pa tudi za uvedbo avtomatske kontrole pri transportu premoga.

Letošnja reševalna vaja bo v Kanižarici

V začetku aprila t.l. so se sestali v Kanižarici predstavniki slovenskih rudnikov. Dogovorili so se, da bo skupna reševalna vaja vseh reševalnih ekip s področja Slovenije na rudniku Kanižarica, dne 14. junija 1980. Udeležile se je bodo ekipe 10 organizacij združenega dela s področja rudarstva in proizvodnje nafte. Naš kombinat bodo zastopale tri ekipe in spremstvo. Vsaka ekipa šteje pet članov. Po končani vaji se bodo udeležili družabnih in športnih iger. Na skupno vajo bodo povabili tudi predstavnike raznih republiških institucij in fakultete, poslovodne organe in predstavnike občine Črnomelj.

Mednarodna razstava mineralov in fosilov

Društvo prijateljev mineralov in fosilov v Tržiču že vrsto let organizira mednarodne razstave mineralov in fosilov. Prire-

ditev je postala mednarodno pomembna in znana, vendar pa je vse doslej ostajala v okviru Tržiča. Zadnjo razstavo pa so že pripravili s sodelovanjem številnih organizacij združene-ga dela iz Slovenije pa tudi Jugoslavije. Vse pomembnejše proizvajalce mineralnih surovin ali fosilnih goriv pa tudi predelovalce le-teh, je to društvo povežalo že koncem preteklega leta s posebnim samoupravnim sporazumom. Po sklepu delavskega sveta SOZD REK Edvarda Kardelja je med podpisniki tega sporazuma tudi naš kombinat. Naslednja mednarodna razstava mineralov in fosilov bo že VIII. po vrsti in jo bodo pripravili prav tako v Tržiču, v času od 9. do 11. maja 1980. Med pokrovitelji so poslovna skupnost RUDIS Trbovlje, skupščina občine Trbovlje, SOZD Revirski energetski kombinat Edvarda Kardelja, Trbovlje in Zlatarne Celje — TOZD Zlatarstvo Trbovlje.

Razstavo pripravlja posebni odbor, v katerem so zastopani predstavniki pokroviteljev in predstavniki drugih podpisnikov samoupravnega sporazuma oziroma družbenega dogovora. Ob začetku letošnje razstave bo poleg uvodnih nagovorov ter podelitve plakete oziroma spominskih grbov še kulturni program, ki ga bo izvajal Slovenski trio, nato pa bodo predvajali film o dejavnosti pokroviteljev.

VIII. mednarodna razstava bo obsegala razstavne primerke mineralov, fosilov, nakita, izdelavo — brušenje mineralov, prikazan bo tudi Krapinski pračlovek (ob 80-letnici odkritja), zastopan bo tudi Kras oziroma kraški svet, razstavljene bodo razne kiparske plastike iz lignita in prizrenskega marmorja. Vsak pokrovitelj pa bo imel tudi na razpolago poseben pano za reklamiranje svojih proizvodov, izdelkov in storitev.

Naša dejavnost bo torej tudi preko te mednarodne razstave času in možnostim primerno predstavljena domačemu in mednarodnemu svetu. (t)

Razširitev Siporexa

Samoupravni organi tovarne lahkinih in gradbenih elementov Siporex iz Zagorja ob Savi so se skupno z delegati podpisnikov samoupravnega sporazuma za izgradnjo I. faze tovarne odločili, da bodo pričeli z izgradnjo II. faze tovarne. V ta namen so sklenili razpisati združevanje sredstev in dela, da bi s tem povečali zmogljivosti tovarne od sedanjih 290 na bodočih 485 m³ različnih proizvodov siporexa. Predvidoma bodo potrebovali za izvedbo del po II. fazi 85 milijonov dinarjev združenih sredstev.

Tovarna je pričela poskusno obratovati v letu 1977. Glede na to, da so sedanje zmogljivosti spričo velikega povpraševanja po tovrstnem gradbenem in izolacijskem materialu premajhne, bodo zmogljivosti povečali za okoli 70 %, kar bo za naše potrebe trenutno dovolj. Predvidevajo, da se bo tudi fizična produktivnost povečala za 34 %. Sedanja letna proizvodnja znaša 88.775 m³, bodoča proizvodnja pa naj bi znašala potem, ko bodo zmogljivosti povečane, skupno 147.925 m³. Sedaj je zaposlenih v tovarni 176 delavcev, med temi je precej tudi naših bivših sodelavcev, za povečano proizvodnjo pa bodo potrebovali še 51 delavcev različnih kvalifikacij.

Poleg 85 milijonov din, kolikor naj bi jih združili sovlagatelji in tovarna sama pa naj bi prispevala k temu tudi Ljubljanska banka — Temeljna banka Zasavje s kreditom v višini 19.191.000,00 din, skupno bi torej veljala rekonstrukcija 104.191.000,00 din. Z delom naj bi pričeli v II. polletju letos, gradnja pa bo trajala približno 22 mesecev. Tako naj bi aprila in maja 1982 pričeli s poskusno proizvodnjo povečanih zmogljivosti.

Trenutno poteka akcija okrog priprave projekta in združevanja sredstev. (lt)

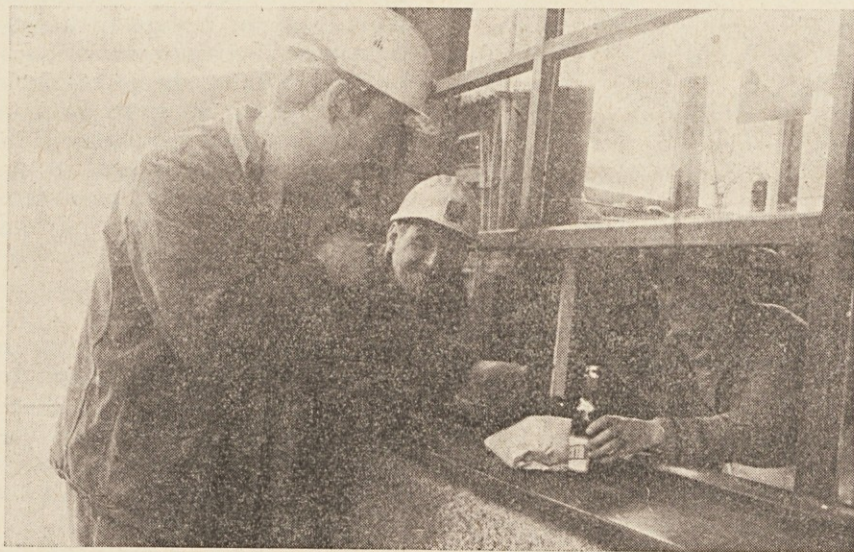
Zdravstvena skupnost vrača presežek

Občinska zdravstvena skupnost Trbovlje je koncem februarja t.l. obravnavala svoje poslovanje v letu 1979, ko so sprejemali zaključni račun. Ugotovili so, da znaša v preteklem letu presežek sredstev nad dogovorjenimi po spremenjenem aneksu k samoupravnemu sporazumu o tem. plana občin. zdravstvene skupnosti Trbovlje za obdobje 1976—1980, skupno 9.104.000 din. Delegati so predlagali združenemu delu, da bi del teh sredstev iz presežka v preteklem letu namenili za uvedbo novih zdravstvenih uslug v splošni bolnišnici Trbovlje, za dializo in to v višini dva milijona din. S tem bi uvedli oddelek namenjen težjim ledvičnim bolnikom. Doslej se namreč vozijo vsi bolniki, ki bolujejo na ledvicah, enkrat ali celo dvakrat tedensko na kliniko v Ljubljano. Iz teh sredstev

bi splošna bolnišnica v Trbovljah pripravila prostore in nabavila opremo. Ostanek sredstev iz presežka v višini 7.104.000,00 din namerava občinska zdravstvena skupnost Trbovlje vrniti združenemu delu na njihove žiro račune. S tem načinom se ne spreminja višina prispevne stopnje za letošnje leto.

Na temelju tega dogovora so predlagali delavcem v združenem delu, da sprejmejo aneks k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana občinske zdravstvene skupnosti Trbovlje za to srednjeročno obdobje, namensko za leto 1979.

Rok za sprejemanje tega predloga (25. april) je bil predlagan združenemu delu, tako da bi skupščina občinske zdravstvene skupnosti koncem aprila ali v začetku maja lahko dokončno sklepala o predlagani spremembi in proračunu.

Jože Petan, Andrej Grah in Marija Glavan v okrepčevalnici pred jamo v Trbovljah.
(Foto: Anton Bregant)

Strokovna in znanstvena zborovanja

Ekonomska komisija OZN za Evropo pripravlja, v času od 16. do 20. septembra letos, se-

minar o uporabi pepela iz TE in o manipuliranju s pepelom. Pripravili ga bodo v kraju

Bjelsko-Bjali na Poljskem. Ob ravnavali bodo postroje za zbiranje, odzemanje, separiranje in odvažanje pepela, nadzorovanje nad onesnaževanjem okolja s pepelom in uporabo pepela. Seminar bo brezplačen, z izjemo potnih stroškov.

Na Dunaju bo, od 10. do 14. novembra t.l., seminar na temo: Izboljšani postopki za pridobi-

vanje primarne energije. Organizirala ga bosta komisija pri OZN. Na seminarju bodo govorili o pridobivanju premoga s ciljem, kako povečati stopnjo izkoriščanja nahajališč. Pojasnjene bodo možnosti za mednarodno sodelovanje pri uporabi modernih tehnologij za pridobivanje konvencionalnih in novih fosilnih goriv.

stičnega odpadnega materiala iz raznih tovarn. To lahko verjamemo, sicer bi Velenje veljalo za zelo nečisto mesto, če bi skoraj 11 ton plastičnih odpadkov nabrali v naseljih;

— mladoporočenca iz Trbovelj sta pri montaži kuhinjskega elementa zmagala (Lili in Saša Ličar) in priborila točki Trbovljam;

— vožnja članov AMD — motokrosistov je potekala na terenu v Velenju. Trenirali so na enem, tekmovali pa na drugem, Trboveljčanom neznanem mestu. Točki za Velenjčane;

— najspornejša točka je bila kulinarčna. Dogovorjeno je bilo, da bo vsaka originalna jed ocenjena s petimi točkami. Trboveljčani so res pripravili »funšterc«, koruzni duš, metovko, prežganko, itd., kar je bila včasih skorajda izvirna hrana rudarskim družinam, ponekod je to še danes. Seveda se niso poslužili hotela in hotelskih jedi. Najizvirnejšo oceno je dala gledalka oziroma poslušalka iz Velenja po telefonu, ko je omenila, da takšnih jedi, kot so bile pripravljene za oceno v Velenju, ponavadi preprosti ljudje ne jedo. Ocenjevalca iz Ljubljane sta napravila v tem pogledu velik spodrseljaj, saj sta priznala eno točko Trboveljčanom zaradi izvirnosti jedi, drugo točko pa Velenjčanom zaradi obilno založene mize in lepe dekoracije. Ocenjena torej ni bila izvirnost jedi. Naj pri tem pripomnim, da po telefonu nekaterim Trboveljčanom ni bilo mogoče dobiti zveze s studiom v Ljubljani, čeprav je bila telefonska številka javno objavljena;

— pri predstavitvi obeh krajev so nastopile, tako pravijo objektivne težave. Velenje je bilo prikazano ob lepem, sončnem vremenu in opisano z izbranimi besedami. Trbovlje je bilo prikazano v deževnem vremenu pa še precej starih posnetkov je bilo vmes. Opis kraja je bil stvaren, deloma pa tudi kritičen. Kraja so predstavili z nalogami, ki so jih napisali

Televizijsko srečanje Trbovlje Velenje

Nekaj misli na rob te oddaje

Živo se še spominjamo televizijske oddaje, ki je bila na programu RAV Ljubljana 28. marca od 20. pa do 22,15 ure. RTV Ljubljana je namreč v tej oddaji želela prikazati v ciklusu oddaj Naši kraji med seboj dva izrazito industrijska kraja Trbovlje in Velenje. V okviru priprav sta občinski konferenci SZDL Trbovlje in Velenje imenovali posebne odbore, ki so skrbeli za pripravo gradiva in za sodelovanje z RTV ekipami. Glavni organizator in režiser iz RTV je bil Dušan Hren. V Trbovljah je oddajo vodil Saša Veronik, režisiral pa Staš Potočnik, v Velenju pa Dare Milič in Jože Kloboves.

V Trbovljah je oddaja potekala v gledališki dvorani Delavskega doma, oddaja v Velenju pa v Rdeči dvorani. Dobro se spominjamo, da je zmagala na tem srečanju ekipa Velenja z 10 : 6. Oddaja je vzbudila veliko zanimanje v revirjih pa tudi prizadetost zaradi nekaterih točk, ki so vzbudile začudenje glede poteka in nepravilnega ocenjevanja. O tem in o rezultatu je razpravljala tudi trboveljski odbor pri občinski konferenci SZDL na svoji zadnji seji 17. aprila. Sklenil je, da bo o tem seznanil tudi RTV Ljubljana z dobrohotnim namenom, da bi se podobne napake ne pojavljale

pri organizaciji in izvedbi naslednjih srečanj v okviru oddaj Naši kraji med seboj.

Splošna ocena, ki jo lahko damo na rob tej oddaji, je lahko povoljna in zadovoljiva. Prikazana sta bila oba kraja, ki v gospodarskem oziroma industrijskem pogledu mnogo pomenita v naši družbeni skupnosti. Lahko tudi trdimo, da je bil kulturni program, ki so ga pripravili Trboveljčani kvalitetnejši in pestrejši od velenjskega, da pa so bile druge točke, predvsem tiste, ki so bile tekmovalnega značaja, nekoliko spornejše. Navedli jih bomo po vrstem redu, kakor so se odvijale:

— delo jamskih reševalnih ekip je bilo prikazano lepo in stvarno. Posnetki so bili v glavnem pripravljeni s sodelovanjem tudi naših reševalcev v Velenju, deloma pa tudi na jamski reševalni postaji v Trbovljah. Želeli smo nekoliko več posnetkov naših reševalcev;

— nabiranje plastike je že prineslo prve točke Velenjčanom. Dogovorjeno je bilo, da gre v bistvu za očiščevalno akcijo, zato so učenci osnovne šole Trbovlje nabirali plastične vrečke in podobno plastiko v središču mesta, niso pa zbirali plastičnih odpadkov oziroma embalaže v podjetjih. V Velenju so se bolje znašli in so na DINOS oddali velike količine pla-

Vrtičkasti predel Trbovelj v Lokah. Tudi ta predel bo kmalu pozidan.
(Foto: A. Bregant)

učenci osnovnih šol;

— posebno poglavje je bila tekmovalna točka o žlebljenju jamske stojke. Zmagal je velenjski rudar. Propozicije so bile enake, les enake debeline, ne pa tudi enake kakovosti. V Velenju se je rudar ukvarjal z lesom, ki se je dal zelo dobro žlebiti, z redkimi letnicami, v Trbovljah pa s tršim lesom, z gostejšimi letnicami, kar pa je najpomembnejše. V Velenju je bila podlaga trda, v Trbovljah na odru pa mu je les ob vsakem udarcu s sekiro domala odletaval. Če bi v bodoče še pripravili takšno tekmovalje, bi oba tekmovalca morala tekmovali na istem mestu in z lesom enake kakovosti. Dve točki za Velenje;

— pri zanimivi osebnosti kraja je novinar Dnevnika, Svato Krasnik, predstavil zbiralca narodnega blaga Šoba, ki je sicer zaposlen kot delovodja TGA — TOZD Livarna v Trbovljah;

— za Trboveljčane je nastopil namesto predlaganega domačina klarinetista Alojza Zupana, New Swing Quartet, v Velenju pa je nastopil znani operni pevec — basist Ladko Korošec. Ti točki je poklonil RTV obema krajema;

— naš sodelavec iz DO TET Branko Jurgan se je imenitno odrezal v tekmi, kdo bo prej spoznal znan slovenski kraj, ki

so ga mozaično sestavljali iz raznih delov. Pridobil je Trbovljam prvi dve točki;

— predstavljeni so bili tudi Veseli rudarji s solistom Rikom Majcnom, ki delujejo kot sekcija v DPD Svoboda Dobrna, posebej pa še mladinski pevski zbor Trbovlje, pod vodstvom Ide Virt in folklorni ansambel srednješolskega kulturnega društva Trbovlje;

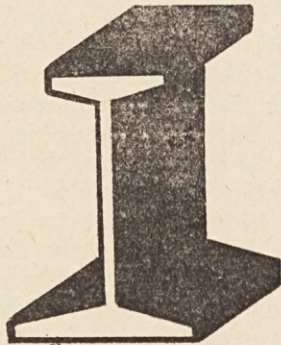
— skrita kamera je prikazala več kritičnih tem tako iz Trbovelj, kakor tudi iz Velenja, ki so jih nekaj dni prej posneli predstavniki Trbovelj v Velenju in Velenjčani v Trbovljah. Velja si jih zapomniti in jih v najkrajšem možnem času tudi odpraviti;

— športniki so imeli izmenično srečo. Pri preizkušanju moči je namesto treh predvidenih zelo močnih Trboveljčanov, ki so prav takrat bili vpoklicani v vojsko, vskočil četrti, ki pa se seveda ni mogel upirati močnejšemu tekmovalcu iz Velenja, ki velja za državnega, pa baje tudi balkanskega prvaka pri dvigovanju uteži. Rokometaši iz Trbovelj so bili uspešnejši in so priborili zmago. V nogometni igri s kockasto plastično žogo, je bilo precej smole, predvsem na račun nedefiniranih propozicij pa tudi s tem v zvezi sojenja. Zmagala je ekipa Velenja;

— končni rezultat, kot smo že navedli, je bil v korist Velenjčanov. Za konec oddaje sta zaigrali Delavska godba Trbovlje in Rudarska godba iz Velenja rudarsko skladbo, ki jo je napisal naš bivši občan in bivši dirigent velenjske godbe, tovariš Marin, st.

Celotna oddaja je bila v tehničnem pa tudi organizacijskem pogledu dobro pripravljena. Seveda pa imamo občani vso pravico, da tu in tam kakšno rečemo z namenom, da bi pri podobnih predstavitev posameznih krajev kakšno točko izboljšali, predvsem pa prikazali kraj v uspešnejši luči. Podpredsednica skupščine občine Trbovlje, Slava Pirnar, je v imenu svoje delegacije iz Trbovelj pozdravila Velenjčane in jim izročila v spomin sliko — olje, predstavniki velenjske občine pa so prav tako v Trbovljah izročili pozdrave in poklonili v spomin sliko iz Velenja. Ob tem pa so izročili predsedniku trboveljske občine Henrik Pušniku še vrečko velenjskega lignita, kar naj bi pripomoglo k izpolnitvi proizvodnega načrta rudarjev DO ZPT. Žal s takim premogom v Trbovljah ne kurimo in bi raje videli, če bi nam posredovali delček česa drugega, boljšega Morda standarda.

Sicer pa konec dober, vse dobro! Zmagovalcu vse čestitke, vsem sodelujočim pa zahvala za prizadevanje in sodelovanje. Pomembno je sodelovati! (tl)

Rudarstvo in energetika

doma in po svetu

UVOZ PREMOMA V EGS DO LETA 2000

Države EGS bodo do leta 2000 štirikratno povečale uvoz premoga na skupno 280 milij. ton. Istočasno pa bo potrošnja premoga porasla dvakratno, od sedanjih 304,9 milij. ton na 580 milij. ton, kar predstavlja letni porast za 2,8 do maksimalno 3,5 %.

SOGLASJE MED ELEKTRO-GOSPODARSTVOM IN RUDNIKI V ZRN

Združenje zahodnonemških elektrarn in Splošna zveza nemških premogovnikov sta podpisala okvirno pogodbo o podaljšanju tekočega desetletnega sporazuma o uporabi črnega premoga za pridobivanje električnega toka. Poraba v elektrarnah ZRN se bo povečala, od sedanjih 33 milij. ton preko 45 milij. ton do leta 1990, na 47,5 milij. ton letno v letu 1995. Skupno bi v tem razdobju porabili v zahodnonemških elektrarnah 511 milij. ton črnega premoga. Pogodba predstavlja tako za elektrogospodarstvo kot tudi za rudnike možnost in osnovo za dolgoročno planiranje.

ZDRUŽEVANJE KOSOVSKEGA ELEKTROGOSPODARSTVA

Koncem marca t. l. so se delavci rudarskega kombinata Kosovo v Obiliću na referendumu odločili za združitev v SOZD Elektrogospodarstvo Kosovo. Za združitev se je odločilo 85 % članov kolektiva. Kolektiv kombinata Kosovo šteje 9700 delavcev in je največji delovni kolektiv na Kosovu. Po izidu referenduma bo združilo delo in sredstva z elektrogospodarstvom Kosovo.

V novi sestavljeni organizaciji bo razen rudnika lignita z zmogljivostjo 9 milijonov 500.000 ton lignita letno tudi termoelektrarna z močjo 800 MW. Poleg tega sta v tej SOZD še dve TOZD in to TE Kosovo B z močjo 678 MW in HE Gazivoda z močjo 34 MW. Samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev so podpisali v Prištini na temelju izida referenduma.

OBSEG UDELEŽBE JEDRSKE ENERGIJE SE POVEČUJE

Proizvodnja električnega toka iz jedrske energije je leta 1979 v Evropski gospodarski skupnosti porasla za 12 %, od 125 na 140 milijard kilovatnih ur. Leta 1979 je v EGS delalo 57 jedrskih elektrarn. Razen tega je obratovalo še 15 elektrarn v zahodnih državah, ki so članice EGS, 37 pa v vzhodnoevropskih državah. Na prvem mestu v proizvodnji jedrske energije v EGS je v tem letu Francija z 42,5 milijarde kWh. Na Švedskem so pridobili iz jedrskih elektrarn 21, v Švici pa 11,8 milijarde kWh električnega toka.

Skupno je v Evropski gospodarski skupnosti uspelo z uranom nadomestiti okoli 32 milijonov ton nafte v proizvodnji električne energije.

EVROPSKA USMERITEV NA PREMOMOG

Izvršna komisija Evropske gospodarske skupnosti je naročila izdelavo študije o vlogi premoga v tej skupnosti do leta 2000. Na temelju izdelane študije že dalj časa ugotavljajo, da bo evropska energetika temeljila na večji uporabi premoga ter postopnem zmanjšanju vloge naftnih derivatov.

Ne glede na visoke cene nafte, pa so se obenem tudi njene zaloge v naslednjih dveh desetletjih izredno zmanjšale. V tej skupnosti ugotavljajo, da se bo poraba v njihovih devetih članicah EGS povečala od sedanjih 304,9 milijonov ton na bodočih 580 milijonov ton. Predvsem gre tu za velik skok uporabe premoga v termoelektrarnah. Že pred dobrim letom so sprejeli sklep, da se morajo termoelektrarne na nafto postopoma preusmeriti na kurjenje s premogom. V ta namen so odobrili termoelektrarnam precejšnja posojila za prehod na kurjenje s trdimi gorivi. Nove termoelektrarne, ki so v gradnji pa bodo kurili s premogom. Že čez deset let bodo termoelektrarne porabile približno 60 % celotne proizvodnje premoga, leta 2000 pa celo 70 %. Glede na večjo uporabo premoga pa bodo zavoljo tega povečali tudi uvoz, saj države EGS že sedaj uvažajo približno 1/4 letne porabe premoga. V naslednjih 20 letih pa bodo uvoz še povečali in sicer skoraj na 280 milijonov ton letno. Sedanja letna proizvodnja premoga znaša 2,6 milijard ton, leta 2000 pa naj bi znašala že od 5 do 6 milijard letno. Obe ta se torej, kljub vsem pomislekom, renesansa premoga.

NOV PREMGOVNIK PRI MOSTARJU

Blizu Mostarja na področju Bjelog polja so pred nedavnim ugotovili, da skriva zemeljska površina v svojih nedrjih okoli 100 milijonov ton rjavega premoga. Strokovnjaki cenijo, da ga je celo trikrat več. Zato bodo še letos pričeli z odpiralnimi deli za eksploatacijo teh ležišč rjavega premoga. TOZD, ki pridobiva premog, deluje v sestavi Titovih rudnikov iz Tuzle. Pri investiciji je udeležen s 50 milijoni din. Pri financiranju pa bodo sodelovali tudi sedanji kupci premoga. Prva leta po pričetku obratovanja bodo pridobili okoli pol milijona ton premoga letno.

ENERGETSKA POTROŠNJA ZRN V LETU 1979

Lani je potrošnja primarne energije v ZRN ponovno porasla v večji meri kot gospodarska dejavnost. Proti letu 1978 se je povečala za 5,9 % na 412 milij. ton premogovnih enot (PE), medtem, ko se je bruto družbeni proizvod dvignil za 4,4 %. Delež nafte se je, kljub za 3,3 % večji potrošnji na 210 milij. ton PE, znižal od 52,3 % na 51 %. Obratno pa se je zvišala poraba črnega premoga za 9,4 % na 75,7 % milij. ton, delež pri celotni potrošnji pa se je dvignil od 17,8 % na 18,4 %. Zemeljskega plina so v ZRN porabili za 10,3 % več kot v predhodnem letu in sicer 66 milij. ton PE, njegov delež pa se je povečal za 16 %. Poraba rjavega premoga je bila za 38,2 milij. ton PE za 6,5 % večja, njegov delež pa je dosegel 9,3 %. Prisotnost jedrske energije se je povečala za 18 % na 13,9 milij. ton PE, njen delež pri celotni porabi pa je bil večji za 0,3 % na 3,3 %. Vodne energije ter uvožene električne energije je bilo za 11,9 % manj in je dosegla 5,8 milij. ton PE, njen delež pa se je znižal za 0,3 % na 1,4 %. Nespremenjena je ostala potrošnja ostalih energetskih virov kot so les in šota z 2,4 milij. ton PE oziroma 0,6 % celotne potrošnje.

UVOZ PREMOMA V EGS

Ob stabilizaciji izkopa premoga v EGS na ravni 238 milij. ton se je uvoz v letu 1979 proti predhodnemu letu krepko povečal in sicer za 30 % oziroma 13,6 milij. ton na 59 milij. ton, kar predstavlja 1/4 vsega v skupnosti nakopanega premoga. Francija je lani prvič uvozila več premoga (19,5 milij. ton) kot ga je bilo nakopanega (18,6 milij. ton). Glavne dobaviteljice so bile Južna Afrika in Poljska s po 26 % ter ZDA s 25 %. Največje količine je EGS lani dobavila Južna Afrika 15,8 milij. ton, prek polovico je uvozila Francija (8,4

milij. ton), Italija, Nizozemska in Danska so podvojile uvoz iz Južne Afrike, Belgija pa celotno potrojila. Večina držav EGS je povečala uvoz iz Poljske (ZRN za 20 %), vendar je uvoz obeh najpomembnejših uvoznikov, Francije in Italije nazadoval in je tako poljski izvoz premoga ostal s 15,3 milij. ton na ravni iz leta 1978. Uvoz iz ZDA, ki je v letu 1978 zaradi stavk močno nazadoval, je v letu 1979 dosegel s 14,7 milij. ton, zopet raven iz leta 1976. Dobave iz SZ so se lani znižale za 12 % na 2,9 milij. ton, kar je za 5 % manj kot dobave iz tretjih dežel. Povečale pa so se dobave iz Avstralije in sicer za 21 % na 8,1 milij. ton, njen delež pa na 14 %.

POSVETOVANJE O NOVIH VIRIH ENERGIJE

Center za delavsko ustvarjalnost Reka, zveza energetikov Hrvatske, društvo energetikov ter društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav z Reke bodo, v času od 22. do 24. oktobra t.l., organizirali posvetovanje o novih virih energije in njenem racionalnem izkoriščanju. Potekalo bo v Opatiji. Na tem posvetovanju bodo razpravljali o nuklearni energiji, sončni energiji, energiji vetrov, biomase, geotermalni energiji in ostalih vrstah energije. Dalje bodo govorili o ekonomski, socialni, politični in pravni problematiki uporabe nekonvencionalnih virov energije pa tudi o pospeševanju in stimuliranju uporabe novih virov energije. Glede na to, da strmimo vsak dan bolj za čimbolj racionalno uporabo energije, je nujno treba slediti razvoju na tem področju in stalni širši izmenjavi mnenj in izkušenj. Tu naj bi odgovorili na nekatera najaktualnejša vprašanja s katerimi se srečujejo strokovnjaki pri planiranju, projektiranju, proizvodnji in eksploataciji energetskih sistemov, obratov in naprav. Na posvetovanju bodo govorili tudi o racionalizaciji

uporabe in proizvodnje energije ter o ekoloških problemih novih in sedanjih virov energije. Istočasno bo na Reki pripravljena tudi VIII. jugoslovanska razstava izumov, tehničnih izboljšav in novosti pod nazivom RAST YU 80.

ATOMI TRKAJO NA VRATA

V Krškem že več let gradimo prvo jedrsko elektrarno v Jugoslaviji. Po večkratnih večjih in manjših zastojih računajo, da bo gotova prihodnje leto. Medtem pa se intenzivno pripravljajo na gradnjo prve jedrske elektrarne na Hrvatskem. Stala bo v bližini Zagreba, ker so Zadržani nasprotovali gradnji jedrske elektrarne v njihovi bližini, na Jadranu. Za zgraditev tretje jedrske elektrarne pa se pripravljajo v Srbiji. Ta naj bi imela moč 1000 MW, zgradili pa naj bi jo po letu 1985. Tudi v tej smeri moramo namreč v naši državi iskati energetske vire. Vse kaže, da bo po programu do leta 2015 zgrajena poslednja termoelektrarna, ker računajo, da bo takrat zmanjkalo večjih rezerv premoga.

ELEKTROGOSPODARSTVO ČAKA NA DEŽ

Načrtovalci proizvodnje in porabe električne energije za letošnje leto so predvidevali, da bi morale za redno oskrbovanje z električno energijo biti tudi normalne povprečne padavine. Če bo pomlad še nadalje tako suha kot je bila v marcu in prvi polovici aprila, lahko pride do pomanjkanja električne energije, kar pa je neločljivo povezano z omejitvami porabe. Tudi tokrat kaže, da je elektrogospodarstvo v dobršni meri odvisno, pri proizvodnji električne energije od ustreznih vremenskih prilik. Dotoki vode v jugoslovanskih rekah so bili v marcu oziroma v prvih treh mesecih letošnjega leta za 7,5 % manjši od lanskega marca. Trenutno stanje akumulacij na

rekah pa je še nekako zadovoljivo. V prvem trimesečju t.l. je bilo proizvedene 14.562 GW električne energije, kar je za 9,4 % več od prvih treh mesecev lanskega leta. Od te količine so HE proizvedle 7.554 GWh, kar je več za 9,2 %, termoelektrarne pa 7.008 GWh, kar pomeni 9,6 % od lanskeletnih rezultatov. Porabili pa smo 14.650 GWh električne energije, kar pomeni, da se je lanskeletna poraba iz prvih treh mesecev povečala za 14,2 % v letošnjih treh mesecih. Razlika med proizvodnjo in porabo pa je bila ugodna.

KNJIGA O BODOČNOSTI PREMOMA

Preteklo leto je izšla v Beogradu knjiga o bodočnosti premoga, ki jo je napisal dr. Šefkija Berberović. Izšla je v prav v času svetovne pa tudi jugoslovanske energetske krize. Gre za opis ekonomske pomembnosti premoga v energetskem gospodarstvu Jugoslavije. Njegovo delo predstavlja pomemben prispevek k iskanju ekonomičnih rešitev za racionalno uporabo omejenih energetskih potencialov. Knjiga obsega poglavja o dosedanjih tendencah v razvoju porabe energije na svetu, gibanju porabe energije v Jugoslaviji, faktorjih za izbor vrste energije v uporabi, prognoziranje dolgoročnega razvoja premoga, o pogojih za usklajevanje ponudbe in porabe premoga pa tudi tržni položaj premogovnikov v jugoslovanskem gospodarstvu.

VARČEVANJE Z ENERGIJO V DRŽAVAH EGS

Predstavnik urada za energijo pri Evropski gospodarski skupnosti je pred nedavnim seznanil javnost s težavnostjo položaja nastalega zaradi čedalje večje inflacije in čedalje večje odvisnosti držav EGS od držav, ki proizvajajo nafto. Ob tej priliki je omenil tudi štiri predloge, ki bi jih bilo možno izpeljati v korist normalnejše preskrbe z energijo v teh dr-

žavah. Med temi predlogi je na prvem mestu sprejetje ukrepov vseh vrst za varčevanje z energijo, nadalje povečanje jedrske energije, izpopolnjevanje metod za uplinjevanje in utekočinjenje premoga, kakor tudi povečanje eksploatacije premoga. Prav tako tudi načrtujejo, kako bi zamenjali del nafte, ki jo porabijo evropske države, ZDA in Japonska z novimi viri energije.

VOJVODINI PRIMANJKUJE PREMOMA

SAP Vojvodina bo tudi v letošnjem letu občutila pomanjkanje premoga predvsem za široko porabo. Vprašujejo se, če bodo premogovniki Bosne in Hercegovine lahko pravočasno zagotovili potrebne količine premoga. Doslej so sklenili pogodbe le za del potrebnih količin, medtem ko imajo odprtih še pol milijona ton premoga. Ob tej priliki so v Vojvodini razpravljali tudi o premogovnikih, ki terjajo okoli 200 milijonov dinarjev od Vojvodine za modernizacijo in odpiranje novih premogovnikov. Nekateri vojvodinski kupci so pripravljene zbrati večja sredstva za premogovnike v BiH, Kolubari ter Plevljah in na Kosovu.

KITAJSKA POVEČUJE PROIZVODNJO PREMOMA

Kitajska je lansko leto proizvedla 620 milijonov ton premoga. Najnovejši načrt predvideva, da bodo letošnjo proizvodnjo premoga bistveno povečali. V severnem delu Kitajske v provinci Šanksi jo bodo povečali samo letos za 10 milijonov ton. V tej pokrajini znašajo potrjene rezerve premoga okoli 190 milijard ton ali 1/3 vseh premogovnih rezerv na Kitajskem.

V pokrajini Gansu na Kitajskem so prav pred kratkim odkrili novo veliko nahajališče premoga, ki ima okoli 3,3 milijarde ton rezerv. Novo premogovno polje se razsteza na

področju 100 km². Premog na tem nahajališču vsebuje zelo malo pepela in žvepla.

NOVA TERMoeLEKTRARNA

Po daljši nepredvideni zakasnitvi bo predvidoma sredi t.l. pričela obratovati nova termoelektrarna Kostolac III z zmogljivostjo 210 MW. Hkrati bodo pospešili tudi izgradnjo hidroelektrarne Bajina Bašta z močjo 594 MW. Prve kilovate elektrike bodo proizvedli v tej elektrarni koncem prihodnjega leta. Prav tako bodo povečali napore za dokončanje HE Džerdap II, termoelektrarne Nikola Tesla B v Obrenovcu pa tudi drugih energetskih objektov. Da bi normalno oskrbovali s premogom TE v Srbiji, bi bilo treba do konca leta 1985 povečati izkop premoga za 1.350.000 letno in to v premogovnikih z jamskim kopom.

PROIZVODNJA V BiH PO NAČRTU

V prvih mesecih t.l. je potekala proizvodnja premoga v bosansko hercegovskih premogovnikih razmeroma ugodno, saj se je v dobršni meri konsolidirala. O tem govori lanskeletni proizvodni načrt, ko so nakopali blizu 13 milijonov ton premoga. Na tem temelji tudi letošnji proizvodni načrt, ki znaša 13,8 milijonov ton premoga. V posodabljanje proizvodnje premogovnikov so vložili v zadnjih štirih letih preko milijarde novih dinarjev, zato so rezultati uvajanja sodobnejše mehanizacije že vidni. V preteklem letu se je na primer povečala produktivnost dela bosansko hercegovskih premogovnikov za 7,2 %. Seveda so k temu bistveno pripomogli površinski kopi v Banovičih in Đurjeviku pa tudi novi površinski kopi v okviru Titovih rudnikov — Lukovačka rijeka in Karavla. Proizvodnja premoga se je normalizirala tudi v premogovniku Stanari, predvsem odkar so prešli na

površinsko pridobivanje lignita. Ustvarili so tudi pomemben del akumulacije, ki jo v glavnem namenjajo povečanju materialne osnove dela in za osebne dohodke zaposlenih, da bi na ta način zajezili fluktuacijo delovnih moči, predvsem

v premogovnikih z jamskim kopom.

SINTETIČNI BENCIN IZ PREMOMA

ZDA in zahodna Nemčija so se zedinile, da bodo zgradile

skupno tovarno za proizvodnjo sintetičnega bencina, ki bi ga pridobivali iz premoga. Tovarno bi zgradili v ZRN ob investiciji 33 milijonov dolarjev. V začetku bi pridobivali po 100 barelov bencina dnevno, kasneje pa tudi več. (lt)

V nekaj vrstah

PRISPEVKI ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO

Po sklepu skupščin občinskih zdravstvenih skupnosti Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, ki sodijo v sestav regionalne zdravstvene skupnosti Ljubljana, veljajo od 1. marca t.l. dalje za zdravstveno varstvo v občinskih zdravstvenih skupnostih naslednji prispevki:

Občinska zdravstvena skupnost

	Prispevna stopnja iz os. doh	iz doh.
Hrastnik	8,28	1,59
Trbovlje	7,82	1,33
Zagorje	8,11	1,81

POROŠTVO NAŠE REPUBLIKE ZA ENERGETSKE OBJEKTE

Skupščina SR Slovenije je na sejah zborov združenega dela in zborov občin, 2. aprila t.l., sprejela zakon o poroštvu SR Slovenije za obveznosti, ki izvirajo iz vlaganj v energetske objekte. Poroštvo naše republike za obveznosti ISE se nanašajo med drugim tudi na financiranje naslednjih energetskih objektov, kontinuitete za proizvodnjo premoga in električne energije, ki so jih začeli graditi pred letom 1980, gradnja pa bo končana po letu 1980:

REK. Edvarda Kardelja — novi program, REK EK jama Kotredež, REK Edvarda Kardelja — Kisovec v likvidaciji ter deponija pri Termoelektrarni Trbovlje. V zakonu pa

so seveda zajeta še poročstva za nekatere druge objekte — hidroelektrarne, termoelektrarne, nuklearne elektrarne, RTP, itd.

SREČANJE LOVSKIH PEVSKIH ZBOROV

Dne 10. maja 1980 bo v Trbovljah potekalo sedmo tradicionalno srečanje pevskih zborov in »rogistov« lovskih družin iz Slovenije in zamejstva. Organizator tega srečanja je Lovska družina Trbovlje. Za izvedbo prireditve skrbi poseben organizacijski odbor, ki ga vodi Ivče Berger, dipl. inž. V okviru tega srečanja bodo sodelovali zbori pred Delavskim domom, nato pa bodo izvedli koncert v gledališki dvorani Delavskega doma. Nastopilo bo okoli 300 pevcev — lovcev in »rogistov«. Obeta se torej zanimivo srečanje.

OSKRBA Z MESOM V REVIRJIH — POVEZOVANJE Z LITJO

Že več let poteka akcija, da bi združili sredstva za zgraditev prostorov za klavnico in predelovalnico mesa na področju Zagorja. Akcija v celoti, kot kaže, doslej ni uspela. Problematika preskrbe z mesom in mesnimi izdelki je že več let pereča. Zato je o njej, v Zagorju 19. marca tega leta, vnovič razpravljal izvršni odbor medobčinske gospodarske zbornice revirskih občin. Ugotovil je, da predvideva program zmanjša-

no število klavnic v Sloveniji od sedanjih 37 na bodočih 12 klavnic. Med drugim naj bi ukinili tudi klavnico v Trbovljah. Izvršni odbor revirske zbornice je podrl prizadevanja TOZD Meso Zasavje iz Trbovelj, da se poveže s klavnico v Litiji, da bi tako zagotovili redno oskrbo z mesom v revirskih občinah.

Hkrati pa so sprejeli tudi predlog dogovora o nalogah gospodarske zbornice Slovenije, splošnih združenj in medobčinskih zbornic za izvajanje družbenega dogovora o politiki cen v SR Sloveniji v letošnjem letu in predlog dogovora o nalogah teh teles za izvajanje dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka.

DRŽAVNA ODLIKOVANJA ČLANOM NAŠEGA KOLEKTIVA

Dne 10. aprila t.l. so prejeli, na skupščini občine Trbovlje od predsednika skupščine, državna odlikovanja med drugimi tudi trije člani našega kolektiva in sicer za svojo dejavnost na kulturnem področju. Odlikovanja so prejeli: Marjan Zupan iz DO IMD, Toni Mrak iz DO RGD in Silvo Glas iz DO ZPT.

Čestitamo!

ZARJANI SO SI PRISLUŽILI BRONASTO PLAKETO

V dneh 12. in 13. aprila t.l. je potekalo v Mariboru tradicionalno srečanje najboljših pevskih zborov Slovenije in zamejstva na temo: »Naše pesmi«. Srečanje poteka že 10 let,

Podoba Leninovega trga v Trbovljah se spreminja iz dneva v dan. Sredi marca so gradbena dela pri izgradnji upravno poslovnega objekta na Leninovem trgu (sredi fotografije) in dela pri izgradnji 182 stanovanjskega bloka na bivšem pomožnem igrišču ŠD Rudar, (desno) ob ulici Sallaumines, tekla pospešeno naprej.

(Foto A. Bregant)

organizirajo pa ga v Mariboru in ima značaj neuradnega tekmovalja za podelitev zlatih, srebrnih in bronastih plaket mesta Maribor. Letos se je prijavilo na to srečanje 30 zborov, dejansko pa jih je nastopilo 28 iz vse Slovenije. Med njimi sta bila tudi moška pevska zbora Zarja Svobode Center pod vodstvom Riharda Beurmann in Elektroelement iz Izlake pri Zagorju.

Glede na to, da je med najboljšimi zbori dobila Zarja bronasto plaketo mesta Maribor, moramo omeniti njihovo večmesečno pripravljanje za to srečanje. V izredno hudi konkurenci so dobili lepo priznanje, čeravno je povprečna starost pevcev v tem zboru 42 let. Vsem Zarjanom tople čestitke k doseženemu uspehu.

NAŠA BESEDA V REVIRJIH

V dneh 14., 15. in 16. aprila so potekale v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju razne kulturne prireditve, ki so jih pripravili učenci raznih šol iz Zasavja v okviru republiške akcije Naša beseda. V Trbovljah je potekala prireditev v dvorani Svobo-

de II. V Hrastniku in Zagorju pa v Delavskem domu.

POČITNIŠKA SKUPNOST HRASTNIK OMEJENA V NOVIGRADU

Pred leti je počitniška skupnost Hrastnik zgradila v Novigradu počitniško naselje za 140 postelj. V tem okviru ima naš kombinat na razpolago tudi dva paviljona s skupno 28 ležišči. Počitniška skupnost Hrastnik bi rada to naselje razširila, vendar se lokalni organi v Novigradu s tem ne strinjajo; omenjajo namreč, da je to področje namenjeno komercialnemu turizmu.

RADI BI USTANOVILI POSEBNE DELAVNICE

Izvršni svet skupščine občine Trbovlje je pred nedavnim obravnaval problematiko prizadete mladine. Sprožena je bila ideja, da bi ustanovili tudi v Trbovljah posebne delavnice za prizadete osebe. Ponekod te delavnice že imajo, zato bi tudi v Trbovljah oziroma v revirjih radi ustanovili podobne de-

lavnice, v katerih bi bili zaposleni prizadeti občani.

GRADNJA ZASAVSKE CESTE

V začetku aprila t.l. je imel v Trbovljah svojo sejo izvršni odbor republiške skupnosti za ceste. Na tej seji je obravnaval tudi pritožbo revirskih občin, Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, glede zamujanja pri dograditvi zasavske ceste in zamujanja pri pričetku gradnje novega mostu čez Savo v Zagorju. O gradnji zasavske ceste pa tudi o mostovih čez Savo, govorimo v revirjih že dve desetletji. V letu 1964 je bil sicer zgrajen odsek zasavske ceste od Litije do Zagorja, medtem ko po tem letu ni bilo bistvenega napredka na tem območju. Bila sta sicer zgrajena že dva mostova preko Save, in sicer v Hrastniku in Trbovljah. Tudi za most v Zagorju je bilo predvideno, da bo zgrajen v tem srednje-ročnem obdobju. Nadaljevanje gradnje zasavske ceste od Zagorja do Trbovelj je odvisno od številnih zadržkov. Najbistvenejši je vedno denar, konkretno pri zasavski cesti pa so gradnjo dolga leta zavirala soglasja, ki jih mora dati elektrogospodarstvo in pa vodna skupnost. Gre namreč za usklajevanje z nameravanimi gradnjami savskih hidroelektrarn, v določeni meri pa vpliva na izdajo soglasij tudi predvidena plovnost reke Save. Projekti za nadaljevanje gradnje ceste Trbovlje — Zagorje so že gotovi, prav tako tudi za gradnjo mostu čez Savo v Zagorju. Koncem marca t.l. je posebna komisija ugotovila, da je bil najugodnejši ponudnik za gradnjo zasavske ceste od Zagorja do Trbovelj Slovenija ceste — Tehnika, Ljubljana. Na razpolago je 40 milijonov dinarjev iz letošnjega programa in razlika iz prejšnjih dveh let. Letos naj bi zgradili s temi sredstvi le 1,6 km ceste od Trbovelj do Zagorja, kar naj bi predstavljalo I. fazo, medtem ko bi II. fazo v dolžini dveh km nadaljevali v letu 1981. Hkrati bi bila s tem dograjena tudi za-

savska cesta na odseku Zagorje — Trbovlje. Na tej seji so potrdili odločitev (z dne 7. aprila t.l.), da bodo z deli pričeli maja meseca, tako na cesti, kakor tudi pri gradnji mostu v Zagorju. Predstavniki revirskih občin so zahtevali, da je treba usposobiti tudi zasavsko cesto od Brežic do Ljubljane, posebno še na odseku od Trbovelj do Radeč. To so utemljevali s številno industrijo pa tudi z drugimi zvezami revirjev s Posavjem ter s Štajersko.

HELIKOPTER SODELOVAL PRI MONTAŽI V CEMENTARNI

V dneh 14. in 15. aprila letos je sodeloval helikopter JLA pri prenašanju delov nove predkalcinacijske naprave v Cementarni Trbovlje. Naprava je višja od dosedanjih objektov, zato niso mogli postaviti nobene druge naprave za dvigovanje bremen. Pri delu pa je helikopterju zelo nagajal hud veter.

30 LET PEVSKEGA ZBORA SLAVČEK

Mešani pevski zbor Slavček Svobode Center, Trbovlje je pripravil za svoj jubilejni koncert ob 30-letnici, v petek 4. aprila 1980 v gledališki dvorani Delavskega doma, privlačen program. Pred nabito polno dvorano so za uvod zapeli Adamičevo Pesem rudarskih otrok in Skrinarjevo Srečno. Nato so zapeli sedem umetnih pesmi od 16. do 20. stoletja, tri partizanske, pet narodnih in ponarodelih pesmi in tri operne zборе. Koncert je vodil dolgoletni zborovodja Jože Skrinar, ob sodelovanju nekaterih solo- pevcev (Ida Virt, Franc Vizovišek, Pepca Tomšič in Riko Majcen). Koncert je zelo uspel, saj je bilo treba na koncu dodajati še in še. Med koncertom je bilo podeljenih več Gallusovih priznanj pevcem in pevkam tega zbora. Predstavniki številnih kulturniških organizacij iz Trbovelj, Hrastnika,

Zagorja in Litije, pa so zbor lepo pozdravili in mu čestitali in jim poleg številnih šopkov predali tudi priložnostna darila. Slavčku želimo, da bi nas še dolgo razveseljeval in opajal s svojim petjem in s svojim splošnim kulturnim poslanstvom v revirjih. Ob jubileju najboljše želje in čestitke!

DELAVSKA GODBA SE JE PREDSTAVILA

V soboto, 12. aprila t.l., je pripravila Delavska godba Trbovlje svoj redni letni koncert in to v gledališki dvorani Delavskega doma v Trbovljah. Dirigiral je profesor Miha Gunzek. Dvorana je bila vnovič popolnoma razprodana. Godba je

tokrat pripravila zahteven, vendar popularni program, saj so se nam predstavili z deli, ki so, tudi spričo svoje težavnosti, primerna za ušesa. Na koncu je seveda najbolj vžgala Štruclova »Hora staccato«. Imenitno so se odrezali tudi pri tej skladbi predvsem mladi klaritenisti. Na koncu so morali godbeniki zaigrati še nekaj skladb, saj poslušalci niso šli iz dvorane, dokler bučnemu ploskanju nastopajoči niso ugodili. Godba je nastopila tudi številčno močnejša in zelo pomlajena. Tako močna po številu že dolgo ni nastopala. Želimo ji, da bi se še naprej krepila tako v kakovostnem, kakor tudi številčnem pogledu. Bili smo priča lepemu glasbenemu večeru. (tl)

Zanimivosti od tu in tam

Naglo povečanje števila zaposlenih

Nedavno tega so na ljubljanski univerzi, v centru za razvoj, razpravljali o zamenljivosti kadrov z visokošolsko izobrazbo. Ob tej priliki so navedli podatke, da se je v 10 letih, od leta 1969 do 1979, število zaposlenih v Sloveniji povečalo od 525.556 na 771.800 delavcev, to je kar za 246.244 ali za skoraj 47 %. Število delavcev z visokošolsko strokovno izobrazbo se je v 10 letih, od leta 1966 do 1976, povečalo od 26.542 na 55.747, to je za 29.205 ali kar za 110 %. V zadnjih desetih letih smo v Sloveniji nabavili, zamenjali ali obnovili 80 % strojne in druge tehnične opreme, ki jo uporabljamo v združenem delu. Istočasno pa je zastarelo vsaj 50 % tehničnega kot tudi drugega znanja, ki so ga pridobili ljudje v šolah pred 10 leti. Zato je problematika zamenljivi-

vosti poklicnih izobrazbenih profilov toliko bolj pereča. Zato pa je potrebna določena stopnja prožnosti, ki jo določa tehnologija, ko ukinja nekatere poklice ali dejavnosti, ali pa jih postopoma oblikuje. Znano pa je tudi, da zoževanje splošne izobrazbe pomeni hkrati tudi zmanjševanje ustvarjalnosti, samoiniciativnosti in manjšo uspešnost pri delu.

Novo pri čiščenju dimnih plinov

Strokovnjaki budimpeštanske tovarne za proizvodnjo hladilnih in klimatskih naprav Szellozo Muvek so uspeli razviti nov postopek za odstranjevanje žveplovega dioksida iz dimnih plinov. Postopek temelji na že znanem principu kemijske ve-zave žveplovega dioksida in apnenca. Dim, ki izhaja iz dimnika, prihaja v stik s kalcijevim hidroksidom in se pri tej reakciji, kot vzporedni proizvod, tvori mavec, ki ga je možno kasneje izkoriščati tudi v industriji. Strokovnjaki te madžarske firme so skonstruirali napravo, ki vodi dimne pline skozi kompliciran sistem kanalov, v katerih večkrat pride dimni plin v

stik s kalcijevim hidroksidom. Dim gre nato še skozi filtre, tako da pride iz dimnika očiščen žveplovega dioksida. Ena taka naprava je že montirana v TE, ki stoji v predmestju Budimpešte. Le ta proizvaja z izgorevanjem nafte okoli 60.000 m³ dimnih plinov na uro. Zmogljivost filtrov pa bo možno tudi povečati. (lt)

MOJ domeči kraj

Trbovlje leže med Zagorjem in Hrastnikom in je največje mesto v Zasavju. V mojem domačem kraju sem najbolj ponosna na premogovnik in na dimnik, ki je največji v Evropi.

Mesto z obeh strani obdajajo hribi. Se ne razprostira na ravnini kot katero drugo nižinsko mesto, ampak je ozko in dolgo. Zaradi tega so se morale prenekateri hiše umakniti v hrib. Na severu in jugu Trbovlje zaključita dve gori, to sta Mrzlica in Kum. Skozi mesto teče potok Trboveljščica z nekaterimi manjšimi pritoki, izliva pa se na jugu v Savo. Trboveljščica je ozek potok z visoko strugo in lepšo preteklostjo kot sedanostjo. V starejših časih so bile v potoku ribe in potok je bil čist, sedaj pa se vanj zlivajo razne tovarniške odplake, vanj mečejo prazne pločevinaste škatle in odpadke. K onesnaženemu zraku pa najbolj pripomorejo tovarne. Da bi se izognili tako veliki onesnaženosti, smo tudi zgradili 365 metrov visok dimnik.

Tudi zgodovina Trbovelj je pestra in raznolika. Že leta 1804 so tuji kapitalisti začeli izkoriščati naš premogovnik. Za svojo delovno silo, ki so jo znali dobro izkoristiti, so zgradili nekaj delavskih naselij, ki so se ohranila do današnjih dni. Leta 1924 pa je bil v najožjem delu Trbovelj spopad z Orjuno. Na tem mestu sedaj

stoji muzej in spomenik. Zelo pomembna za nas Trboveljčane je zgodovinska noč iz 17. na 18. april 1937. leta, ko je bil ustanovni kongres KPS. Po drugi svetovni vojni pa se je mesto začelo gospodarsko in kulturno razvijati. Sedaj so v samem mestu zrasli stanovanjski bloki in nekatere trgovine, kjer najdejo delavci zaslužek. Trboveljčani imamo dobre prijateljske stike tudi z drugimi kraji v Jugoslaviji. Tako smo pobrateni z Lazarevcem in Jesenicami. Tudi naše tovarne uspešno delujejo doma in na tujem. Mislim, da bi bilo Trbovlje po zunanosti še lepše, če bi vsak Trboveljčan malo prispeval k čistoči Trbovelj in bi enkrat samkrat odpadke vrgel v koš, ne pa na tla kot nas ima večina tako grdo navado.

Tanja Prah

OPOMBA UREDNIŠTVA:

Prispevek učenke Tanje Prah iz osnovne šole Trbovlje je tvoril osnovo, po kateri je RTV Ljubljana posnela nekaj televizijskih kadrov za srečanje Trbovlje — Velenje v marcu t.l. v okviru oddaje naši kraji med seboj.

Imenovanja in spremembe

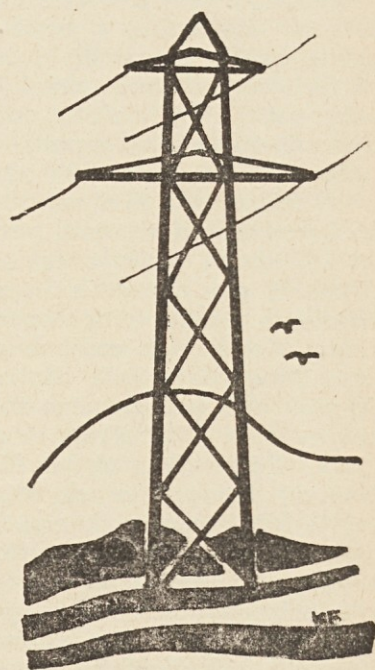
Dne 11. marca 1980 je bil za novega vodjo TOZD Premogovnik Kotredež imenovna Anton Koban, dipl. inž. rud.; do imenovanja je bil zaposlen v TOZD Premogovnik Trbovlje. Dotedanji vodja te TOZD Leopold Grahek, dipl. inž. rud., je s 1. 4. nastopil delo v delovni skupnosti skupnih služb DO ZPT. Prav tako je v tej skupnosti odslej tudi Danijel Galuf, dipl. inž. rud.

Dne 26. marca 1980 so vsi trije zbori skupščine občine Trbovlje imenovali za novega

predsednika skupščine občine Trbovlje Henrika Pušnika, mg. ph. Doslej je bil zaposlen kot direktor DO Zasavski zdravstveni center, Trbovlje. Dosedanji dolgoletni predsednik skupščine občine Trbovlje Janez Ocepek, inž. str., je bil imenovan za direktorja RUDIS Inženiring Trbovlje. To mesto je nastopil 1. 4. 1980.

V Iskri — tovarni polprevodnikov Trbovlje je od 15. 3. 1980 dalje direktor Adi Pajtl, dipl. inž. el., ki je bil doslej tehniški direktor. Dosedanji direktor Stane Kovačič, je bil namreč izvoljen za predsednika kolegijskega poslovnega organa Iskre — DO IEZ v Ljubljani.

Dne 17. aprila t.l. je bil izvoljen, na volilni seji skupščine občinskega sveta zveze sindikatov Trbovlje, za novega predsednika zveze sindikatov občine Trbovlje Ivan Maleš, dosedanji sekretar skupščine občine Trbovlje. Dosedanji večletni predsednik Janez Češnovar pa je bil imenovan za vodjo delovne skupnosti DO Komunalna obrtna dejavnost Trbovlje.

V megli na MT. BLANCU

Najbrž ni človeka, ki v življenju ne bi hotel uspeti, se povzpeti čim više pri svojem poklicu ali kje drugje. Tako tudi alpinisti niso izjema. Vedno si prizadevajo čim više in po čim težji poti, da bi pri tem spoznali, kakšne napore so pravzaprav sposobni pretrpeti. K tem dejanjem pa jih spodbuja narava s svojo lepoto in pa lepota trenutka, ki ga doživijo.

Take ambicije po višinah so imeli že najstarejši narodi, toda pot v gore jim je branilo prepričanje, da so tam domovanja nedotakljivih bogov. V 16. stoletju pa so se tega mističnega strahu znebili. Vračali so se k naravi, jo odkrivali in spoznavali. Znanstveni, pustolovski in nemalokrat tudi materialni motivi so jih vodili po neznanih deželah in vrhovih. Posledica tega razvoja je tudi, da se bela gora nad Chamonijem znebi svojega deviškega plašča. Prvi vzpon, ki sta ga opravila Paccard in Balmat, je sicer potekal za obljubljeno nagrado, ki jo je razpisal podjetnik de Saussure, toda ta dva pogumna moža so pri vzponu vodili predvsem znanstveni motivi. Opravila sta vrsto pomembnih meritev.

Kult strahu pred neznano belino ledu in višine je bil tako premagan. Dostopi na vrh so se ponavljali po najrazličnejših smereh. Danes priti na najvišji vrh Evrope pravzaprav ni tehnično zahtevno. Uspeh je le bolj vprašanje vremena, kondicije in trenutnega počutja. Vseeno pa je to višina, ki ji nikjer v Evropi ni para in želja vsakega alpinista je, stati na tej gori.

Sredi noči nas je avtobus odložil pred tunelom nad Chamonijem. Visoko nad nami se je kljub temi bleščal vrh Mt.

Blanca. V gozdičku na robu mesta smo se utaborili. Jutro je bilo bleščeče čisto in z najboljšimi upi smo se popoldan odpravili v gondolo, ki nas je prepeljala visoko na Aiguille du Midi. V leseni baraki na sedlu Midi smo si uredili bivač. Po podpisih, ki so vrezani v deske sodeč, poznajo ta bivač le Slovenci. Le nekaj minut je namreč oddaljena planinska soča, ki pa je za naše žepe nedosegljiva.

V načrtu smo imeli prečkanje treh vrhov visokih preko 4000 m. Tura v dobrih razmerah in lepem vremenu tehnično ni preveč zahtevna, je pa precej naporna. Kljub lepim obetom je zjutraj močno snežilo, orkanski veter pa je pregnal vsako misel na vrh. Obsojeni smo bili na celodnevno poležavanje na mrzlih deskah podrtije. V naslednjih dneh se vreme ni popravilo, od nekih Angležev smo zvedeli, da vreme narj ne obetajo skorajšnjega izboljšanja, zato smo se vrnili v dolino.

V Chamoniju je tudi ob nedeljah nepopisno živahno. Ulice so polne sprehajalcev, turistov in alpinistov. Slednje takoj spoznaš po, ne preveč urejenem, videzu in po celih skladovnicah francoskega kruha, ki ga nosijo v svoje tabore. Bradati obrazi opazujejo prepolne izložbe z alpinistično opremo in se daljšajo ob astronomskih cenah. Ko hodiš po ozkih ulicah, nasičenih z raznimi stojnicami za spominke in razglednice ter se umikaš nepregledni množici turistov, se sprašuješ, kako na to gledajo domačini. Turizem jim pomeni zaslužek, gotovo pa jim vzame tudi dobršen del lepote kraja, ki jo je darovala narava. Če hodiš po poteh, ki so široke in dobro oskrbovane, povsod naleti na izlet-

nike. Tu se domačini lahko oddahnejo šele pozimi, ko sneg in mraz preženeta petične letoviščarje. Takrat to mesto verjetno šele zaživi svoje intimno življenje, kot je opisano v knjigah.

V dveh dneh se vreme toliko popravi, da proti večeru peš krenemo na vmesno postajo gondolske žičnice na Plan dei Aiguille. Tisoče svetlih zvezd nam kaže pot skozi macesnove gozdove in vse više nad gozdno mejo. Prijeten duh iglastega gozda ostane pod nami, v obraz pa nam veje hladen veter, ki prinaša s seboj ječanje ledenikov in serakov bližnjih sten.

Jutro nas najde zavite v bivač vreče pred restavracijo, ki jo že pridno polnijo turisti. Ti so se že s prvo gondolo pripeljali iz doline. Veselje, nad kristalno čistim jutrom, kvarele plast oblakov, ki se zadržuje na vrhovih Aiguille Verte. Iz knjig vemo, da je ta naravni pojav zanesljiv predhodnik bližajoče se fronte. Vseeno se z gondolo zapeljemo na Aiguille du Midi. Ta drzno speljana žičnica kaže, kaj vse so turistične družbe sposobne storiti za razvoj turizma.

Preko sedla Midi nadaljujemo pot proti Mt. Blanc du Tacul. Ker smo precej pozni, je gaz že utrta in se spretno vije med ogromnimi gmotami ledu. Z varovanjem ne izgubljam časa, vendar vseeno preteče precej časa, predno pogledamo preko zaobljenega sedla proti Mt. Maudit. Prej tako sončen dan se je kar nekaj izgubil in med vrhovi okrog nas se že vlečejo goste megle. Vsi smo si edini, da vseeno poskusimo osvojiti vrh, čeprav že večino navez obrača. Pohitimo preko sedla, vendar velika višina in globoka sapa kaj hitro umirita korak.

Strmine noče biti konec in ko se slednjič navezujemo pod najstrmejšim delom, že pridno naletava sneg. Precej časa porabimo za ti dve vrvni dolžini plezanja. Komaj pa pomolimo glave čez snežno opast na grebenu, se že znajdemo sredi podivjanih elementov snežnega meteža. Nekaj časa ne vemo, kam bi. Tavamo po brezmejnih pobočjih strehe Evrope in držimo pesti, da bi se vreme popravilo. Megla se je tako zgostila, da je bilo vsako nadaljevanje brez pomena. V sneg smo začeli kopati luknjo. Sprva so bila vsa prizadevanja zaman, ker nam je pršič sproti zasipaval priborjene centimetre. Z globino se je sneg boljšal, postajal je trši, luknja je počasi začela dobivati svojo končno obliko. Proti večeru smo vhod zadelali s snežnimi kvadri in snežni metež za nas ni več obstajal. Brez besed suo občepeli v luknji in le temno modre ustnice so kazale, da smo opravili naporno delo na precejšnji višini. Zrak je postal zatohel, vendar toplejši. S stropa je začelo kapljati. Plinski kuhalnik je pričaral nekaj domačnosti in postali smo bolj gostobesedni. Živahno smo komentirali, kako bi se namestili za spanje, da bi skromen prostor čim bolje izkoristili. Kuhalnik je le rahlo brlel, tako da je trajalo neskončno dolgo, da se je natopilo snega za lonec vode. Sveče sploh niso gorele, ker smo večino kisika porabili za dihanje. Proti jutru smo se vsi naenkrat prebudili iz dremavice zaradi pomanjkanja kisika. Panično smo začeli odkopavati vhod, ki je bil zasut z debelo plastjo pršiča, ki se je splazil nekje nad nami. Ostanek noči smo predrgetali pri odprtem vhodu.

Zjutraj je zunaj še vedno snežilo. Razočaranje se je vsem videlo na obrazu. Obledtavale so nas črne misli, saj smo vsi predobro vedeli, da ni nujno, da se bo vreme naslednje dni kaj popravilo.

Pravljичni gorski svet. Pogled izpod vrha najvišje evropske gore na del francoskih Alp v skupini MT. Blanca.

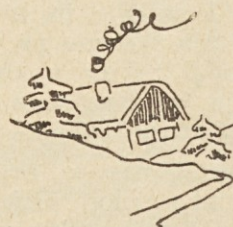
(Foto: Matevž Lenarčič)

Hrane smo imeli še precej, vendar smo jo kljub temu razdelili na precej majhne kupčke za čim več dni. Popoldan je veter raztrgal megleno zaveso in pokazale so se krpe modrega neba. Jasno nam je bilo, da je pot v dolino vsaj tako dolga kot na vrh, zato smo se hitro pripravili, navezali in zapustili moreče vzdušje luknje. Lagodno smo se spustili na sedlo Brenva. Vreme se je zopet kvarilo. Po trdem, spihanem snegu smo hitro pridobivali na višini. V megli smo prisopihali na nek ogromen plato, ki bi po naše lahko bil tudi vrh. Kakšno uro smo čepeli na kupu, ker pa se megla ni razkadila, noč pa se je bližala, se je bilo najbolje po lastnih sledih vrniti na sedlo Brenva in poiskati luknjo v snegu. Veter je pihal v sunkih, napredovati se je dalo le v vmesnih premorih. Zdelo se nam je neverjetno, ko se je iz megle prikazal kup snega v strmini. Kar popadali smo v varno zavetje luknje. Da bi lažje dihal, smo pustili vhod skoraj povsem odprt. Čez noč je veter nenehno nosil pršič v luknjo in jo zasipaval. Ko se zjutraj prekopljemo na površje, nas pozdravi sonce. Poberemo opremo in čez nekaj mi-

nut se že spuščamo po vrveh, od koder smo prišli. V kotanji pod Mt. Mauditom veter popusti, sonce pa zopet pospeši krvni obtok. Polagoma se je kri vrnila v okončine, ki so bile že nekaj časa brezčutne. Morala se je dvignila in preko Mt. Blanc du Tacula smo priganili nazaj na sedlo Midi. Kot v posmeh se je naredil lep sončen dan. V takem smo sestopili v dolino, da smo se nabasali s kalorijami in obnovili moči.

Ostalo nam je globoko spoštovanje do Mt. Blanca. Zavedali smo se, da je doživetje v takih razmerah veliko popolnejše, pa čeprav so nas obhajali dvomi, če bomo uspeli osvojiti vrh.

Matevž Lenarčič

Priznanje zdravstvenim delavcem internega oddelka bolnišnice Trbovlje

Zelo radi se pritožujemo in kritiziramo, kjerkoli je to mogoče. Zelo redko pa zasledimo v naših dnevnikih pohvale ali priznanja.

V mesecu februarju sem bil v bolnišnici v Trbovljah na internem oddelku. Že na domu, pri nujenju prve pomoči, je bil dr. Jazbec zelo ljubezniv in naklonjen. Pripravil je, poleg prve pomoči, vse potrebno za prevoz v bolnišnico. Ko pa sem prispel z rešilnim avtomobilom v bolnišnico, so izredno hitro uredili vse potrebno za nujenje prve pomoči.

Za ves čas bivanja v bolnišnici na internem oddelku, za vse usluge in prizadevanja vsega osebja nimam primernih besed, ki bi jih lahko izrekel v zahvalo. Še posebno izredno zahvalo bi rad izrazil tovarišici dr. Škerbičevi-Kerštajn za vsa prizadevanja, naklonjenost in skrb pri zdravljenju. Pri tem pa ne mislim samo nase. Njena naklonjenost in prizadevanje je bila enako namenjena vsem pacientom. Tudi ostalo osebje je bilo izredno naklonjeno vsem pacientom in to v vseh ozirih. Takšno ni samo moje mnenje, pač pa so bili enakega mnenja vsi pacienti s katerimi sem se pogovarjal.

Če je človek deležen tolikšne naklonjenosti in razumevanja pri vsem bolniškem osebju, menim, da se tudi pacient dobro počuti in zdravljenje neprimer- no hitreje napreduje.

Ta moja zahvala in moje priznanje naj velja celotnemu osebju na internem oddelku bolnišnice v Trbovljah. Trdno pa sem prepričan, da je to v največji meri delo tovarišice dr.

Škerbičeve-Kerštajn, da je kolektiv na tako visoki stopnji zdravniške etike.

Celotnemu kolektivu interne- ga oddelka se v svojem, kakor

tudi v imenu vseh ostalih za- hvaljujem za vsa prizadevanja.

Dr. Škerbičevi-Kerštajn pa še posebno priznanje in zahvala.

Lojze Zupan

Kadrovske vesti

v času od 1. 3. 1980 do 31. 3. 1980

DO ZPT — PRIHOD

TOZD PT: Balažič Drago — kopač, Stariha Jože — kopač, Smode Anton — vozač, Žarn Ivan — kopač, Karamujič Se- ad — vozač, Mlinar Josip — vozač, Marinkovič Miroslav — vozač, Pevec Metod — vozač, Alickaj Tahir — vozač, Perič Petar — vozač.

TOZD PH: Obrez Drago — uč- nik, Husič Zijad — učnik, Be- ganovič Hamza — učnik, Pirič Kasim — ključavničar DM — učnik, Latifi Hamit — učnik, Rabihič Rifed — učnik, Laca Janoš — ključavničar DM — učnik, Cverle Ferdinand — uč- nik, Ahmeti Nazmi — učnik. DS PD Hr.: Delalut Edvard — lampist, Dacar Slavko — lam- pist, Hrstič Mustafa — pom. zun. delavec.

TOZD RESD Hr.: Resman Dra- go — ključavničar.

TOZD P Ojstro: Paveljšek Igor — učnik, Bajramović Mehmed — učnik, Trajlovič Jovica — učnik, Naraks Igor — učnik.

TOZD P Ojstro: Čosič Mehmed — učnik, Ibrakič Sinan — ko- pač, Stojkovič Jovo — učnik, Jashari Hilmija — učnik.

TOZD P Ko: Celestina Jože — učnik.

DS SS ZPT: Berce Boris — absolvent pravne fakultete — izvaj. pravnih opravil.

DO RGD

TOZD RIG: Medved Darko — vozač, Mulavdič Rifed — ko- pač, Mlinar Silvo — vozač, Ko- stevc Alojz — vozač, Dautovič Čazim — vozač, Kasumović Pašaga — pom. kopača, Udvin-

čič Bahrija — kopač, Smajlo- vič Safet — kopač.

TOZD GRAMAT: Medvešek Slavi — op. delavka, Renko Marjana — izvajanje admin. o- pravil, Špitalar Dušan — up- rav. viličarja v peči.

TOZD: ESMD: Šuštaršič Franc — ključavničar, Guček Slavko — ključavničar, Bratuša Anton — ključavničar, Hočevlar Dra- go — orodjar.

DO IMD

TOZD SIMD: Dimec Janez — strugar.

DO IMD

TOZD EIMD: Okič Senad — električar, Vozelj Franc — po- možni delavec.

DO TET

TOZD PEE PP: Bombek Franc — kovinostrugar, Vrtovšek Vi- ljem — delavec, Novak Alojz — delavec, Oprešnik Anton — lavca; Križevac Mujo, kopač — avtomehanik, Potočnik Jože — strojni ključavničar.

TOZD Vzdrževanje naprav: Stošički Slavko — električar.

DS TSO: Žagar Rado — stroj- ni tehnik.

DO ZPT — odhod

TOZD PT: Cestnik Miha, kopač — upokojen; Kupšek Ciril, ko- pač — upokojen; Cerovšek Al- bin, kopač — upokojen; Ra- dojčič Džorde, kopač — disc. odpust; Stariha Jože, kopač — umrl; Omeršič Mehmed, kopač — pren. v posk. dobi s str. de- lavca; Salkanović Izet, kopač — pren. v posk. dobi s str. de- pren. v posk. dobi s str. delav-

ca; Benc Drago, vozač — pren. v posk. dobi s str. delavca; Dervišić Izet, kopač — spor. prek.; Salkanović Vehab, vozač — pren. v posk. dobi s str. delavca; Garbas Anton, kopač — upokojen.

TOZD PT: Povič Andrija, kopač — spor. prek.; Rakič Milivoj, kop. pom. — spor. prek.; Marušić Ivo, kopač — disc. odpust; Hodžić Hasan, kopač — pren. v posk. dobi s strani delavca.

TOZD sep. Trb.: Počeha Adolfin, sep. del. — upokojena; Bec Albin, upravljanje motala v izpregališču jalov. — upokojen.

TOZD RESD Trb.: Hvala Rudi, strežaj jam. mehanizacije — upokojen.

TOZD RŠC Trb.: Pučnik Edvard, jam. instruktor učencev — upokojen; Kunej Franc, jam. instruktor učencev — upokojen.

TOZD P Ko: Bučevac Leopold, motorovodja — upokojen; Flo-

rinda Alojz, kopač — upokojen; Baltić Dragan, kopač — upokojen; Mujagić Adil, vozač — samov. prek.; Bogović Ladislav, pom. kopača — samov. prek.; Ejubović Ferid, vozač — samov. prek.; Osmanović Nuredin, učnik — samov. prek.

TOZD sep. Zag.: Osmanović Pašan, sep. del. — samov. prek. Tursunović Omer, sep. del. — samov. prek.

DS PD Zag.: Drnovšek Jože, kopač — upokojen; Sladić Olga, čistilka — upokojena.

TOZD RESD Zagorje: Gričnik Franc, kovač — umrl; Ržišnik Zvone, vodenje in nadzor. strojnih opravil — umrl; Bokal Ludvik, ključavničar — upokojen.

TOZD PH: Šergan Ivan, kopač — upokojen; Petje Janez, učnik — samov. prek.; Kmetić Jože, kopač — upokojen; Tanšek Jože, kopač — upokojen; Kušar Ivan, kop. pom. — upokojen; Pepelnak Stane, kopač — umrl; Ivančičević Jozo, učnik spor. prek.; Savič Vujadin, učnik — samov. prek.; Frajle Franc, učnik — upokojen; Rep-

še Anton, kopač — upokojen; Bošnjaković Fikred, učnik — samov. prek.; Turanović Faik, učnik — samov. prek.; Mujkić Šaban, učnik — samov. prek.; Čestić Radoje, pom. zun. del. — samov. prek.; Lavrič Albin, kopač — upokojen; Stevanović Bogoljub, učnik — samov. prek.; Veljković Branislav, učnik — samov. prek.; Vidmar Marjan, učnik — spor. prek.; TOZD P Ojstro: Grujić Dragan, učnik — samov. prek.; Planinc Jože, kopač — umrl; Subatić Ilija, vozač — spor. prek.; Jukić Pejo, učnik — spor. prek.; Barič Franjo, kopač — samov. prek.; Paveljšek Igor, učnik — samov. prek.; Čestić Ivan, vozač — samov. prek.; Majcen Ludvik II, učnik — samov. prek.

DS SS ZPT: Kočar Ivana, izvajanje knjig. opr. materiala — upokojena; Železnik Heda, vodenje in izvaj. nalog za DPO DO — upokojena; Zupančič Franc, oprav. evidence os. sred. in invent. — upokojen; Hotko Ivan, oprav. figuranta II — upokojen.

DO RGD

TOZD RIG: Šalej Oto, kopač — upokojen; Perko Leopold, kopač — upokojen; Knez Branko, vozač — v zapor; Kostanjšek Ljudmila, snažilka — samov. prek.; Beganović Mustafa, pom. kop. — samov. prek.; Kalšek Marjan, vozač — samov. prek.; Žarn Ivan, kopač — spor. prek.; Marmamac Ramo, kopač — spor. prek.; Jožič Branko, učnik — samov. prek.; Cvjetković Mihajlo, kop. pom. — samov. prek.; Marič Branislav, vozač — samov. prek.; Skrinjar Ivan, vozač — samov. prek.; Hanžič Ciril, učnik — samov. prek.; Juko Ivan, učnik — samov. prek.

TOZD GRAMAT: Ferme Ivan, opek. del. — pokl. rehab.; Medvešek Slavi, opek. del. — pren. v posk. dobi s str. del.; Leskovšek Ivan, zidar — upokojen; Podbevšek Karla, op. del. — upokojena; Bizjak Martin, del. v kamnol. — samov. prek.

DS SS RGD: Majcen Nežka, snažilka — upokojena

Premestitve

Stariha Jože, kopač — iz TOZD P Ko na TOZD PT; Tomšič Ivan, kopač — iz TOZD P Ko v TOZD RESD Zag.; (sodelov. pri izvajanju bolj zahtev. el. strojnih opravil); Galuf Danijel, dipl. rud. inž. — iz TOZD P Ko v DS SS ZPT Blažun Franjo, rud. tehnik — iz TOZD sep. Trb. v DS SS ZPT; Koban Anton, dipl. rud. inž. — iz DS SS ZPT v TOZD P ko; Hafner Edi, pom. del. — iz RESD Hr. v TOZD PH.

Ljuba Poznič

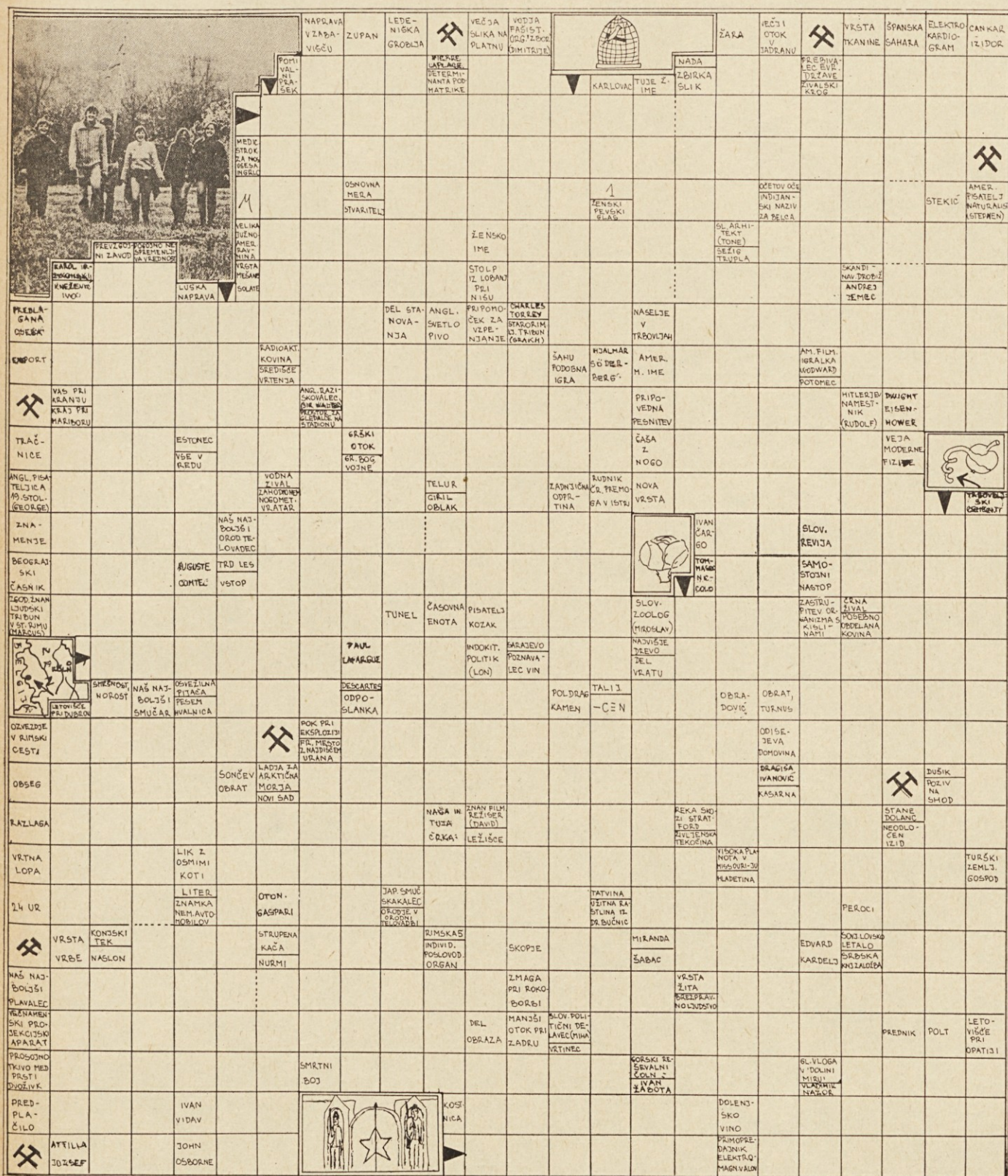
Zahvala

Ob smrti našega dragega očeta Nika HRIBARJA, se iskreno zahvaljujemo prijateljem in znancem, Rudarski godbi Hrastnik, govorniku, OOS in vodstvu TOZD Premogovnik Hrastnik, rudarjem — uni-formirancem ter njegovim sodelavcem. ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti in mu poklonili vence in cvetje.

Žalujemo: hčerki Mira in Majda ter sinovi Marjan, Niko in Franci

PRVOMAJSKA

nagradna križanka

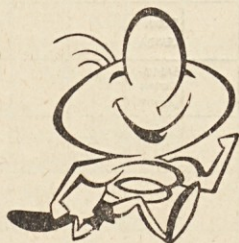

PRVOMAJSKA NAGRADNA KRIŽANKA

Med reševalce s pravilnimi rešitvami prvomajske nagradne križanke objavljene v tej številki glasila Srečno, bomo z žrebom razdelili tri knjižne nagrade.

Izrezek iz časopisa z rešitvijo pošljite na naslov:

SOZD REK Edvarda Kardelja, Uredništvo glasila Srečno, 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Pri žrebanju bomo upoštevali vse pravilne rešitve, ki bodo prispele v uredništvo do vključno 7. maja 1980.

HUMOR in anekdote

»Moj pes je prima«, se hvali Janez. »Vsako jutro ob osmih mi prinese časopis, pa še naročen nisem na njega.«

Neka deklica je namesto »pilu-
le« pojedla aspirin. Seveda jo
je nehala boleti glava. Ampak,
ta boli sedaj njenega prijate-
lja.

□ ● □

Mickin mož si je zelo grdo zlo-
mil roko. »Povejte mi po pra-
vici«, je potem Micka rotila
zdravnika — »ali bo še lahko
kdaj pomival posodo?«

□ ● □

»Hja, vi mladi mož, — tukaj
lahko lovite samo z ribiško
dovolilnico«. »Oh, oprostite to-
vaniš čuvaj, — jaz sem pa ves
čas poskušal loviti s črvom.«

□ ● □

Na koncertu pocuka žena mo-
ža in mu pravi: »Moj sosed na
desni pa dremlje.« Mož je ne-
jevoljen zarenčal: »In zato mo-
raš zbuditi še mene?«

□ ● □

Zadnjič sem rekel svoji ženi,
ko sem se zjutraj obril in umil
»Zdaj se pa počutim, kot bi bil
star dvajset let«. »Oh«, je de-
jala žena »ali bi se hotel od se-
daj naprej zvečer obriti?«

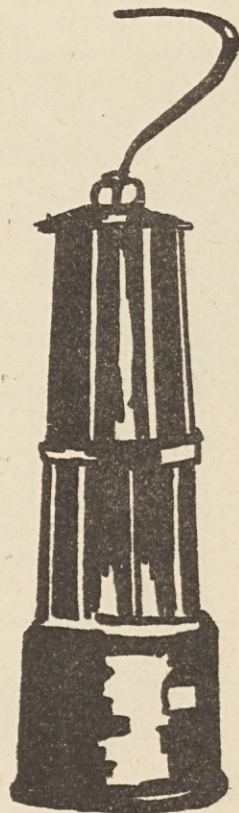
□ ● □

»Vaš majhen sinko je pa čisto
očetu podoben.« — »Ja, jaz
pravim ravno tako, toda moj
mož vztrajno trdi, da je podo-
ben njemu.«

□ ● □

Najhujša bolezen je ljubezen.
Z njo morata dva v posteljo.

Milan Kovač

Glasilo Srečno izdaja SOZD Revir-
ski energetski kombinat Edvarda
Kardelja, n. sol. o., 61420 Trbovlje,
Trg revolucije 12. Izhaja mesečno.
Družbeni organ glasila je časopis-
ni svet — predsednik Rudi Kreže.
Glasilo ureja uredniški odbor: Jože
Skrinar, Hinko Jazbec, Matjaž Ce-
rovac, Ivan Grobinko, Dragica Bre-
gant, Janez Oberžan (predsednik
odbora), Emil Kohne (odgovorni
urednik), Tine Lenarčič (urednik).

Naklada 3.200 izvodov.

Za člane kolektiva SOZD REK Ed-
varda Kardelja je časopis brez-
plačen.

Rokopisov in fotografij ne vra-
čamo.

Tisk KTL — TOZD TIKa Trbovlje.